

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Prie Trečiojo Laikraštinių Susivažiavimo.

Kaip visiems laikraščių skaitytojams jau teko pastebėti, ir į omenę įsidėti, jogei neužilgo yra šaukiamas ir šiomis dienomis jau bus laikomas trečiasis Amerikos lietuvių laikraštinių susivažiavimas, kuris bus Chicago'je. Apie šituos laikraštinių susivažiavimus, iš kritiškai tvirtinančio atžvilgio nėra ko daug nei kalbėti, — nes iš kokios tik pusės nepažvelgsi, visur matosi būtinas reikalas ir milžiniška nauda mūsų spaudos ir visuomenės vadovams susiartinti ir susitarti. Nors praėjusieji du laikraštinių susivažiavimai neatnešė tiek vaisių, kiek tūlų ir visų buvo tikėtasi ir laukta, bet visgi nepasiliko ir visai be audos: juk niekas bergždžiai neišėina, kas ant vaisingos dirvos daroma. Arčiau pažvelgus į tų susivažiavimų aplinkybes, net pamatysime, kad daugiau nieko ir nuveikti nebuvo galima.

Tačiau reikia pastebėti šis keistas ir nesmagus mūsų žemos kultūros apsiėsimas, kad tūli rimtesnieji mūsų veikėjai ir publicistai visai maža domos atkreipė į šituos taip naudingus susivažiavimus. Beveik visai nesirūpino padėti laikraštiniams kovoti prieš laikraštijos spausdinto žodžio parazitais, vykdanant gyveniman dorensį, švaresnį, mandagesnį ir vedantį žmonių apšvietos link laikraštijos turinį. Viskas buvo palikta laikraščių redakcijoms, kurios turėjo kovoti ir kovoja su anais parazitais, vien tik už švaresnę laikraštijos sistemą ir etiką, visai neturėdami laiko vykinti gyveniman kitus laikraštinių susivažiavimų nutarimus.

Triukšmingieji gi mūsų veikėjai ir publicistai, dar po pirmajam mūsų laikraštinių susivažiavimui Brooklynėje, pamatė, jog daugiau negalės skaitančią visuomenę penėti nepamatuotais ypatyškais ginčiais, šmeižimais ir visokiomis plivonėmis, pradėjo rekti ir protestuoti. Ir aš neabejoju, kad po pirmam laikraštinių susivažiavimui, kiekviena lietuviška redakcija gavo laiškus pilnus skanių epitetu, su „carais“, „despotais“, „Rusijos cenzoriais“, „varžytojais darbininkų klasės“, „laisvės žodžio“ ir tt. (Aš tokius laiškus mačiau „Dar-

bininkų Vilties“ redakcijoje). Rimtesnieji mūsų laikraščiai, iškalno numanė, kas atsitiks, kad rėksniai, tik triukšmais gyvenantieji, labai ir labai nebus užganėdinti tais susivažiavimais ir ims koliotis, todėl ir iš tų laišku nieko sau nedarė, tik dirbo sau ramiai paskirtą darbą.

Triukšmingieji gi mūsų laikraštinių (katrie bent da drįso dalyvauti susivažiavime), rodosi tik to ir laukė. Tuojaus pradėjo laužyti savo nutarimus, neužlaikydami duoto žodžio, o ilgainiui net pastojė tikriausiais tų rėksnių-šmeižikų organais. Per sunku tokiems gavalams nors trumpą laiką žmonėms pabūti!... Antrame lietuvių laikraštinių susivažiavime tokie gavalai jau nedalyvavo, ir kartu su anais parazitais pradėjo kovoti prieš laikraštinių susivažiavimų nutarimus ir švaresnę laikraštijos etiką. Mat didesnė dalis mūsų visuomenės da nedaugus ligi to, kad galėtų šaltai, rimtai ir bešališkai pažvelgti į dalykus. Dauguma iš mūsų manom, kad jau išmokom skaityti ir pasirašyti vardą-pavarde, tai jau ir pastojome mokslinėmis, ir jeigu kas mėgina mus pertikrinti, kad mes nieko nežinom, ir kad mūsų išsvajotos kai-kurios fanatiškos ideos yra klaidingos, tai mes, vietoj pagalvoti apie tokius užmetimus: ar kartais jie nėra teisingi, pradėdame koliotis, persiprašant, piemeniškais žodžiais ir pasiliekaime amžiniais fanatikais, nesistengdami daugiau nieko pasimokinti ir suprasti. Todėl anie karštagalviškieji ir gešeftininkų laikraščiai, matydami mus esant tokioje fanatiškoje triukšmingoje pozicijoje, stengėsi ištraukti, kiek galint daugiau sau nau dos iš tų triukšmų, karts nuo karto da ir patįs juos padidindami ar savo skaitytojus pasiundydami.

Taigi: ar galima norėti, kad laikraštinių susivažiavimai daugiau ką būtų galėję nuveikti, negu ikišioliai nuveikė? Negalima! Ir laikraštinių, pritarianti ir šaukianti šituos susivažiavimus, negali būti už tai kaltinami. Ypač jie užsi-pelno pagyrimą ir garbės žodį, kad nieko neatbodami ant tų sunkenybų ir prieš-

taravimų, einą pirmyn linkui užbriežto tikslo, nepaisydami nei savo biznio, kuriam dikčiai kenkia šitie susivažiavimai. Ir reikia tikėtis, kad šitie laikraštinių ir ant toliaus bus didelės ir prakilnios dvasės vyrais, nepaisys lengvadvasių ir eis pirmyn, iki neprieis savo tikslo tai yra švaresnės ir prakilnesnės laikraštijos.

Trečiasis laikraštinių susivažiavimas turėtų sutaisyti sistematiškesnį būdą rinkimui aukų tarpe Amerikos lietuvių, idant apsaugoti mūsų jautresniąją ir duoslesniąją visuomenę nuo išnaudojimo įvairių aukarinkių, daug kartų neiškiems ir tik vieniems dievams teži-nomiems tikslams. Mūsų laikraštiniams turėtų atmintį gerbjamojo amžiaus atminties dainiaus ir tuomet buvusio laikraštinių V. Kudirkos papeikimą anam šundaktariui, kuris taikėsi prigauti su meilės vaistais bėdiną našlę ant kelių rublių. Ką ir bekalbėti, kiek tūkstančių dolerių aukų pas mumis Amerikoje sudėdama kas metai; ir didelė dalis tų aukų nežinia kur nueina!... Mūsų visuomenė taip jau priprato prie aukojimo, kad nebeatsižvelgia: kam duoda, ir pasidėkavojant mūsų laikraštinių nerūpestingumui apie visuomenės suaukotus piningus, randasi dirva visokioms apgavystėms, randasi visoki „second hand“ streikų komitetai, „bažnyčių statytojai“, Sibire štreminiai ir kitoki, kuriems už tokius darbus vieta tik kalėjime turėtų būti.

Jeigu mūsų visuomenė su kiekvienais metais darosi duosnesnė ir daugiau aukonija visokiems tautos ir visuomenės reikalams, tad privalome rūpintis, kad tos aukos ir nenuėitų vėjais, o pasiektų savo vietą ir ateityje galėtų parodyti visuomenei, ką su tokiomis aukomis esam nuveikę. Idant tas atsiekti, reikia išdirbti praktiškas-sistematiškas būdas aukų rinkimo ir jų dalinimo.

Mano nuomonė yra tokia: kad laikraštiniams, kaip visuomenės reikalų dabotojai, turi ir didžiausį visuomenės užsitikėjimą; todėl jiems reikėtų sutverti vienas generališkas lietuvių aukų rinkimo komitetas, kuriam turėtų būti siunčiamos aukos kur-nebūk ir kam-nebūk surinktos; visoki aukų reikalavimai turėtų būti siunčiami tam komitetui, kuris ištyręs ar tikrai vertas aukos tas atsišaukimas,

paskirtų auką pagal išgalę ir vertę, arba atsišauktų į visuomenę, kad ji tokį ir tokį reikalą paremtų. Toksai komitetas turėtų užsistatyti tam tikrą kauciją: jisai išdavinėtų kas mėnuo aiškias atskaitas laikraščiuose. Tada reikėtų tik laikraščiuose ir per prakalbas aiškinti žmonėms, kad aukų daugiau niekad neduotų, nes jeigu kokie reikalai bus verti aukų, tai juos turės aprūpinti generališkas aukų komitetas. Ir taip sutvarkius aukų rinkimą, būtų galima reikalauti nuo kiekvieno lietuviu nors po 25c. į metus, kaipo metinės mokesties, kuri bus sunaudota tikrai visuomenės reikalams. Juk Amerikoje skaitoma apie 500,000 lietuvių; ir jeigu iš tų paaukotų nors po 25c. į metus 300,000, tai gautume \$75,000.00. Graži tai suma piningų! Vienok nėra abejonės, kad ir tuomet rastųsi žmonės, kurie aukotų tiek kiek ir dabar aukoja. Tada mes galėtume pamatyti: kur mūsų aukos nueina, kiek mes jų sudėdame ir kiek jos mums naudos atneša!

Siandieninis būdas mūsų aukų rinkimo yra nepraktiškas, netvarkus ir neiškus; todėl tai ir naudojasi išto visokie visuomenės parazitai.

Tačiau, jau laikas mums su tuomi apsižiūrėti ir susitvarkyti. Nieks tiek šiame reikale visuomenei negali padėti, kaip laikraštiniams. Todėl ir reikia tikėtis, kad ateinantis laikraštinių susivažiavimas į šį klausimą atkreips savo dėmesį.

Taipgi drįstu lūkti, kad ateityje ir visa rimtesnėji lietuvių inteligentija susisplies arčiau laikraštinių susivažiavimų ir stengsis visomis jėgomis padėti išrauti tą piktžolę — *geltonąją literatūrą ir mūsų laikraštijos*, kuri taip giliai yra įleidusi savo vodingas šaknis.

S. E. Vitaitis.

Ant arklio be galvos.

Vienas ūkininkas miestelyje pasigėrė ir grįžo raitas namo. Injojus girion užpuolė jį plėšikai, atėmė piningus ir paskui apsukę pasodino į arklio uodegą; pagaliau pririešė jo kojas, kad girtas nenuptų ir suplakę arklių nuvi-jo kelin. Anksti ryto ūkininkas nubunda iš miego ir pamatęs, kad arklys jį parnešė namo, ima pūstytytis ant plėšikų.

— Ot tai bjaurybės, netiktai mane apkraustė, bet ir mano arkliui galvą nukirto!

Peržvalga.

// **Paremkime „Birutę“.** Jau nutis, nes vos tik ketvirtus metus teeinas, Prūsų lietuvių laikraštėlis „Birutė“ jau padarė Mažojoje Lietuvoje nemažą žingsnį. Su jos ir p-no Vanagaičio pagalba tenai prasidėjo naujas lietuvių tautiškas judėjimas: tveriasi lietuvių jaunimo draugijėlės, organizuojasi Prūsų lietuvių susivienijimas, pradeda tenyksičiai lietuvių rengti savo viešus susirinkimus ir prakalbas; pradeda mūsų suvokietėje vienuolika skaityti kningas ir laikraščius, spausdintus latiniškai-lietuviškomis raidėmis (pirmiaus jie tokių raidžių bijodavosi, kaip „katalikiškų“ ir skaitydavo vien tik savo „ceitungas“ spausdinamas vokiškais raidėmis ir pučiančias į vokiečių valdžios dūda); žodžiu sakant, „Birutė“ mūsų atgijimo istorijoje sulosė ir da gal labiau sulos didelę rolę. Todėl kiekvieno doru lietuviu yra šventa pareiga tą laikraštėlį paremti, sau užsirašant ir užrašant savo draugams ir pažįstamiems. Mes, lietuvių amerikiečiai, iškiolei labai mažai težinome apie savo brolių „prūselių“ gyvenimą; tik ačiū p-ui Vanagaičiui, kuris pernai važinėdamas mus su Prūsija supažindino ir per savo laikraštį „Birutė“ nuolat perduoda kiek vieną svarbesnį prūsų lietuvių žingsnį, mes dabar pradėdame su savo tolimaisiais broliais susiartinti. „Birutės“ N36 p. Vanagaitis kreipjasi į šio laikraščio skaitytojus Amerikoje, prašydamas, kad pasiskubintų atnaujinti prenumeratą, kurių išsibaigia su šiuo rugsėjo mėnesiu. Be amerikiečių paramos tas laikraštėlis sunkiai galės užsilaikyti ir už jo nepareimimą mes jausimės save kaltais. Tūkstančius dolerių mes išpilam visokiems „atstovams“. Ką mums reikš tas \$1.50, jei užsisakysim ant čielų metų gerą Prūsų laikraštį, koku yra „Birutė“? Nieko. Labai lengvai tą galima padaryti ir į jauties, kad savo tautai atlikome nemažą patarnavimą.

Prenumeratą reikia siųsti šiuo adresu: **Jonas Vanagaitis, Tilsit, Wasserstr. Nr. 7 8. Germany.**

// **Aukų ir prigavikų epidemija.** Kaip kiekvienas geras darbas ar gera idea, tuojaus atranda ir savo blogus pasekėjus bei išnaudotojus, taip ir mūsų brolių galvestingos širdys išsukė savotiškos išnaudotojus. Mes taip pripratome remti visokius streikičius, kurie yra labai reikalingi pašalpos, kad daugelis nei nepasijusime, kaip mus pradės išnaudoti ir visoki lengvaduoniai. Mums prisiuntę p. Skinderis iš Clinton, Ind., spausdintą „Straikieriu Aci-szaukima“, kuriame kokie ten

Montrealio, Kanadoje, lietuvių „streikieriai“ šaukiasi aukų. Visas plakatas taip negramatiškai parašytas ir taip keistai skamba, kad nenoromis turi mįslyti, jog tai būta klastininkų darbas, kad gauti iš lengvos publikos grašų. Pasirašo šiokis „komitetas“: pirm. P. Lukosziawiczius, sekr. M. Stankus, kas. B. Ramanaukas. Bet nieko nemini: kokiuose fabrikuose tas „streikas“ būtų ir kas jį veda. Nuožvalgu jau ir tas, kad jie nesikreipė į mūsų laikraščius, bet į privatiškas ypatas ir draugystes. Matyt, bijosi, kad laikraščiai jų nesugautų, nes laikraščiams žinoma, kur yra streikai, o kur nėra.

Todėl, vienuolika, nuo panašių elgetų ir klastngų „streikieriu“ apsisergėkite. Aukus duokite tik tokiems tikslams, kurie būna per laikraščius aprašomi. Elgetos vaisyti nėra reikalo.

// **Kaip dailininką Vienožinskį kaimiečiai pasitiko.** „Liet. Žin.“ N97 randame gana juokingą žinutę: kaip lietuvių kaimiečiai pasitiko dailininką Justiną Vienožinskį. Tas mūsų jaunąs tepliorius-artistas nuvažiavo į Antazavės parapiją (Kauno gub.) ir ties Krioviškio dvaru, radęs labai gražius prigimties vaizdus, pasiryžo juos nupiešti ant drobės. Tai buvo netoli Beečiškių kaimo. Atsisėdo sau Vienožinskis ant kapinių ir piešė. Štai neužilgo pasirodo iš Beečiškių kaimo du vyrai ir ima dailininką klausinėti: ką jis čia dirba? Vienožinskis, aiškino žmogus, kaip mokėjo: kad jis yra tepliorius, pasakojo kas tai yra dailė, paveiksai, dailės parodos, etc. Vyrai su ironija vis žiūrėjo ir paskui nuėjo šalin. Bet už poros dienų, kada V. nuėjo į tą vietą ir ėmė piešti, atėjo didesnis žmonių būrys ir dailininkui pasakė: „Geriau tamsa išsinešk iš mūsų lauko, nes bus blogai. Žinome, kokius paveikslius dirbi: tai dirbti planus, kad žemę atimtum“. Paaikėjo, kad visas sodžius net per tris dienas tarėsi, kas su tuo žmogum padaryt. Ant galo nutarė išvyt. Mat tie tamsų žmoneliai paleido paskalą, kad ponai mieriųjų žemę, kurią nuo kaimiečių atimsią ir vėl senovės baudžiąvą sugrąžysią. — Yra da mat tokių Lietuvoje žmonių, kurie tebėra vargšelių indionų stovyje.

// **Latvių spauda.** „Rygos Garsas“ persako žodžiais latvių laikraščio „J. D. L.“ (turbūt: Jauna Deenas Lapa) šiokią indomią žinutę. Anot to laikraščio:

„Latvių kalboje dabar išėina 40 laikraščių ir žurnalų. Tarpe jų 7 dienraščiai, 4 savaitraščiai, visi kiti išėina daugiausia 2-3 sykį į savaitę arba mėnesiniai. Visi šitie laikraščiai išėina 120,000 egzemplioriuose. Kadangi latvių Baltijoje priskai-

toma I milijonas ir 200 tūkstančių, taigi ant 10 latvių išpuola 1 egz. laikraščio".

Septyni dienračiai pas tokia tautelę, kuri už lietuvių tautą yra veik pusiau mažesnė! Jeigu norėtume su jais susilyginti, tai šandien privaletume turėti 80 laikraščių ir žurnalų, tų tarpe 14 dienraščių. Bet mes neturime dienraščio dar nei vieno!...

// **Nebėra raštų mokslo laikraščiai.** Per Vilniaus „Viltį“ atsiskaita Dr. J. Basanavičius, redaktorius „Lietuvių Tautos“ Lietuvių Mokslo Draugijos organo, kad nebėra raštų. Šiaip atsiskaita į sandarbininkus:

„Lietuvių Tautos“ redakcijos vardu pranešdamas, jog tam Draugijos organui ligšiol turime tik tiek rankraščių, kad jų dviem lankam užtenka, kviečiu Lietuvos inteligentus, ypač mokslo vyrus, kurie buvo prisizadėję savo studijas redakcijai suteikti, kuovėikiausia savo darbus redakcijai suteikti, nes ji toliau negali būti spausdinama. Tikiuosi, visi tie, kuriems yra brangūs M. Draugijos reikalai, pasiskubis tan pakvietiman tuojau atsilipti.

J. Basanavičius.

Politikos savaitė

AMERIKA. Nespėja mūsų Dėdė Samas sugrįžti iš vienos kariškos tautos, kaip priseina skubėti į kita. Dabar skubina tapo išsiųsta gen. Bulter ir admiralas Southernland su kareiviais į Nicaraguos respubliką, kurioje siaučia revoliucija. Iš tų kareivių apie 300 kažkur šiomis dienomis prapuolė: juos maistinėkai kur užklupę nudaigojo, ar beplankdami į Granadą kur pasiklydo.

TURKIJA. Šią savaitę paėjo visai nesmagus del „seno ligo“; tai yra Turkijos, paskalas. Mat atsižinota, kad priešais Turkiją padarė neprietelišką talką keturios kaiminkos: Bulgarija, Graikija, Serbija ir Juodkalnis. Josios iš visų pusių Turkiją suremsią ir ragisią, kad turkai europinėje dalyje įvestų pagerinimus. Ypač, kad turkai nebeužpuldinėtų ant krikščionių ir neberengtų skerdynių, kokias neseniai padarė.

MEXIKA. Pietinėse valstijose dabar revoliucija pasidarė verpetė. Aplinkui Agua Prieta ir Amerikos pasieniais revoliucionieriai labai pasekmingai smarkauja. Didžiai prakišo valdžios armija ir ties Labarbia, kur indonai ir Zapato šalininkai išskerdė 100 federalinių kareivių.

RUSIJA. Atėjo pagaliaus laikas, kad ir ištikimi valdžios šalininkai atrado teisingą priežastį: delko Rusijos darbininkai nuolat kelia riaušes ir maistus. Šią savaitę atvažiavo Peterburgan atstovai nuo Maskvos Fabrikantų Sąjungos. Šita sąjunga yra galinga kapitalistų organizacija. Atvažiavę tie atstovai buvo prileisti pas carą ir jie štai ką carui pasakė: „Rusijos policija yra labai pasileidusi, sauvalinga ir spaudžianti. Policija savo nedorumu inkiršina darbininkus, ir tokiu būdu gresia visų išdarbių suirutė.“ Taigi Maskvos Fabr. Sąjunga mano, kad policija sukelia revoliucijinę dvasę ir delto prašo carą, kad pasirūpintų policijos sauvale aprubežuoti, pakol dar nevelu.

Iš Visur.

× **Palaidojo 1,134 turkų.** Iš Romos praneša, kad paskutinis susirėmimas turkų su italais buvo labai nelaimingas del turkų. Italai ties Derna baisiai sumušė turkų generolą Bey. Po mūšio italai surinko ant laukų 1134 lavonų turkų ir arabų, kuriuos čia pat į duobes ir suvertė.

× **Socialistai pirkio palocių.** Anadien Paryžiuje tapo padaryti dokumentai, sulyg kurių labai senas (net nuo 17 metašimčio) aristokratų palocius Draveil pereina į socialistų rankas. Nupirko jį iš 400 ypatų kooperativinė draugija ir užmokėjo \$120,000. Čia bus intaisyta darbininkų klubas, valgykla ir tt.

× **Našlių emigracija.** Iš Londono rašo, jog „Išganymo Armijos“ (salavėišių) generolas Branwell Booth, organizuojąs našlių emigraciją. Jau turis surašes 117,000 tokių našlių, kurias ketina išgabenti Kanadon. Tenai esą daugia norint anglikes našles su kanadiečiais suporuoti ir per tą da labiau suartinti šias abi viešpatystes. Kiekvienai tokiai našlei Anglija duosianti net pinigų krūčini.

× **Japonai apšaukė Nogį dievačiu.** Aną savaitę jau buvo laikraščiuose rašyta, Tokio mieste nusizūdė japonų generolas grafas Nogį ir jo žmona. Jie atėmė sau gyvastį tą dieną, kada buvo paskutinis palaidojimas velionio mikados Mutsuhito. Pas japonus mat yra papratimas, kad pasimirus mylimam valdonni jo pavaldiniai skaito save nebevertais gyventi. Dabar japonų liandis nusizūdžiusi Nogį apšaukė pusedieviu, ir jau ant jo garbės daugelis bandė nusizūdžyti: tik policija pradėjo tą drausti ir ėmė tokius areštuoti.

× **Duos Amerikai dar kardinalą.** Romos popėžius lapkričio mėnesį sušaukiąs konsistoriją ir da padarysiąs penkius naujus kardinalus, iš kurių vienas būsiąs Amerikai, o vienas regis ir Pietinei Amerikai.

× **Socialistai grąšina visuotinu streiku.** Bruselėje, tarptautiško socialistų bjūro sekretorius Kamilius Huysmans apreiškė, jogei lapkričio mėnesį galėsiąs būti visuotinas streikas Belgijoje, jeigu valdžia nesuteiks lygaus balsavimo teisių. Belgijoje esą 500,000 gerai organizuotų socialistų. Juos paremsia ir viso svieto socialistai. Tada įseitų visavietinis streikas.

× **Vokiečių rekrutai.** Pereitais metais Vokietijoje buvo šaukta į kariuomenę iš viso 482,750 vyrų. Peržiūrėję daktarai atrado tik 218,500 (t. y. mažiau negu pusę) tinkamų tarnystei.

× **Ismay atsisakysiąs.** Anglijos laikraščiai tolydžio rašo, būk nelenttosios garbės žmogus, J. Bruce Ismay, atsisakysiąs iš prezidentystės Jūrių Pirklių kompanijoje. Nuo to laiko, kaip jisai pabėgo nuo nelaimingojo „Titanic“ o, ir paliko skėstančius savo pasažierius, dabar nuo jo žmonės draugijoje pradėję labai salintis.

× **Policijos viršininkas varto socialistu.** Čenstochavoje iškilo nepaprasta byla. Tulas augšto gimimo rusas, Vasilius Denilov, ilgai buvo policijos komisorium ir valstybės tituluotu patarėju. Štai ant galo susekta jį prigulint prie Lenkų Socialistų Partijos (P. P. S.). Dabar aršetau netik jį, bet ir kitus tris įžymiausius jo draugus.

Iš Lietuvos.

PANDELIS. Zarasų pav. Miestelis nedidelis, yra akmeninė bažnyčia, valsčius, pradinė mokykla, krasos skyrius, monopolis, 6 aludės ir karčema (traktierius). Aplinkiniai ūkininkai pradėjo skirstytis vienasėdžiais, kiekvienas tikisi sulauksiąs geresnės ateities.

Bet kokios laimės sulaukė mažžemiai ir bežemiai? Seniau, padėkime, karvės ganyklai reikėdavo mokėti po 3 rub., tai dabarties ir be 6 rb. nepriima. Kelius kartus bežemius buvo padavę ūkininkai valsčiaus teisman, jieškojo kokių tai nuostolių.

Liepos 25 d. čionai buvo neišpasakyta audra su lietumi ir perkūnija: daugybę medžių išlaužė, vasarųjų išgadino, daržinės kelias sudraskė, stogus nukilinojo, dviejų malunų sparnus nudraskė.

Girtuoklybė žydi, dvasios tėvelis bara visus, kurie skaito bedieviškus laikraščius. Keletas merginų ir vaikių prisidėjo „Blaivybės“ skyriui, sumetė pinigų ir vieton kningų, laikraščių... nupirko brangią vėliavą. Šventadieniais aludės ūžia, kaip bičių aviliai.

Vargdienių užtarėjas.

Naujas gelžkelis. Iš Bausko Vilniui manoma teisti gelžkelis. Tas gelžkelis pereitų per Panevėžį ir pačias turtingasias Panevėžio pavieto ir Kauno gubernijos vietas. Panevėžiečiai džiaugiasi naują gelžkeli turėsią. Dabar kaip tik Panevėžij darbuojasi būsimoj gelžkelio inžinieriai.

Atstovas Bulota padavė „Šaltinio“ teisman už šmeižimus straipsnyje „Cicilikai perste peršasi atstovus“.

JONISKIS, Šiaulių pav. Liga. Rugsjūčio pradžioje miestelio žydai pradėjo sirgti kokia tai pilvo liga. Yra bent 50 žydų taja liga užsikrėtusių. Keli jau ir mirė. Serga ir keli lietuviai. Sodžiuose negirdėti tos ligos. Reikia pasisaugoti tos nekviestos viešnios: negrituoklianti, nes prie girtuoklijančių greičiausiai ligos kimba ir būti atsargiems su pirkiniais, ypač gi valgomaisiais daiktais.

PANEVĖŽYS. Perkūnas. Malainių kaime rugsjūčio 15 d. trenkė į vieną trobą perkūnas ir užmušė dvi mergaiti. Buvo nutrenkęs ir dar tris žmones, bet jie atsigavo. Indomu, kad trobos neuždegė.

Gaila, kad mūsų žmonės vis da neįsitaiso perkūnsargių. O buvo jau nekarta apie tai „žemėje“ rašyta.

Dulkė. **RAGUVA,** Ukmerg. pav. Pas mumis jau kelinti metai valsčiuje raštininku esti lietuvis — P. Kučinskas, pačių valsčių per sueigą išrinktas.

Pas mumis labiausiai rūpinamasi pagrįžusiais iš Amerikos. Matai tais nelaimingais išėiviais visi rūpinasi ir visi nori būti jų globėjais, vis tik tai nors truputį nuo jų pasipelnija. Paskutiniu laiku pas mumis, kiekvieną pagrįžusį iš Amerikos reikalauja į valsčių su bilietu, ar atbuvo kariuomenę ir bilietą sugriebė pasi-laiko sau. Reikalauja kam tai pinigų ir tai nemažai — nuo 25 rublių ligi 100, žinoma, žiūri žmogaus, iš ko kiek galės gauti. Jei kas derasi arba visai atsisako, duoti, tai tokį gązdina, jog surašysiąs tokį protokolą, kad būsi da daugiau nubaustas, ko prabuovai Amerikoje, ir da kalėjime tupėsi. Nežinia ar senai tas čionai daroma, bet paskutiniu laiku da-

roma tas viešai. **Alkius.** („Liet. Ūkin.“)

VILNIUS. Kaip girdėjome laike Kalėdų g. Mikas Petrauskas žada pastatyti Vilniuje „Birutę“ ir „Šienapjūtę“.

Iškaskenos. Bekasant kanalizacijai ravus Aušros Vartų gatvėje, 1½ metro gilumoje, darbininkai rado 3 pikas ir kelius lenkų karaliaus Jono Kazimiero laikų pinigėlius.

Karinis tiltas per Vilių. Ties gr. Tyškėvičienės rūmais vakar baigė tiesti karinį tiltą. Tiltas tiesiamas laikinai manevrams.

SIMONIS, Kauno gub. Netoli Šimonių miestelio rugp. 13. buvo vilkų medžioklė. Žmonių susirinko apie 400 ir apie 100 „ponų“. Užmušė 4 vilkus.

Susiedas.

NIROLĖ, Panevėžio pav. Rugsjūčio 14. pas ūkininką Grinkevičių atvyko urėdninkas ir du sargybiniai. Jieškojo šautuvo, revolverio ir kokių tēn uždraustų kningų ir rankraščių. Išrausė, išdraskė visas kningas, visus užkampjus, bet nieko nerado. „Svečiai“ nieko nepesė išsikrausė namo. Spėjama, kad čia esą kaimyno darbas. Kaimynas — sulenkėjęs lietuvis.

Girdėjęs.

„Šaltinis“ prisipažino neteisinaigai plūdes atstovą Bulotą ir N35 pirmoje vietoje. A. Bulotai pareikalavus, pats atšaukia savo plūdimus. Atšaukė sekantiai: „Šaltinio“ N-je 11-me 1912 m. straipsnyje „p. Bulota ir tiesa“ buvo tilpusi tokia žinia: „Iš tikrų šaltinių sužinojome, kad p. Bulota važiņėjo užsieniuose garsaus šnipio Azefo reikaluose“.

Ta pati žinia atkartota „Šaltinio“ N-ryje 33-čiam straipsnyje „Cicilikai peršasi atstovus“ šitaip: „pasirodo, kad p. Bulota nedovanai važiņėjo į Paryžių pas Azefą, kelionė apsimokėjo ir „pirmieviai“ išmoko šnipinėti“.

Šitame paskutiniame straipsnyje priskaičius p. Bulotą prie „pirmievių“, dar buvo pasakyta: „ką gi padarė geramus „pirmieviai“ ir cicilikai? Lietuvai? Ištvirkino darbininkus, priveisė vagių — gal ne arklia vagių, bet žmogžūdių“.

Šiuo pranešame, kad mes iš tikrų šaltinių sužinojome, jog žinia apie p. Bulotos važiņėjimą pas Azefą buvo neteisinaig ir ją atšaukiame, taip pat užtikriname, jog rašydami žodžius, būk „pirmieviai“ ištvirkino darbininkus, priveisė vagių, gal ne arklia vagių, bet žmogžūdių, mes visai nemanėme apie p. Bulotą ir netaikėme tų žodžių prie jo. **Redakcija“.**

Lietuvių kalba Krokuvos universitete. Girdėjome, kad Kauno dvasiškos seminarijos profesorius kun. Šaulys stato savo kandidatūrą į Krokuvos universiteto lietuvių kalbos katedros profesorius. Buk turis didelius šansus ten patekti.

VILNIUS. Vilniaus vokiečiai, kurių čia yra 200 rinkėjų, šiemet nutarė balsuoti už rusų pirmievių. 1907 m. jie balsavo už spalinių.

VELIUONA. Kauno pav. Gedimino kalno tyrinėjimas. Šiomis dienomis žinomas lietuviams senovės tyrinėtojas Krzivičikis kasė Veliuonos pilekarnio (paprastai vadinamo Gedimino kalnu) paviršių. Nukasė žymią kupros dalį. Pilekarnio paviršius vietomis apklotas storu juodžemio sluogsnium. Tasai juodžemis pasidarė iš visokių valgio liekanų ir atmatų, lavonų ir kt. Tame pilekarnyje nuolatos budavęs sargybos koks pusiausimtis kareivys, o apgulimū laiku prisirinkdavė ir keli šimtai. Laike kasi-mo rasta senoviškų karinių daiktų, apčiai laukinių gyvulių kau-

lų. Svarbiausiai radiniai tai bene bus akmeninės grupos įvairiose kalno paviršiaus vietose rastos. Kasėjas manąs, kad tai vieno iš jų busių buvusis aukuras, kitos gi turinčios savo reikšmę. Be to buvo atkastas kapas. Vienoje vietoje buvo rastas paplokščias akmuo, kurį nuėmęs tarpe dviejų akmenų, loviu sudėty, atrasta sudeginto lavono pelenai, pažaliavusių kaulėlių, grandinių, rėtežių, durtuvas, žiedas, du raktu ir karoliai. Keno tai pelenai, sunku pasakyti. Bet reikia priminti, kad šitame pilekarnyje, anot padavimų, buvęs pakavotas Gediminas, tarpe žmonių nuo senobės vartojamas žodis — Gedimino kapas. **K. Jan.** („Liet. Žinio“).

Kiek degtinės išgerta 1911 metais. 1911 m. buvo parduota degtinės 91.656.236 kibirai, 2.107.789 viedrais daugiau, negu 1910 metais. Daugiausia, apskritai imant, išgėrė degtinės Maskvos ir Peterburgo gubernijos, mažiausia — Lomžos, Plocko ir Suvalkų. Tose trijose gubernijose, lygiai imant kiekvienas žmogus išgėrė degtinės po trečią dalį kibiro; Liublino, Radomo ir Kieleų gubernijose išgėrė kiekvienas žmogus po 4 dalį kibiro, o Kauno po 3 dalis kibiro. Grynojo pelno gauta iš monopolijų 1911 metais 597.645.785 rublių, 28.190.133 rubliais daugiau, negu 1910 metais.

Traupis, Ukmergės apskr. Pas mus atvažiavo naujas vargonininkas, kuris pradėjo taisyti bažnyčios chorą, mokyti giedoti ir dainuoti. Nors dar neilgai mokė, bet choras bažnyčioje jau šiaip-taip pagieda.

Mūsų kapuose yra daug parašų ant kryžių, su klaidomis parašytų. Klebonas norėdamas, kad tie parašai būtų taisyklingai rašomi, užsakė iš sakyklos, kad dedant parašus žmonės patis ne mokėdami kitų prašytų gerai parašyti.

Rugsjūčio 3 d. Traupyje naktį pas siuvėją žydą Mendelį sulindo vagis pro langą, išvogė 210 rublių pinigais ir tai, kas buvo atnešta siūti. **Nebejaunas.**

RAMYGALA, Panevėžio apskr. Kutiškių viensėdžio ūkininko Kyzio neseniai sudegė klojimas su visais javais ir mašinomis. Nuo Kyzio klojimo užsidedė kaimyno klojimas, kuris taip pat sudegė. Nuostolių išviso gaisras padarė apie 5000 rublių.

Tėvo Sūnus.

Parduoda mišką. Platelių dvaro (Telsių ap.) savininkas grafas de-Suazelis, kaip rašo „S. Z. T.“, visai pigiai parduodąs savo miškuose medžius, kuriuos pakandę pasirodžiusieji šiemet miškuose vabalėliai. Ypač gražūs medžiai parduodami vadinamamjam Ploksčių miške.

Garo malūnai. Plungės valsčiuje (Telsių ap.) dviejuose sodžiuose šiomis dienomis inkurti garo malūnai. Malūnus įsitaisė sau patis valstiečiai. Tokį-pat garo malūną intaisė Beržorų dvarė, netoli Telsių.

LAUKSODA, Telsių ap. Lauksodos apylinkėje pastaruojū laiku pradėjo daugelis sirgti viduriiais (dizenterija), vaikai miršta. **Lenkų dvarininkų mažėja.**

„V. V.“ rašo, kad Lietuvos ir gdu gubernijose pastaraisiais metais labai sumažėję lenkų dvarininkų. Ypač sumažėję Vitebsko gubernijoje. Taip antai, 1878 metais lenkai valdė Vitebsko gub. išviso 971,155 dešimtinės žemės; 1906 metais gi jau tik 501,607 dešimtinės. Kai-kuriose apskrityse tai tiesiai nykte nykstanti lenkų žemė. Pavyzdžini, Veličiaus apskr. 1878 m. lenkai turė-

jė 29,891 dešimtinę, gi 1906 metais tik 2,671 deš., Plocko apskrityje lenkai turėję net 211,926 dešimtinės, gi 1906 m. vos tik 27,219 dešimtinių. Bet nuo 1906 metų dar smarkiau ėmusi mažėti lenkų dvarininkų žemė, nes pastaraisiais metais labai sukrutęs pirkti dvarus Valstiečių Bankas. **Tolimas svečias.** Kun. Skripkus iš Chicagos, kuris šiemet vasarą važiņėja po Europą, šiomis dienomis aplankė Vilnių. Lietuvoje kun. Skripkus žada išbūti visą mėnesį.

Marijavitų tarpe. Vilniaus marijavitai, kaip jau rašėme, prašo, kad miestas duotų jiems dykai žemės Žvėryne savo bažnyčiai statyti. Savo prašyme jie nurodo, kad Vilniaus marijavitų parapija skaitanti 300 žmonių, daugiausia darbininkų.

KAMAJAI, Ežerėnų ap. Čia pastatė naują mūro bažnyčią. Iš senosios bažnyčios mūrų, kaip rašo „S. Z. T.“, žada pastatyti liandies namus. Tuose namuose būsianti ir nuolatinė scena teatrui.

KUPIŠKIS, Ukmergės ap. Kupiškio valsčiaus gyventojai sumanė pasistatyti Kupiškio miestelyje liandies namus. Sudarytas jau tam tikras komitetas, kuris netrukus pradės rinkti valsčiuje auksas.

ŠIAULIAI. Neseniai netoli Christianrando, Baltijos jūroje, nuskendo norvegų laivas „Alena“. Prigėrė tris rusų jūrininkai. Vienas buvęs lietuvis — Kazys Barkus, kilęs iš Šiaulių miesto.

Naujos staklės. Žemaičiuose dabar labai išsiplatinusios naujos staklės, kurias padaręs kažkoks pats savaimi išmokęs mechanikos žmogelis. Tos naujosios staklės dirbančios daug pigiau, nekaip senosios.

MOLAINIAI, Panevėžio apskr. Ant galo Molainių sodžiaus ūkininko Mykolo Daunoro pirkelėjęs, kur gyveno jo pusininkas Jonas Sereika, atsitiko baisi nelaimė. Žolinėje, rugsjūčio 15 d., apie 5 val. po pietų vaikų būrys subėgo pas Sereiką pažaisti. Vaikams bežaidžiant, užėjo nuo vakarų juodas debesys. Keli vaikai parbėgo namo. Liko Sereikos šeimyna ir Mykolo Daunoro dukteris: Sofija ir Alpona. Griaustinis pradėjo griauti. Vos Jonas Sereika priėjo prie židinio parūkyti senu papročiu pirkią šventytomis žolelėmis, kaip žaibas trenkė pro atvirą angštini ir paguldė kuone visus, kas buvo pirkiuje. M. Daunoro dukteris Sofija ir Alpona buvo vietoje užmuštos; Jonas Sereika perblokštas ir sužeistas į galvą. Jo dukte Grasilda apdeginta: labiausiai apdegintos jos kojos ir dešinė ranka. Sereikos vaikui žaibas nusvilino plaukus ant galvos ir vienos akies vokus. Tik vienas Sereikos vaikas išliko sveikas iš visų buvusiųjų pirkiuje. Pirmutinę pagalbą davė nelaimingiesiems Benediktas Kirdulis, kursai dovanai sten gėsi atgaivinti M. Daunoro dukteris: jos buvo negyvos. Tas pats kaimynas pasiskubino parvežti gydytoją iš Panevėžio. M. Daunoras ir kiti kaimynai buvo išvažiavę į Krekenavą ir atlaidus.

Panendrės Bitininkas. („Viltis“).

SEKIONIS, Trakų pav. Blogas padėjimas Amerikoje. Kiek tai žmonių žūsta einant Amerikon. Bet žmonės, rodos, to nemato ar nesupranta — lenda kaip musės. Štai šį pavasarį gavom žinią, kad Amerikoje vieną bernaitį A. Marenlevičių iš to paties sodžiaus užmušė bevažiuojant su šieno vežimu. Dauguma vėl pargrįšta sveikatą patrotinė.

Tai ką daro auksas kalnai!

KUPRIJONISKIS. Del manevrų. Kuprijoniškio apylinkėje (Vilniaus pav.) bus šį rudenį dideli kariuomenės manevrai, kuriuose dalyvaus visos Vilniaus karo apygardos kariuomenė. Vilniaus gubernatorius suaukė dabar tam tikrą komisiją, kuri apklaustų nuostolius, kuriuos gali nukęsti del tų manevrų tų apylinkių ūkininkai. Komisijon paskaukti: Vilniaus pavieto bajorvedys, Vilniaus isprauninkas, gubernijos agronomas, dvarininkas Jolovieckis ir du oficeriu. Kas iš ūkininkų pasiskųs, kad jam per manevrus padaryta nuostolių, tai toji komisija atvažiuos apžiūrėti ir nustatys, kiek tam ūkininkui reikės atlyginti piniginiais.

LIESONIS, Trakų pav. **Girios vilkai.** Mūsų kaimas padabintas senomis Lietuvos giriomis. Bet iš kitos pusės tos girios prisidėjo prie didelių nuostolių, kokius padarė vilkai, besiskirstant pernai į vienasėdžius. Šiomet gi, vasario mėnesyje, J. Vitunskis, miško saugotojas, eidamas per girią pamatė vilkų bandą; išsigandęs parbėgo namon ir visam kaimui pranešė, kad jį vilkai užpuolė. Šeši vyrai tuoj paėmė šautuvus, užpuolė vilkus ir Mar. Želnis vieną vilką (pataitę) nušovė, o kitą sužeidė. Visi vilkai, kurių viso buvo šeši, išsigandę pabėgę į kitas girias, ir nuo ano laiko jų nebeatome.

Jonas J.

KAUNAS. šv. Kazimiero draugijos susirinkimas buvo rugpjūčio 11 d. Susirinkimas mažesnis, negu pernai. Draugija auga. Tikrųjų narių prisidėjo 20 (išviso 410), amžinųjų naujai įrašė 82 (išviso 477). Metinių narių šiemet 8935 (pernai 8300). Garbės narių 21. Išviso arti — 10 tūkstančių. Pereitais metais draugija perkosi namus už 23 suviršum tūkstančių rublių, išleido 22 knygų. Tarpe tų 12 dvasiško turinio, 8 populieriškai-moksliskas ir 2 — beletristikos. Gryno pelno draugija turėjo iš praėitų metų 730 r. 70 kap. Pažymėtina vienas pagirtinas visuotinio susirinkimo nutarimas. Net už 500 r. liepė valdybai išdalyti dykai knygų pasiskaityti tiems lietuviams, kurie negali už jas užsimokėti.

Narys.

MAURUCIAI, Marijampolės p. **Naujas fabrikas.** Prie Mauručių stoties, kaip rašo „Saltinis“, rengiama statyti naujas fabrikas ūkio mašinoms ir rankiams dirbti. Jį nori statyti tam tikra susidėjus draugija Marijampolės „Žagrės“ vardu; taip-pat ir dirbs padargus sulig „Žagrės“ nurodymų. Didelė reikalingų piningų dalis jau esanti surinkta. Fabrikui statyt išrinkta Mauručiai delto, kad čia-pat geležinkelio stotis ir patogiausia vieta susisiekti geležinkeliu, Nemunu ir plentais ne tik su visa Suvalkų gubernija, bet ir su didele Kauno ir Vilniaus gubernija.

Lietuvių fabrikai auga. Tik dabar ūmu laiku pasirodė šie fabrikai: Vilniuje „Vilija“, Šiauliuose „Birutė“, Panevėžyje „Mūsų Duona“, Marcinkonyse cemen to fabrikas, dabar Mauručiuose ir taip toliau. Laimingos visiems kloties!

(„Aušra“).

IS LATVIJOS.

RYGOJE. „Giedros“ vakaras. Nedėlioję, rugpjūčio 19. buvo „Giedros“ vakaras Jonatan so dne. Nors tą dieną lietus lijo, bet žmonių vis-gi prisirinko pilna salė (apie 500). Buvo vaidinta J. Koržniovskio „Pabaigtuvės“ ir dr. choras padainavo keletą

tautos dainų

Jonas Silpnutis.

Naujas latvių laikraštis. Rygoje išėjo pirmasis latvių savaitinio laikraščio „Laika Atbals“ numeris rugpjūčio 18 d. Iš tilpusių jame raštų, svarbiausi yra raštai: įžengiamasis straipsnis apie V. Dūmos rinkimus, kur kritikuojama „tantiškieji“ kandidatai, ir kitas straipsnis, kame rašoma apie atstovų teises ir priedermes. Toliau seka įvairios ir kitos žinios, kaip iš Rygos, taip iš svetur. Laikraščio literatūros priedas — taip-gi neblogas.

Huliganai. Rygoje rugpjūčio 18 d. vakare Karlsbade (pajūryje) du girti vyrai, J. K. ir E. Z. pradėjo daužyti Karlsbado prospekte „Lukso“ lempas. Z. pasisekė pabėgti, bet Kalnina suareštavo. Z. policijos yra gerai žinomas, kaip klaidūnas.

Jautis subadė moterį. Rugpjūčio 18 dieną Katlakalne (Rygos apylinkėje) jautis skaudžiai subadė ragais Emiliją Aškevičienę; ji tapo tą pačią dieną atgabenta Rygos miesto ligonbutin.

Gudrumas sunaus. Revelio gatvėje, Rygoj, buvo šitoks atsitikimas: 10 val. ryto, girtas žmogus bestrapinėdamas atsisėdo gatvėje. Jo pažįstami, pašaukė to žmogaus sūnų, kad savo tėvą pagarbentų namon. Bet sūnus tėvą nei pavestė, nei panešti neįstengė. Tuomet sūnus valandėlę pagalvojęs... nuėjo ir atnešė iš manopolės buteliuką. Tėvas tai pamatęs, kaip elektros užgautas pašoko ir sūnaus, buteliuku vedėdas, nustrapaliojo namon...

A. St. Grab.

(„Ryg. Naujienos“).

Kai-kuriose Rygos kinematografuose pradėję rodyt ir nekurius 3 V. Dūmos atstovus, tarp jų Puriškevičių.

Pradėjo eiti Rygoj nuo 19 rugpjūčio latvių savaitinis laikraštis „Laika Atbals“. Anot „R. Av.“ latviai socialdemokratai lig šiol apart savo dienraščio „Jauna Dienas Lapa“ turėjo dar savaitinį laikr. „Arodneeks“, bet pastarasis apsisostojęs ejęs kadangi jo redaktorius liko pasodintas ka lėjiman. „Laika Atbals“ ypač rūpinis kad Dūmon pravedus atstovą soc.-demokratą.

Nauja garlaivių linija ketina pradėt savo nuolatinis važinėjimus tarp Liepojaus, Vindavos, Rygos ir Roterdamo su prekėmis ir žmonėmis.

Išsoko 18 rugpjūčio pro langą namų No. 20 Kurmanovo gatvės, Rygoje, Jonas Baltuška ir užsimušė.

Laikas šiemet, anot nurodymų tūlo Maskvos meteorologo stebėtinai panašus, kaip 1812 m. Jei taip ir toliau bus, tai rudenis laukiamas labai lietingas ir anksti šalta žiema.

Apie blogą kaimų darbininkų padėjimą Baltijoje, rašo „Tevija“, esą jau laikas nustoti po laikraščius dejuoti.— Darbo sunkumas? Kas pats dirbęs laukų darbus, tas žino, kad sunkiojo darbo liko visai mažai. Dirbant su dabartiniais darbo įrankiais ir mašinomis, reikia ne spēkos, bet atidžios ir vikrumo. Darbo ilgumas? Apie 8 valandų darbo dieną ūkėje tesvajoja tik silpnopročiai, nes tai čia neįvykdoma. Vienok, jei kaimo darbininkas liks apšviestesis ir susipratusiai dirbs, tai ir dabartinę darbo dieną bus galima sutruminti. Blogus gyvenimai? Irgi su juo nevisur taip blogai ir susipratęs ūkininkas stengiasi jį pagerinti ir sutvarkyti kitaip. Darbininkas esąs blogai pavalges? Kaimo žinovas gali paliūdyti, kad tai netiesa apart retų atsi-

kimų. Tegu viskas pasaulyje būtų tiek sveikas ir galingas kaip mūsų kaimų darbininkų daugumas, tai gydytojams pritraktų darbo. Viens kas tiesa, tai apie darbininkų dvasišką gyvenimą reikėtų daugiau pasirūpinti.

Gydytojų susivažiavimas neseniai atliktas Revelyje nagrinėjo klausimą apie veikimą alkoholio į žmogaus kūniškas ir protiškas pajėgas. Buvo perskaityta keletą indomių referatų. Pripažinta, kad alkoholis tankiai vartojamas nors ir nepodaug nusilpnina žmogaus kūną ir padaro jį palankesniu visokioms ligoms. Į protą alkoholis dar blogesnę daro intekmę, jį visai atbukindamas ir vesdamas, ypatingai nervingesnius, teisiu keliu prie pamišimo.

Apsauga. Pastaruoju laiku labai dažnai girdėties apie užpuolimus plėšikų ant važiuojančių vieškeliais, užtaigi apskrities viršininkas paliepes sutaisyti prie valdžios raštinių sargus iš 4 apginkluotų žmonių, kuriems reikišią apvaikšėti Peterburgo šašėjų. Bikerniekių ir kitus vieškelius.

Vietomis Kuršės dvaruose dar nepajauti rugiai ir kviečiai delei darbininkų trukumo. Per Žolynę mačiau dar ant lauko žieminius javus Karlsgofo dvare netol Laiževos.

Didžioji Indrica, Vitebsko gub. Dinaburgo aps. Čia visi lietuviai lietuviškai tebekalba. Vaikai taip-pat lietuviškai šneka, tik jau daug daugiau vartoja kalboje svetimų žodžių. Čia, vieta puiki, ant kranto Dauguvos dvi bačnyčios: Indricos ir Varnavičiaus; viena vienoje upės pusėje, kita kitoje. Dvarai labai puikus atpirti lietuvių nuo grapo: Indrica, Bindariai, Starenbergas, Paulinavas, Spalviškė, Černiovas ir t. t. Apie Indricą apylinkėje yra kaimai turintieji vardus lietuviškus, kaip: Puodžiai, Tarvidai, Dandiškė, Čaupiai, Vikainiai ir t. t. Indricos parapijoje yra apie pusę lietuvių, bet tik per atlaidus esti vienas pamokslas lietuviškai, ir visa.

(„Rygos Garsas“).

IS AMERIKOS.

Da vienas su dynamitu. Bostone, Mass. vietinė Grand Jury patraukė teisman dar vieną dynamitų, kuris padėjo pakišti dynamitą Lawrence į streikių namus, laiku didžiojo audėję streiko. Šito žmogaus vardas yra William Rice, gana turtingas savininkas akmenų skaldyklių: jisai pardavinėjęs tam nešvankiam tikslui dynamitą. Dabar jau yra apkaltinti keturi žmonės, kurie kaišiojo streikiams dynamitą. O vienas nusižudė.

Nevalia ponioms rūkyt. Washingtono, mūsų sostpilėje užviešpatavo aštri doros cenzūra ir viži didžiųjų hotelių savininkai apskelbė, kad nuo šio laiko jie nebeleis moterims eigarets rūkyti viešose vietose, tai yra valgyklose ir „smoking“ ruimuose. Vyrų, žinoma, ta cenzūra nekludys.

Kardinolas bijo sufragizmo. Kardinolas Gibbons, nuvažiavęs iš Baltimore į St. Louis, Mo., kur buvo pakviestas į Miesto Klubą bankieta, čionai laikė prakalbą, kurioje pasakė, jog Amerikos respublika neužilgo griūsianti. Ir štai kokia priežastis: o gi sufragizmas. Kaip tik moteris ingausi lygias teises, tada pasididys persiskyrimai (divorce) ir

išnyksianti dora. O jau be doros Amerika negalėsianti gyvuoti.

Keleivė aplink svieta. Į Washingtoną pribuvo pėsčia 19 metų mergaitė Dora Podriguez, iš Amsterdam, kuri viena pati keliauna aplink svieta. Ji su savim turi didelį revolverį ir sako, kad dar niekur, išimant New Yorką, neuzkabinęs jokis vyriškis.

Socialistai laimėjo laisvę. Pittsburgh, Pa. vietinis teismas išdavė nuosprendį, kad socialistai gali sau laisvai laikyti prakalbas ir daryti demonstracijas be policijos leidimo.

Korespondencijos.

WATERBURY, CONN.

Rugsėjo 8. vakare atsibuvo prakalbos, kurias surengė 7 draugijų ingaliotiniai, su tikslu užprotestuoti prieš senatorių Dillingham ir Rooto billių, kuriuo norima įvesti naują varžymą ateivių ir prieš neteislingą kankinimą Lawrence darbininkų vadovų, Ettoro ir Giovannitti; prie surengimų šio protesto prisidėjo šios draugijos: Lietuvių Ukėsų Klubas, W. L. Šviesos dr-stė, D. L. K. Gedemino, Lietuvos Sūnų, „Rūta“ moterių dr-stė, 34 kp. L. S. S. ir Lietuvos Brolių draugija; visos turėjo po du ingaliotinius, kuriems buvo pavesta surengti šį susirinkimą. Buvo besirengiųjų ir daugiau draugysčių prie šio sumanymo; Nepr. Klubas buvo net salę žadėjęs duoti, bet potam atsisakė net dalyvauti; taipgi ir kitos religiškos draugijos neprisidėjo; tam galėjo užkenkti ir kai-kurių korespondentų perankstyva reklama, po laikrašius, nes, girdi, „socialistai“ rengia, o tautiečiai priešinosi“, iš ko paskui kilo labai nesamoningi išmetinėjimai, būtent socialistai nori užprotestuoti, kad turčiai su automobiliais nevažinėtų, ir tam panašiai, o tamsnūliams neskaitytiems laikraščių to tik ir reikėjo.

Vakaro vedėjas J. Pruselaitis publikai paaiškino susirinkimo tikslą; taipgi priminė, kad kun. Saurusaitis per pamokslą apgalvestavęs tų, kurie prisirašė prie I. W. W. unijos; mat, prieš porą savaičių Waterbury aplankė su prakalbomis tos unijos organizatorius Šmitas ir sutvėrė I. W. W. knopą.

Pirmas kalbėjo F. J. Bagočius — apie dvi valandi. Priminė, kaip seniaus buvo vergai, paskui likosi baudžiaininkais; panaikinus baudžiavą likosi darbininkais kapitalistams; toliau nurodinėjo, kaip yra varžoma šioje salyje ateiviai; ragino išsiimti ukėsiskus poperius; kurie nežino, kaip reikia gauti, tai pataria kreiptis prie vietinių klubų ir vertelgų, nes sako vertelgos daugiausiai yra ūkėšais, ir šiaip su tokiais dalykais geriaus apsipazinę; daugelis esą maną, būk biznieriai (vertelgos), tai nėra darbininkai, ir su jais negalima darbininkams susidėti; tai netiesa; kiekvienas biznierius, ar raštinkas yra taip lygiai darbininkas, kaip ir tas kuris dirba dirbtuvėje; sako: karčėmninkas nėra kaltas, kad jis karčėmninkas, bet kalta gyvenimo sistema, kad tų karčėmų reikalauja. Taipgi nėra kalti patijs milionieriai, kad jie tokiais tapo, bet kalta pati stysema, kuri tą daleido. Užtaigi, sako, daugias darbininkams reikia skaityti knygų, laikraščių, lankyties viešuose susirinkimuose ir moky-

klosna. Pagaliaus perskaitė nuo waterburiečių išnešamą rezoluciją prieš varžymą ateivystės; likosi vienbalsiai priimta. Paskui buvo duota keletas užklausimų, ant ko kalbėtojas rimtai atsakinėjo, o tuom tarpu buvo renkamos aukos vedimui bylos Lawrence darbininkų vadovų; surinko \$20 su virš. Bagočiaus ši kalba buvo nieko sau, nebuvo kludoma nei ypotos nei draugijos, kaip pas mūsų „parakinis“ kalbėtojus tankiai būna, tik ką pertankiai Bagočius vartoja negražius įvažius: „velniai“, „perkūnai“, ir tam panašiai; taipgi po kelis sykius pasireklamavo, kad jis būsiąs advokatas.

Antras kalbėjo I. W. W. unijos organizatorius Šmitas (lietuvis) apie Lawrence buvusį streiką, unija ir jos tikslą; ragino darbininkams vienyties į vieną didelę organizaciją, neatsižvelgiant į įvairias pažiūras, ir tautas; sako: kapitalistai neklaušia, kokios tu tautos, ar tikėjimo, o bile jis būtu su gerais raumenimis; o jei sustreikuoja darbininkai, tai visiems vienodai galvas daužo. Kalbėjo apie valandą, paskui perskaitė protesto rezoluciją prieš laikymą kalėjime Lawrence darbininkų vadovų, priimta vienbalsiai. Publikos buvo tiek, kad ne tik pusė sėdynių nebegavo, bet daugelis už duris stovėjo ir klausėsi. Tai bereikalo p. Marė „Keleivio“ N32 savo patėmijimuose stengiasi mane pertikrinti, kad tai, girdi, Waterburio dvasiškas tėvelis viešai bažnyčioje savo avelės prisiegdimo nelankyti bedieviškų ir socialistų prakalbų, užtai ir nebelanko. Bet reikiška, kad ne prisiega atbaido, arba pritraukia klausytojus ant prakalbų, bet prakalbininkai, kaip jau ir „Darb. Vilties“ N26 buvau rašęs.

Rugsėjo 9. vakare buvo kitos prakalbos. Rengė jas Roosevelt pasekėjai — Progresistų Klubas. Kalbėtojai buvo p. Lukošius buvęs „Auido“ redaktorius ir p. K. Balčiūnas, vietinis kriaucius, taipgi keletas anglų kalbėtojų. p. Lukošius nurodinėjo Progresistų partiją, kaip ji yra gera; sako: „Progreso partija tai žmonių partija, nėra joje milionierių nei turėjų, bet tik žmonės geidžiantie gero vės del visų ir labai artima su socialistų partija. O Rooseveltas tai yra labai geras ir apsišvietęs žmogus, kuris labai daug gero nori padaryti Amerikos žmonėms. Priminė apie ateinančius balsavimus; sako, jeigu Suvienytų Valstijų viršininkais bus išrinkti republikonai, tai gal darbai ir eis gerai, bet trustai sudrutės, ir pragyvenimas pabrangs; jei bus demokratai, tai bus didelės bedarbės; jei socialistai, tai užvirs kovą tarpe darbo ir kapitalo „tiesiog pjoynės“. Bet jei užvaldys progresistai, tai bus viskas gerai, bus taikoma taip kaip žmonės norės ir partija, kad apsižiūrėtų užką reikia balsuoti. Antras kalbėjo p. Balčiūnas — apie Suv. Valstijų historiją, pradėdamas kaip Kolumbas per mares atplaukė; potam apie partijas. Kalba tęsėsi apie pusę valandos, labai nuobodi ir neaiški, todėl klausytojai nerimavo, trukdė kalbą; kalbėtojai nustojus vėl Lukošius smarkiai subarė už nemandagų užsilaikeimą, ir sako: dabar užsilaikykite žmoniskai, bo kalbės amerikoni! Taigi kalbėjo keletas (rods penki) anglų; jie taipgi išrodinėjo gerumą naujos progreso partijos ir Roosevelt prielankumą žmonėms. Paskum buvo statomi klausimai lietuviškai ir angliškai, ant ko kalbėtojai atsakinėjo; bet kai-kurie iš klausytojų pradėjo kritikuoti Roosevelt „blogus darbininkus“. Tai p. Lukošius perspėjo,

kad jei norite kritikuoti, tai pasirendavokite kitą salę, nes sako čia aš rengiu šitas prakalbas, tai jūs galite tik paduoti kokius klausimus. (Mat šiame dalyke vienas norėjo išrodyti, kad republikonai Roosevelto nepaliko kandidatū ant prezidento, tai jis sutvėrė kitą partiją, kad tik būti prezidentu). A. V. užklausė kalbėtojų, kodel Rooseveltas, būdamas New Yorko valstijos gubernatorium, ir per 8 metus Suvienytų Valstijų prezidentu, kur tik buvo darbininkų streikai, tai Rooseveltas siuntė miliciją, kad darbininkus šaudytų? Lukošius atsako, kad Rooseveltas dar tada nebuvo taip susipratęs, bet dabar važinėdamas po Europą ir po kitas šalis, labai susipažino su žmonių gyvenimu, ir dabar užtikrina, kad tokių klaidų daugiau niekad nebepadarys. Kai-kurie užklausėjai baisiai karščiaivosi; vienas P. D. užsikarščiaavęs primetė Lukošini: iš kur tamsta žinai, kad Rooseveltas dabar jau bus daug geresnis del žmonių, ne kaip jis buvo pirmiaus, kad taip už jį agituotų? Esą žinoma, kad Roosevelto tikslas tapti prezidentu delto, kad ten geras biznis, taip kaip tamstoms tikslas gal gauti penkdolerinę už šio vakaro prakalbas?... Lukošius ingavęs tą pačią temperatūrą, šaukia: darodyk, darodyk! iš kur žinai, kad aš gausiu penkdolerinę?! Potam dar po keleto klausimų ir atsakymų, vėl Lukošius pataria pasirendavoti kitą salę, jei nori kritikuoti, o P. D. sulygina su kvailiausiu gaivalu.

Daugias Lukošius ant pagrindų nebeapsirodė; publika pradėjo skirstyties (nors jų ir buvo gal apie 60); vieni gązdino P. D., kad Lukošius gali patraukti teisman už apšmeižimą, kiti juokėsi, kad perpigiai inkainavo kalbėtojaus džiabą; o vienas atsiliepė, kad girdi aš pats girdėjau, kada Lukošius gyrėsi, jei jam užmokėsią, tai jis kalbėsias. Taipgi Lukošius, laike atsakinėjimų ant klausimų pranešė, kad neužilgo busią kitos progresistų prakalbos; kalbėtojai busią iš New Yorko lietuviai.

J. Ažunaris.

PHILADELPHIA, PA.

Rugsėjo 15. tekė man atsilankyti Lietuvių Laisvės Klube po No. 943 So. 2-ros gatvės. Kaip seniau buvo minėta, kad likosi nutarta nekaziruot, tai tikrai ir nekaziruojama. Labai malonu matyti: inėjus randi vyra apsedę apie stalus, ant kurių randasi laikraščiai; vienas paėmęs laikraštį bei knygą skaito, o kiti klauso. Negana to, dar galima išgirsti naudingų pasikalbėjimų. Senieji pasakoja savo patyrimus iš Lietuvos, jaunieji su žingeidumu klauso. Tas yra labai pagirtina. Randas dar ir tokių, kurie vien tik į stiklo dugną, kaip per žiuroną žiūri. Su vienu kalbėdamas priminiau, kad gėrimas kenkia sveikatai, jis sako: „Vistiek numirsiu. Kam aš dirbu, kad nepasilinksminsiu!“

Laikas mums būtų jau vengti tokių linksmybų. P. K.—as.

BRIDGEPORT, CONN.

Dar niekad man neteko būti ant tokių prakalbų, kaip Bridgepöрте, kur rugsėjo 8. nedėlioję, buvo surengusi D. L. K. Vytauto dr-stė, anglų salėje ant Cannal Str. Buvo plakatais pagarsinta, jogei kalbės Perkūnas iš New Yorko. Mūsų miesto lietuvių prigužėjo kaip bičių avilys (merginos ir moterjs atsiliko — buvo apie 19).

Pakol susirengė prie kalbėjimo, p-ni Vizniene paskambino ant piano „Lietuvos dėdienė“. Viznis paprašė publikos, kad užsilai-

kytų ramiai; jei kam kalbėtojo kalba nepatiktų, galima esą prasišalinti be triukšmo, ir apreiškė, kad Vytauto dr-štė nenuskryrė kalbėtoju: ant kokios tamos turės prisilaikyti; tai esą dabar galima temą išsirinoti, kas ką nori; yra trys: 1-ma apie senovės pobūdžius, 2-ra apie tikėjimą, 3-čia apie dabartinį surėdymą. Pakėlimu rankų publika nubalsavo antrą. Tuojans užėjo ant pagrindų kalbėtojas. Jis tarė: „Aš esu Perkūnas, bet ne tas parkūnas, ką vasaros laiku bažnyčioms bokštus skaldo; šitas visai kitas. Žmonės da juokėsi. Paskui kalbėtojas tęsė: „Draugai ir draugės, ar pamenate, kad Šventoje evangelijoje yra parašyta, kad Jėzus savo dienose palikęs ant pusėio 99 geras avelės, o ėjo įsiekoti vieno pražuvusio, velnio apsesto; ir jus, kurie einate, lankote bažnyčias, esate velnio apsesti...“ Ant tų žodžių publikoje vieni stojosi ir šaukė: „velniais“ rupūžėmis“ ir kitokiais negražiais žodžiais. Vieni rėkė: „Meskite laukan rup...“, antai tokis kalbėtojas mūsų tikėjimą atvažiavo griauti, — von! po velnių sau į Najorką“. Teisybė, ir Perkūnui kalbėtoju pasidare šilta; neišmanė pats, kas ėia toliaus dėsio; visi tik su sugniaužtais kumščiais sukiniėjasi aplinkui. O durių raktus aš turiu, ir turiu tiesą uždaryti. Kiti klausia: „Kas tave, biese, sutvėrė, kad tu taip kalbi?“ Viena moterėlė, eidama laukan, šaukė: „Mūsų bažnyčia gyvuoja ir gyvuos, o tave velnias pagriebė“. Vienas iš klausytojų bedievių atsiliepė: „Kam negerai, galit išeit“. Tuojans apsupė jį, ir liepė užsidaryti sau snukį. „To žmogelio ir blusos užmirė“. Svetainės užveizda, išgirdęs lermą, atėjo ir pranešė, kad prasišalintų, katrie maištą kelia, ba bus negerai. Tada po biskį ir išnyko maištininkai, ir eidami bambėjo, kad mes nemokėsim už salę ir jokių kaštų; katrie klausote, tie ir galite užsimokėti. Ir visi plojimu rankų pristoję. O tie išėjo rėkdami: kalbėkitės, pasikarkite! Iš tokio didelio triukšmo ir kalbėtojas išėjo iš tamos; nežino ką toliau veikti; norint turėjo susirašęs ant lakštų, bet prastai vedėsi; kaip ką ir geriau pasakė, bet kaip ką ir dikčiai pamelavo, — taip juokingai, kad ir kvailas galėjo suprasti, kaip va liko niekam neiški pasaka su tuo grinorium (tą menką „istoriją“ apleidžiame. Rd.).

Ant užbaigos Perkūnas išgyrė Vytauto draugystę, kad tokius susirinkimus rengia ir kvietė visus jon rašytis. Toliaus ir vėl nūėjo ant religijos, kad „mūsų žmonės yra apkarstyti visokiais šventais, škaplieriais, razančiais, tai tas tik yra senovės stambeldžių palikimas.

Pabaigus kalbėti meldė visų draugų ir draugių, kad paspaustų savo kišenes ir paaukautų kiek kas išgalį apdengimui kaštų. A. Viznis perstatė dvi merginas pereiti su kolekta. Jei draugystė užmokės už salę, tai tie piningai turės būti pasiūsti į Lawrence, Mass. varymaui bylos su medvilnės trusto prezidentu Wm. M. Wood, už padėjimą dynamito laike audėjų streiko. Ant ko visi pristoję plojimu rankų ir surinkta \$7.99.

Vyriškų buvo viso 28, o moterių apie 10. Ir tuomi kalbos pasibaigė. Ant prakalbų buvęs.

ROCKFORD, ILL.

Rugsėjo 15. vietinė TMD. 117 kuopa buvo parengusi prakalbas; kalbėtoju buvo Kl. Jurgelionis, kuris kalbėjo iš dviejų atvejų;

pirmiausiai kalbėjo apie TMD. stovį, o paskui apie mokslo reikalingumą; prakalbos didžiūmai patiko, nes kalbėtojas nekalbėjo nei vietinių nei kitų. Prakalbų pertraukoje buvo deklamacijos, kurios nusisekė neblogai.

Po prakalbų prisirašė prie T. M. D. 3 nariai.

Subatoje, rugsėjo 14. ta pati kuopa buvo parengusi balių su skrajojantia krasa, ir davė 3 dovanas; pirmą laimėjo p-lė Perečkaitė, antrą — p-lė Stankutė, o 3-čią p-lė Survilutė. Vakara jaunimas praleido smagiai, nes viskas ėjo kuopukiausioje tvarkoj.

Ateinančią žiemą tikimės susilaukti teatrų, nes vieną rengia Simano Daukanto draugystė, o antrą, girdėjau, socialistų kuopa; iš dviejų mažum vis viena įsikūnys.

K. Ramstukas.

TAMAQUA, PA.

Vietinį lietuvių, Petrą Buskevičių patiko didelė nelaimė — rugsėjo 10 d. dirbant kasyklose nulaužė jam koją. Jis buvo mūsų SLA. 204 kp. išdininku. Dabar guli ligonbūtyje.

St. Miliauskas.

KENOSHA, WIS.

Rugsėjo 8. 119 kp. TMD. parengė prakalbas. Kalbėjo Chicago universitatas studentas, p. K. Mikolaitis, — apie išsivystymą žmogaus draugijoje, paaiškindamas, kad mūsų žmonės, lietuviai, nenori laisve ir apšvieta naudotis, atvažiuo čionai. Lietuvoje gabendami kningas per rubežius skaitėme ir platinome, o ėia pasiršė už 15c. kaklaraistę, atsistoje prie bonkų, nuduodame sportus; pa juokė ir merginas, kad myli daug „svetimų“ plaukų nešioti ir gumai kramtyti. Priminė, kad TMD. nešė apšvieta net į Lietuvą ir per jos triušą mes susilaukėme apsiškaičiusių ir apšviestų žmonių.

Toliaus paaiškino apie reikalingumą mokslo vaikinams, moterims ir merginoms, beje užsilaukimo svarume. Kalbėtojas papiešė biskutį ir mūsų žmonių lengvatikystę, kurie kartais tiki tam, kas praėjo nežinomas už tūkstančio metų.

Buvo ant prakalbų ir vietinis kuningas, Jonas Gadeikis. Publikos buvo suvirš 100 asmenų. Au kų surinkta \$4.42 (kam? Red.). Visi buvo užganėdinti prakalbotomis. Deklamavo eiles vaikai: V. Brazevičius ir Z. Brazevičiūtė.

K. B.

WORCESTER, MASS.

Užmuštas. Rugsėjo 12. likosi užmuštas Vineas Dailidė, bedirbant. Palaidojo vargšą ant svetimatūčių kapinių, nes mūsų kuningėlis juo kūno ant lietuvių kapinių nepriėmė. Priežastis tokia, kad velionis vis ruošėsi važiuoti Lietuvos, todėl taip piningus ir ne užsimokėjo į parapiją \$6.

Velionis paėjo iš Naumiesčio apskričio, Sintautų par., Kudžių kaimo. Turėjo apie 40 metų. Buvo tykus vyras, mėgo skaitymą. Artimų giminių nepaliko niekur.

Lai būna jam lengva svetima žemelė.

Petras Dedinas.

BROOKLYN, N. Y.

Prakalbos ir kiaušiniai. Rugsėjo 31. ant kampo Berry str. ir Grand str. vietiniai lietuviai socialistai turėjo savo prakalbas ant gatvės. Kalbėjo Perkūnas (tas, kuras dažnai apie kiaušes dailiau nukalbėdavo...). Tačiau šį vakarą visa svarba buvo ne apie kalbėtoją, nei kiaušes, bet apie kažin-koki pabalda, kuris padarė per prakalbas obstrukciją, — būtent, kad paleido į žmonių būrį su kiaušiais! Du vaikai tik ką

buvo priėję klausyties ką ėia šneka, kaip klastorius su kiaušiniu juos taip aptaškė, kad turėjo eiti pas kriaušę, kad nuvalytų visus drabužius. Mat kokis tūn pabalda turėjęs piktumą ant kito vaikinų, kuris tuomet klausėsi prakalbos (piktumas buvęs už mergas) ir metė jam kiaušiniu, kuris tik nekaltus aprėbė.

J. K. Mi—kas.

CHICAGO, ILL.

Mūsų didmsiečio vakarinėje dalyje, lietuviai prasimanė bloga paprotį, — tai piningus skolintis ant asabiškų paskolų ar ant bizių. Keli metai atgal lietuvis J. S., kuris turėjo drapanų sankrovą, sumišlijo namus pirkti; o ėia piningų nėra. Tai ką darys? Pradėjo skolinti piningus ant „Judgement Notes“, ir tokiu būdu nuo savo draugų ir giminių susiskolino daugiau kaip keturis tūkstančius dolerių. Pardavė drabužių krautuvi ir užsidėjo savo namuose saliuoną. Bet už metų laiko gav saliuoną parduoti, nes biznis iš saliuono buvo menkas ir nebegalėjo nuosimėio už „Mortgage“ be išmokėti. Žmonių piningai dingę, — ir kas juos atmokės, nes jei žmogus, kuris išduoda „Judgement Note“, neturi savo grynos savasties ar namų be paskolės, tai „Judgement Note“ yra niekam tikus. O mūsų vientaučiai to nežino.

Kitas lietuvis, turėdamas saliuoną, pamislėjo užsidėti „Liquor sankrovą“ ir mįslėjo piningų užsidirbti; bet viskas kitaip išėjo; iš tos priežasties prisidarė skolų apie \$4000 ir ant galų galo žmogus iš didžio rūpesčio ir gėrimo užbaigė savo amžių labai jaunas. Ir tų piningai, kurie skolino, jau nebėra vilties atgauti.

Bet užkalbink kokį lietuvi, kad prisirašytų prie Paskolos ir Būdovavimo Bendrovės, — kuri yra po valstijos priežiūra, visi jos valdininkai po didžiomis kaucijomis, piningus gaunama kada tik norės, o kai išmoki visą laiką pakolei užsibaigia, tai uždarbo atneša daugiau kai septintą nuosimti, — tai tokis lietuvis rankas pakratys, nes bijos, kad neprapultų juo piningai. Geriau nusisamdo „Safety Vault“ ir tenai piningus laikyti, pakol kokis jo draugas ne išprašo paskolinti ant kokio vėjinio biznio.

Anton Booben.

HOOSICK FALLS, N. Y.

Šitame miestelyje lietuvių jau gražus būrelis randasi. Dabar ėia jų priskaitoma apie 57 šeimynos ir apie dusyk tiek pavienių. Darbai ėia tuom tarpu neblogai eina ir pribuvusiems nesunku darbas gauti. Dirba ėia daugiausiai geležiniuose fabrikuose ir neblogą dar mokestį gauna.

Lietuviai ėia iksirolei sutikime gyvena. Daugumas jau turi nuosavius namus ir labai gražiose vietose: Yra dvi lietuviškos krautuvių valgomų daiktų ir neblogai joms klojasi. Yra viena ir žydų krautuvi; bet ėia lietuviai labiau myli į savo vientaučių krautuvių vaikščioti, negu į žydo. Yra net 4 lietuviškos smūklės. Žinoma, tos irgi badu nemiršta.

Ėia yra susitvėrus lietuvių draugystė — Šv. Jurgio Kareivių. Turi apie 80 sąnarių ir ant šio rugsėjo 28. rengia savo balių Edvard Carol salėje (vakare).

Šiaip lietuviai neblogai gyvena; bėda tik kad kai-kurie slapukai korespondentai labai jau vietinius vientaučius nupeikia ir tuomi tik nuo laikraščių skaitymo atgrąsina.

Uzikipolietis.

SHENANDOAH, PA.

Rugsėjo 15. buvo lietuviškos

prakalbos, kurias surengė I. W. W. unijos kuopa; kalbėtojas buvo tos unijos organizatorius p. J. Smith (?), kuris kalbėjo dviejuose atvejuose. Pirmą dalis kalbos buvo apie buvusį Lawrence streiką ir Ettore bei Giovannitti, kuriuodu dabar yra kalėjime. Pertraukoje buvo renkamos aukos vedimui bylos tų kalinių. Au kų surinkta \$13. suviršum. Antra dalis kalbos buvo apie I. W. W. uniją.

Apie šį kalbėtoją nėra daug ko pasakyti. Nors balsą turi gerą, vienok iškalba prasta. Kalbėdamas labai maišo, ir atkartoja po keliolika sykių tuos pačius sakinius. Taipgi labai negerai p. Smith'as daro, kalbėdamas apie tai, ko gerai nežino ir tuomi klaidina klausytojus. Savo kalboje jis pasakė, būk pirmutinė darbininkų organizacija Amerikoje buvo „Knights of Labor“ (Darbo Raiteliai), kuri buvo iškovojoji aštuonias val. dienos darbo ir minimum mokestį \$3 į dieną, vienok pakriko; bet kodėl, tai nepasakė. Taipgi klaidingai pasakojo, būk Haywoodą, Moyerį ir Pettibonę, buvo suareštavę už užmušimą gubernatoriaus; tuom tarpu visiems yra žinoma, kad minėti vyrai buvo suareštuoti už išgriovimą su dinamitu per kompanijos pasamdytus šnipus Tellwride stoties. Na ir daugiau panašių nesąmonių prikaltėjo.

Taipgi per daug užsipuolė ant United Mine Workers of America unijos ir jos viršininkų. Ir kuomet pabaigė kalbėti, tai užklause „gal kam neaišku — klauskit aš atsakysiu“! Tada U. M. W. of A. viršininkai pradėjo užduoti klausimus; bet publika, kurios buvo apie 300, neturėjo tiek kantrybės ir pradėjo kelti triukšmą. Tas triukšmas da labiau pasididino, kuomet keli I. W. W. nariai papasakojo savo bėdas ir ypatingai užsipuolė ant vietinių U. M. W. of A. viršininkų. Ir jei-gu susirinkimo vedėjas būtų ilgiau leides tuos ginčus, tai nėra abejonės, kad būtų priėję prie peštynių.

Taipgi reikia pasakyti, kad šiose prakalbose publika pasielgė labai žiauriai ir nemandagiai su U. M. W. of A. unijos viršininkais. Kuomet I. W. W. unijos nariai daugiausiai ypatingai šmeižė anuos, tai publika klausėsi ramiai; bet kuomet anie norėjo pasiteisinti, tai I. W. W. nariai pradėdavo kelti nežmonišką triukšmą; o juos pasekdavo dalis ir publikos, neduodami aniems kalbėti. Ir peiktiniausia, kad I. W. W. nariai beveik visi socialistai-sąjungiečiai, kurie taip nežmoniškai pasielgė.

Shenandoah'ryje pirmu syk tokios prakalbos buvo. Pirmiau visuomet apseidavo gražiai-mandagiai. Tai matot, gerbjamieji, prie ko mus veda bepamatiniai ypatingi užsipuldinėjimai.

WORCESTER, MASS.

Po vasaros karščių ir mūsų lietuviai atbudo ir pradėjo dirbautis ant lietuviškos dirvos. Pirmutinė darba pradėjo 50-ta kp. TMD. Rugsėjo 8. buvo susirinkimas; nors iš priežasties negero oro mažai narių pribuvo, bet visgi šis-tas likosi nuveikta: rinkta naują valdybą ir nutarta rengti vakarus su prakalbotomis. Minėtas vakaras įvyko rugsėjo 15 dieną Beaver Hall svetainėje. Tas vakaras padarė nemažą išpūdį iš gražių prakalbų.

Kalbėtojas T. Rubikas ragina visus prie mokslo ir stoti visiems iš vieno į TMD. Antras — S. Gilius gerai nupiešė, kaip pažinti patsai

save; kokią žmogus turi galybę pats savyje. Trečias kalbėtojas buvo Laurinaitis iš Bostono (iš kurio reikia pastebėti nemaža permaina...), kuris nupiešė visus darbus atliktus TMD. ir ragino rašytis visus, kas jis nebūtų: katalikas, bedievis, socialistas ar demokratas — sako, nevienu ta draugija neužkenks (jei mūsų visi socialistai tą skelbdami patįs pildytų; pas mus užviešpatautų amžina meilė; bet kada to nedaro, pertai ir santykiai genda). Potam jauna mergaitė, 8 metų, J. Raučkintė, padeklamavo porą deklamacijų, kurios gerai nusisekė ir publika suteikė garsų delnų plojimą; antra p-lė M. Jablonskiūtė padainavo porą lietuviškų dainelių, ir gražum balsu palinksmino publiką, kuri išsaukė net antrą sykį. Vietinė orkestra po vadovyste J. Dirvelės dailiai pagriežė; ir patarnavo už dyką del TMD. tikta už jos darbą A. Leleikiūtė ir J. Raučkintė inteikė varde 50 kp. TMD. gyvų gelių bukieta ir padėkavojo už palinksminimą.

Po prakalbų buvo susirinkimas; seni nariai užsimokėjo ir 15 naujų prisirašė. Kuopa nutarė per visą žiemą ant mėnesio nors po vieną tokį vakarą rengti su moksliskomis prelekeijomis.

Taipgi pradėjo darbuotis ir 57 kp. SLA. Jau prisirašė keli nauji nariai ir kaip girdėtis dar žada daugiau pristoti. Malonu tai vis girdėti.

Kalakutas.

CHICAGO, ILL.

Rugsėjo 15. neseniai Chicagoje susitvėrusi „Dramos Draugija“, kurios vienintėliu tikslu yra patobulins lietuvių scenos ir patarnavimas naudai savo tautiečių, „Hull House Theatre“ — prie Polk ir S. Halsted gatvių sulošė labai juokingą trijų veiksmų veiklą — juokus „Gyvieji Nabašninkai“.

Lošimas nusidavė labai puikiai ir skaitlingai susirinkusi publika liko labai užganėdinta, apie ką galima spręsti iš gausio delnų plojimo, neperstojančio, bei netrukdančio kvatojimo lošimo laiku ir labai jausmingų atsiliepimų po lošimui — už teatro durių. Teko man girdėti net panašų išsireikimą: „Šventas darbas, panašus lošimai — jie atitrauktų daug žmonių nuo blogų darbų, nuo girtybės; jie išlavintų pas jaunuomenę dailės jausmus, stengimos žengti prie tobulumo, prie gražumo“!

Kad geriau suprasti ant kiek išties pasekmingai liko suloštas tas pilnas juokų veikalas, būtinai reikia atminti, kad prie „Dr. Dr.“ priguli gabjansieji scenos mylėtojai-artistai lietuviai. Lošime paminėto veikalo dalyvavo: pp. B. Vaitiekūnas, J. Prušinskas, J. Sankūnas, J. Briedis ir pp. D. Damijonaitienė ir P. Moskienė.

Nesu specialistas scenos dalykuose, kad nuodugnai perkratyti apsiereikusius laike lošimo gabumus tų artistų-mylėtojų ir ant kiek tobulai liko suloštas tasai veikalas imant apskritai, vienok galima pasakyti, kad nekurias vietas B. Vaitiekūnas ir J. Prušinskas atliko staciai artistiskai. Žiūri žmogus ant scenos ir užmiršti kur esąs — tartum matai žmogus realiskai tą viską atliekant, tartum jie praleidžia tikro gyvenimo prietikius. P-nas Vaitiekūnas savo pozose, mostigavimuose ir intonacijoj balso parodė nepaprastą gabumą komizmo, pas p. Prušinską, išpildžiusį rolę gyditojaus — visokių vaistų pramanytojaus apsiereiskė grynaus drammatizmo gabumai. — Kur didis susjudimas sielos, kur išreiškimas nepaprastų jausmų, tūn, matyt, jis gyvena už 140 mylių nuo ma-

atsakančiau pritaikinami jo gabumai, tūn jam tikra dirva. Puikiai ir užimančiai atliko savo rolę ir kiti lošėjai ir matyt, kad jų pasišventimas tam prakliniam darbu atneš gausius vaisius. Labai būtų geistina, idant jie visi su pilnu atsidavimu, visomis savo pastangomis žengtų toliau scenos dirvoje, lavintų apsiereikiančių pas juos gabumą dailės srityje ir tankiau duotų gėrėtis mūsų broliams lietuviams, ėion tolimuose kraštuose esantiems, tobulais paveikslais, vedančiais prie doros, susipratimo, blaivaus gyvenimo ir dailės jausmų...

Juoz. Geėdminas.

KASLINK JOVARO AUKŲ.

„Lietuvos“ N36 ir „Vienybės Lietuvosninkų“ N37 tilpo straipsneliai p. Rutkausko, kaslink su tvarkymo Jovarui aukų. Labai naudingas sumanymas. Tik geistina, kad atsirastų pritarėjų. Tas negalima kelioms ypatoms; turi remtis ant liaudies; mums dirbant bendromis pajėgomis bus nesunku-tas įvykinti ir nupirkti Jovarui ūkė. Mēs nei justi nepajusime kelis skatikus atskyrę, kiek katras išgalėdamas, prisidėti prie to prakilnaus darbo. Kaip draugystės taip ir pavienės ypatos aukaus, kurie brangina tautystę ir mūsų tautiečio Jovaro nuveiktus darbus. Jeigu mēs nupirksime Jovarui ūkė, tai jisai, jausdamas, kad jis yra tautiečių mylimas, ir toliaus nenulstanėi varys savo darbą, rašys eiles. Jis bus kaipo pavyzdys del kitų, kurie dar visai mažai arba ir visai nesidarbuoja tautiškoj dirvoj. Jie matydami, kad tauta gerbja tuos, kurie dirba tautos gerovei, ingaus daugiau energijos ir su didesniu pasišventimu dirbs savo tautai.

Būtų labai geistina, kad neliktų be pasekmių p. Rutkausko sumanymas. Aš manau, kad mums, lietuviams, nebus sunku sudėti 3 ar 4 tūkstančius rublių ir inteikti Liet. Mokslo Draugijai Vilniuje nupirkimui Jovarui ūkės su triobomis. Tas bus ant visados del tų, kurie užsipelnys tą vietą ir bus labai prakilnus darbas nuveiktas.

P. Kanisauskas.

Phila., Pa.

RUOŽŲ—RUOŽAI.

(Sutrauka A. Ž—to minčių.)

Skaitytojau! Aš matau, kad tu myli „ruožus“, nes kitaip jie nebūtų laikraščiuose. Bef matau, kad tu myli pilnus „ruožus“, kuriuose išsireiskia visa žmogaus pakraipa, mintis ir palinkimai... O tų žinai, kad niekas taip nepataikauja skaitytojų norui, kaip rašytojai... Juk rašytojas per skaitytoją ir šiokią-tokią garbę inkiek tobulai liko suloštas tasai veikalas imant apskritai, vienok galima pasakyti, kad nekurias vietas B. Vaitiekūnas ir J. Prušinskas atliko staciai artistiskai. Žiūri žmogus ant scenos ir užmiršti kur esąs — tartum matai žmogus realiskai tą viską atliekant, tartum jie praleidžia tikro gyvenimo prietikius. P-nas Vaitiekūnas savo pozose, mostigavimuose ir intonacijoj balso parodė nepaprastą gabumą komizmo, pas p. Prušinską, išpildžiusį rolę gyditojaus — visokių vaistų pramanytojaus apsiereiskė grynaus drammatizmo gabumai. — Kur didis susjudimas sielos, kur išreiškimas nepaprastų jausmų, tūn, matyt, jis gyvena už 140 mylių nuo ma-

ruožų, nes kitaip jie nebūtų laikraščiuose. Bef matau, kad tu myli pilnus „ruožus“, kuriuose išsireiskia visa žmogaus pakraipa, mintis ir palinkimai... O tų žinai, kad niekas taip nepataikauja skaitytojų norui, kaip rašytojai... Juk rašytojas per skaitytoją ir šiokią-tokią garbę inkiek tobulai liko suloštas tasai veikalas imant apskritai, vienok galima pasakyti, kad nekurias vietas B. Vaitiekūnas ir J. Prušinskas atliko staciai artistiskai. Žiūri žmogus ant scenos ir užmiršti kur esąs — tartum matai žmogus realiskai tą viską atliekant, tartum jie praleidžia tikro gyvenimo prietikius. P-nas Vaitiekūnas savo pozose, mostigavimuose ir intonacijoj balso parodė nepaprastą gabumą komizmo, pas p. Prušinską, išpildžiusį rolę gyditojaus — visokių vaistų pramanytojaus apsiereiskė grynaus drammatizmo gabumai. — Kur didis susjudimas sielos, kur išreiškimas nepaprastų jausmų, tūn, matyt, jis gyvena už 140 mylių nuo ma-

no lovos, vienok sugauna aiškiai ir pilnai, lygiai aš pats jas sugaūčiau. Na, ir sugavęs, patalpina kitame laikraštyje. Todėl, skaitytojau, „Kovo“ tilpsta nepilni „ruožai“, ir jeigu nori suprasti pilnai dalyką, tai skaityk jų užbaigą „Vienybėje Lietuvninkų“.

Nuo Naujų Metų ikišiol padariau 36 ruožus. Šiandien juos visus surinkau į krūvą ir tik dabar pamačiau, kokį didelį darbą atlikau! 36 ruožai — tai 36 smugiai į tautišką tvirtovę, kurie nemėnesnę galę turi už italų šūvius Tripolitanoje! Bet deja! Atsiranda da tokių tautiečių, kurie sako, būk socialistai tautos negriaua; jiems tą privitytino ir nekuriu socialistai. Trumparegiai! Tegul jie peržiūri visus mano ruožus, tai ras ten mano pasiryžimą.

Tauta susideda iš keliato tautiškų redaktorių, daktarų, patriotbankių ir da keliato jiems panašių profesionalų. Aš juos visus pavadinu šulais, sustatau į krūvą, na, ir pasidaro tauta. Ir prieš juos aš ir kovuju. Kovuju prieš šulius. O kas gali tam prieštarauti, kad sugriovus šulį, negrius budinkas? Reikia, aš griau nu tautos šulius, ir jau tauta — keveriokšt! ir pati sugrius. Gal kas nori būti pesimistu ir niekam netikėti, kas ant svieto dedasi; bet aš gi esu ir būsiu optimistas ir tikiu savo darbui: tauta grius! O gal ji jau griuvo nuo mano smūgių? Mat, pas mumis strikarijai eina ir perdidelis triukšmas, tai nesigirdėjo bildesio! Gal ji jau yra tik griuvėsiai, panašūs į griuvėsius Pompejos po išsiveržimui Vezuviaus? Už tat, kurie sekate mano darbą ir mano ruožus, praneškite man, jeigu būtų jau nutikusi tokia katastrofa!..

Kovoti prieš tautiečius reikia, nes jie yra demagogai-suvadžiotojai. Pavyzdžiui, užsideda bankus. Ir kas iš jų bankų? Tikras „patriot-biznis“! Kas kita yra mūsų socialistiški bankai. Męs neprašom iš žmonių, kad—„duok mums piningus!“ Męs išmįslėjame visokius „prenumeracijos“ būdus, renkame iš žmonių piningus, kad paskui jiems atlyginti raštais, kitaip sakant, — skoliname ant amžino neatidavimo. Tokių būdu neduodam žmogui vilties, kad jo indėti piningai sugrįžs kada-nors arba neš procentinį pelną. Nes, kam tie procentai? Tai buržujų išmįslas! Visi man panašūs „socialistai“ sako, kad tik tada įvyks socializmas, kada visi žmonės susiproletarizuos, — vadinasi: nieko nebeturės; taigi socialistiški bankai-prenumeracijos yra gryni įrankiai proletarizavime. Nelabai senai vienas žmogutis indėjo į mūsų bedugnį „banką“ \$500, ir jis geriausias bus pavyzdys visiems socialistams, kurie uždėra piningus, bet nenori jų turėti, arba da geriau, — kurie nenori piningais šelpti patriotbūznį, ir paskui iš to turėti privatišką pelną.

Suproletarizavimas žmonių — tai mano devyzas. Tas nieko, jeigu aš vienas ir liksiu kada-nors turtingu. Tas visiems žmonėms nieko nekenks, — lygiai, kaip lašas vandens jūrėse. Aš noriu gero tik visiems žmonėms, noriu, kad žmonės būtų tyri nuo visokių blogų mįslių-godulystės, — aš gi galiu būti ir griešnas: juk žmogus jautiesi ramiau, jeigu nukenti kovodamas už kitų gerove... Nors ir man dabar nėra prasta... Gal patėmijote mano pasigirimą, jog pasivažinėju automobiliu... o tas jau daug reiškia... Gera būt žmogui realistui... Viena jauties ne „menkutišką“!

Ištarei žodį ant ko-nors, tai lip-te ir prilimpa... Kaip kad tautiečių šulius pavadinu „nykštukais“. Ir neabejoju, kad jie pasijūs, kaip supuvusiu agurku užgauti!.. Bet ant to tai ir yra mano galva...

Ex—populi.

MOKSLEIVIAI PIEMENŲ ROLĖSE.

Lietuviškoji visuomene! Tu esi skriaudžiama, paniekinama ir išnaudojama iš visų pusių... Tu matei, kaip tavo nekuriu nariai, pasidavę svetimtaučiams, tavo vardą visai žemino, miniojo — norėdami paskandinti tave rusizmo ir lenkizmo bangose. Bet tu tylėjai... Tu matai, kaip tavo vadovai-redaktoriai, vietoje tave mokinti-šviesti, — mėtosi „renegatais“, „smalavyriais“, „šeškais“ ir kitokiais „vaikų žaislais... Tu tyli. Tu matai, kaip tavo vaikai, „vadovų“ supjudyti, pešasi del raudonos, juodos, bei mėlsvai-baltos spalvos — vadindamiesi vieni kitus sau nesuprantamais epitetais ir koliodamiesi žemiausiais žodžiais. Bet tu vis tyli. Dabar tu susilaukė naują reginį, kuris buvo viltis tavo šviesesnės ateities — iš kurio tu tikėjaisi daug, daug ko gero. Ir tu dabar žiūri į tą reginį tai iš vienos, tai iš kitos pusės ir... tyli. Gali būti, kad tu dar nesupranti šio reginio tikrosios reikšmės — nes jis iš viršaus yra palirnotas-blizgantis...

Bet, visuomene! — pasistengk tik tu į jį gerai prisizūrėti. Iš viršaus šitas naujas stabas atrodys tau labai dailus, švarus, nekalts; dirstelėk tik į jo siekius — kur gi tau? — skamba: vienybė, apšvieta, mokslainės stengimas ir kiti „auksiniai“ dalykai. Bet pažvelgk, visuomene, ir giliau. Vieni sako: „Męs priimsime į savo ližad vien tik Rymo Katalikus“; antri sako: „Palikim religiją į šalį ir dirbkim iš vieno“; Bet pirmieji sako: „Jūs, šaltadūšiai, męs negalim į savo tarpą priimti; ps! su jumis, jeigu jūs nesilenkiate draug su mumis, — o kas nesilenkia, tas yra nevertas... keturkojo (p. Petraitis taip smarkę nuomonę išreiškė rugpjūčio 24. 191 m. Chicagoje). „Jūs veikiate... bile veikiate“ (p. Juškaitis). „Męs tik vieni prapažįstame tikrąją tiesą tik vieną tėvą“ (p. Lapelio nuomonė). „Kas į mūsų dūdą nepučia, tas „cieilikas“, „bedievis“, „šliuptarnis“, „paklydėlis...“

Bet tai tas dar neviskas. Dar to reginio, to naujo stabo — Moksleivių Susivienijimo istorija nepasibaigė, o tik prasidėjo. Jie dabar darė du susivienijimu, kurie turės ir savo organus-laikraštukus. Nenorėčiau būti pranašas, bet per daug aiškų faktai pradžioje arba užsimezgime šio reginio, verčia mane pranašauti tau, miela visuomene, liūdnas pasekmes arba vaisius iš tos tavo didžios vilties — lietuviškos moksleivių jos! Nes jie jau lošia piemenų rolę! Gal dar tau neaišku, tai klausyk ką sako nesutepta teisybė. Ji sako: Moksleivių priderystė yra mokslas, švietimas savo brolių arba tavęs, visuomene. Bet tie tavo vilties nariai-moksleiviai, vietoje tave šviegti, pešasi jau tarp tavęs už tuščias svajones ir eikvoja laiką ir spėkas piemenų rolę lošdami. Ir argi ir ant šio tu, lietuviška visuomene, vis tylėsi!...

Senas Kidikis.

MŪSŲ DIRVONAI.

(Mums negalima apsieiti be bugno.— Nutirpimas mūsų laikraščių dvasios.— Kaip žiūri į parodas amerikonių ir męs).

Pas mus viskas reikia užmanyti su dideliu bugnu. O kam tas bugnas? — paklaus nustebeš skaitytojas. Tuoj paaiškįsiu. Bugnas mums reikalingas, kad galima būtų garsiau įreikti žmonių ausis kokį-nors naują sumanymą. Kaip tik tai ką sumanysi be bugno, tai negali tikėtis, kad mūsų žmonės tą parems. Jeigu ką ir pritaras, tai labai greitai pamirš. Taip išėjo ir su parodos klausimu, kurį keli mėnesiai atgalios buvo bandyta mūsų visuomenei priminti. Visa-svietinė San Francisco paroda visai nebetoli, nes tik už poros metų (ji atsibus 1915 m.), o męs dar nieko doro nenuitarėm: ar dalyvausime sykiu su kitomis tautomis ar ne. Ir laikraščiai apie šitą taip nuoširdžiai tyli, rodos, kad jie prisiekė čia kokiais tylėjimo konspiracijai. Tik „Vien. Liet.“ 30 N. vėl dar pakėlė balsą ir nurodė, kaip geru daiktu būtų mums dalyvauti. Ačiū nors jai!..

Anuo sykiu man parašius į Lietuvos laikraščius, ir tenai prie šito klausimo labai šaltai iš pradžių atsinešė. Tik biskį vėliaus tūli, matyti rimčiau apsisvarstė, vėla pradėjo apie parodą rašyti, ir dabar jau visapusiškai vienas kitas šnekteli; pagaliaus jau ima pripažinti mums dalyvavimą parodoje už naudingą ir reikalingą. Bet kur mūsų, amerikiečių, laikraščiai? Miega ir da pyksta jei kas juos žadina. Gaila ir griandul Penkiolika metų atgal męs dar bėdinesni būdami išdrįsom ir iš-tengėm surengti savo parodas skyrų visa-svietinėje parodoje Paryžiuje, o dabar būdami stipresni dvasiškai ir medžiagiškai ir turėdami parodą čionai mums ant vietos, taip bauginamies. Ar gi męs jau taip nupuolėme dvasioje, kad nebedrįstame nei prieš kitų tautų akis pasirodyti? Ar gi męs jau duosime kitoms tautoms, kurios matė mums Paryžiaus parodoje, mįslyti joga męs jau einame žemyn ir išmirštame?

Bene svarbiausi mūsų nerangumo priežastis bus tai — bijojimas kaštų, kokie parodos reikalams reikės pakelti. Keleto tūkstančių dolerių sudėti nėra ko bijotis. Kaip gi to nesibijo kitos tautos? Rodos, kam gi būtų reikalinga išmesti apie \$75,000,000 ant San Francisco parodos, arba kam gi dar reiktų pridėti apie \$10,000,000 San Diego Pamamos parodai, Kalifornijoje, kuri atsibus tam pačiame laike 1915 m. ir kuri trauksis per čielą metų, kaip ir San Francisco? Lietuvių akimis žiūrint, tas išrodytų visai bergždišias piningų iškleidimas. Bet kitaip į tai žiūri tokia kulturiška tauta, kaip amerikoni, ir kitos kulturiškos viso pasaulio tautos, kurios kiekviena stengiasi ir ruošiasi parodose dalyvauti. Gaila, kad męs giriamės eina kulturiškyn, o po teisybės krintam žemyn!

Jurgis J. Luben.

PASTABOS APIE SAŽINĖ.

(Perrašyta iš korespondento užrašų.)

Ir kokių nežmoniškų žmonių esama!.. Man prikišama besąžiningumas. Tikrai, prikišama. Antai, aną vakarą, mūsų tautiečiai buvo surengę prakalbas. Kalbėjo storas, diškis, raudonas ir, su-

prask, nusiskutęs, tautietis. Jis šitaip kalbėjo:

„Ve, vokiečiai turi bravorus, dirba alų ir mums pardavinėja!.. Męs geriam, ir geriam, ir gerti nesiliaunam... O ar nebūtų mūsų tautai geriau, jei męs būtume linke prie pramonijos ir tuos centus, kuriuos dabar prageriam, pramonijon indėtume... Leiskime, ar nebūtų geriau, jei męs dirbtume alų, o vokiečiai jį gertų, o ne taip, kaip dabar yra: jie dirba, o męs geriam ir jiems turtus kraunam...“

Na, lygiai taip kalbėjo. Jei netiki, aš galiu parodyti ir stenografiškus užrašus. Juk aš baigiau stenografiją.

Ziūrėkit. Po tam atsitikimui, tai yra po tų prakalbų, aš parašiau į vieną laikraštį korespondenciją, kurią čia žodis žodin atkartuju:

„Mūsų storpilviai tautiečiai ištis jau iš proto eina... Pūtėputė savo tautiškus burbulus ir išpūtė bravorą. 28 dieną gegužės mėnesio 191*... metų surengė prakalbas ir kalbėti užkvietė bravorininką! Tikrą bravorininką, net išto alum dvoikia! Ir visa jo kalba, visas jo tautiškos tautos kelimas susivedė prie to, kad išsijuosęs ir prakaitu apsiliejęs agitavo už statymą tautiškų karčiamų ir rengimą bravorų!“

Aš taip ir parašiau. Žinoma, vardo nepadėjau, kam tai reikia. Ir be vardo gera. O ar tikėtis: juk už tą korespondenciją ne vienas ant manęs rūgojo (nors, laimei, mano vardo nežino). Apkelbė nesąžiningu korespondentu. Na, kur-gi tasai nesąžiningumas?! Ar aš neparašiau teisybę? Sulygink su stenografiškais užrašais ir persitikrinsi.

Jei kas man primeta nesąžiningumą, tai jau tokia ir jo paties sąžinė! Visa kerpėmis apaugusi, lyg senas medis.

Arba vėl. Aną utarninką ėjau su savo sužiedotinė pro šalį mūsų bažnyčios. Žinot, mūsų bažnyčia stovi ant kampo dvių gatvių; toki užleista, nei balta, nei pilka, tinkas šmotais apgriuvęs. Tuo laiku iš bažnyčios išėjo būrelis baltai pasirėdžiusių mergaičių, su žaliais vainikėliais ant galvų, ilgus velionus ant pečių nukorusios. Viena už kitą dailesnės. Tartum Ofelijos.

— Ve, — sakau į savo sužiedotinę, — išsiveda dievų prisidė... — Ki-ki-ki... — sukikitavo mano sužiedotinė. Ji, reikia žinoti, yra labai linksmo pobūdžio. O ir pamėgdžioti moka. Atsikreipė ji į Julę, mūsų kaimyno dukterį, ir užklausė:

— Juliuk, ar daug dievų suėdei? ar nepaspringai? Ki-ki-ki... Julė nuraudo. O čia lyg iš žemės išdygo prie mus šono patsai prabaščius ir baisiai grubijoniškai subarė. Jis šitaip pasakė:

— Mergel, sarmatykis taip sakyti. Jei tave pačią ištiko melaimė ir nebetekai Dievo širdyje, tai kam tas nekaltas mergeles piktni? Neuzkabinėk jų ir pati nesityčiok iš tikėjimo...

Mane apėmė pašėlęs apmaudas. — Ak tu, — pamįslėjau sau, — bambize, ak tu storpilvi, tu čia mus mokini! — O balsiai surikau į prabassčių:

— Klausyk, kaip drįsti sakyti mano sužiedotinei „tu“? Kas ji tau per „tu“? Aš citizen! Aš tave tuoj suareštuosiu!

O jis, tas mūsų storasis prabaščius davai mane dar labiau kolio-ti. Jis šitaip barė:

— Klausyk, berneli... — Aš tau ne bernelis! — suš-

kau, jį pertraukdamas.

— Nesikarsčiuok tamsta, — jau pamėlynavęs iš išuitimo rėkė prabaščius: — aš nenoriu tamstą įzeisti... Čia yra bažnytinė vieta, tad eik sveikas su savo mergina pro šalį ir triukšmo nekelk... Nei aš, nei šitie kūdikiai tamstoms kelio neužstoja...

— Kaip norėsiu, tai ir eisiu, — atkirtau.

— Gerai, gerai... — O ko mus varai? ar męs koki paleistuviai, ar ką? Aš tau parodysiu, aš tau... aš tau...

Kaip bematant atbėgo poliemanas ir mane už rankos — kapt! Truputį lyg ir nusiminiau, bet gi to neparodžiau ir atsiliepjau į kuniga prabaščius:

— Tai taip! Tu su policija Dievo daboji! Tai toks tavo ir Dievas, kad negali nuo ramių ir teisingų praeivių apsiginti... be policijos pagalbos...

Čia kuningas atsiliepė į poliemaną, kad mane paleistų, sakydamas, kad mudu tik taip kalbamės ir nėra jokios betvarkės, už ką būt reikėję areštuoti. O į mane tarė:

— Eik, sūnau, savo keliu... Gaila man tavęs, todėl ir nuo policijos apgyniau... Patekęs į kalėjimą neišeisi iš ten geresnis... Verčiau pasimokink, skaityk, švieškis, o būsi išmintingesnis...

Ir kaip jums tinka? Juk jis mane kvailiu išvadino! Aš ir vėl jį išbariau taip, kad jis, susisarmatijęs, sprako klebonijon, prataręs:

— Nejieškok bėdos, ir pati ateis!

Po visam tam atsitikimui, kurį čia beveik žodis į žodį surašiau, praėjęs namol tuoj ir prašiau korespondenciją į mūsų laikraštį. Šitaip parašiau:

„Mūsų miestelio klebonas pavirto į juodašimtį. Negana to, kad savo žioplais ir nedakeptais pamokslais vadžioja už nosių tamsias mulkių minias ir visiems muilina akis, dabar net praeivius užkabinėja. Pereitą utarninką ėjo pro jo „anioliukų dirbtuvę“ draugas A su panele B. Klebonas išlėkė iš bažnyčios, kaip pasūtęs, ir ėmė plūsti ant to draugo ir merginos. Bent pusę valandos koliojo, sakė: paleistuviai, latrai, rup... kvailiai ir visai kitaip. Draugui A mandagiai užklausus, už ką jis taip koliojasi, jis suriko:

— Ak tu, latre, aš tave į turmą inkišiu“. Ir ėmė šaukti poliemaną. Tuoj atbėgo tas tamsybės tarnas ir buvo beve-das į policiją draugą A. ir draugą B. Tik dar laimė, kad draugas A, negrinorius, susikalba gerai angliškai, tai jį ir paleido.

„Jei jau taip begediškai kuningas elgiasi, tai nėra nei kas sakyti...“

Taip aprašiau laikraestyje atsitikimą su tuomi juodašimčiu. Gal pasakysit, kad neteisingai aprašiau? Tai tokia ten ir jūsų teisybė!

O ir dar vienas dalykėlis.

Andai męs surengėm prakalbas. O kokios tai buvo prakalbos! Kalbėjo du geriausi mūsų kalbėtojai. Rods vienas Baltimorėj būdamas naujų svetimų marškinių vieton padėjo savo senus ir nudėvėtus, bet tai nieko; taip ir privalo elgties svieto lygintojai: kur tik kupra — nuimk, o kur duobė — dar labiau lenk, tai bent įvyks lygybė visame kame: ir marškiniuose, ir baksukuose ir visose kituose galuose.

Tie kalbėtojai kad davė tautiečiams, kuningams, šnipams, sa-

ru, tai davė! Taip davė, kad daugiau nebūtų nei tilpė. O vienas kalbėtojas vieną aštriausį tautietį net tris sykius pavadino: melagis, vagis, juodašimtis! Ant prakalbų buvome męs visi; buvo dar keletas ypatų; abelnai imant, pirmosios dvi eilės sėdynių buvo užimtos. Ant kitų sėdynių nieko nebuvo, tad ir kalbėtojai nenuvargo, nebuvo reikalo garsiai šaukti. O tų prakeiktų tautiečių nei vienas neatėjo. Pabugo, mat! Žinoma, kur nepabugs! O gal ir dešimtuko pagailo? Mat, męs įžangos neimam, užtat paskui pereinam su skrybele, arba literatūros pasiūlom. Atsisakyti nepadoru, o mokėti nenori, verčiau kur prazlembja, vokišką alų maudami.

Šį vakarą ir literatūros daug parduota, nors nedaug žmonių tebuvo. Vienas kalbėtojas atsivežė pundelį „Girtuoklių gadzinkų“, „Čenstakavos stebuklų“, „Džianų Bambų“, „Oteų Konstantinių“. Maž teliko. Visi po vieną nusipirkom.

Po tam parėjau namo, atsigėriau vandens ir parašiau į mūsų laikraštį korespondenciją šitaip:

„Nors tautiečiai iš pasiutimo ir ant sienų karstosi, o męs dirbam savo didį ir šventą darbą. Surengėme prakalbas, kalbėjo geriausie mūsų kalbėtojai, draugai, C. ir D. Prakalbės kuopukiausiai pavyko: žmonių buvo pilna salė, kupiniai. Daugelis ir už durių stovėjo, negalėdami įsigrūsti vidun, o norėdami išgirsti sveiką apšvietos žodį. Kalbėtojai labai puikiai savo užduotis atliko, išaiškino netikusį dabartinį surėdymą ir parodė visokius bjaurius tautiečių darbus. Tautiečiai, nors jų ir-gi nemažai buvo svetaimeje, bet anei vienas neatsiliepė: susislapstė pakampjais, bijojė, kad neatlaikys prieš aiškų teisybės žodį.

„Ačiū publikai už skaitlingą atsilankymą ir kalbėtojams už toki pasišventimą ir apatališką darbą švietime tamsių minių. „Laike prakalbų parduota gana daug geros ir naudingos literatūros. „Dar sykių tariu ačiū jums, kalbėtojai, mūsų vadovai!“

Dabar sulygink su aprašymu prakalbų ir pasakyk: ar aš nesąžiningai įsąrašiau? Ar ne? Jei kas pasakytų, kad aš nesąžiningai veikiu visuomenei, parodyk kur jis yra ir kas jis yra, o aš jam jo paties sąžinę ištaisy-siu!..“

Del visoko užrašysiu ir šį paskutinį atsitikimą. Nesenai mūsų tautiečiai laikė seimą. Seimas, kaip seimas. Tautos parlamentas ir gana. Suvažiavo lygiai 60 delegatų, o tarp jų buvo 13 (juodošiaus skaitlinė) mūsų tautiečiai. Grįžtant man iš prakalbų, pasitaikė eiti pro šalį vienos tautiškos karčiamos. Žiūriu, o gė tenai do seimininkai kad drožia pokerį, tai drožia, ir, kas baisiausia, piningais apmoka. Žvairbjais piningais.

Vienas iš tų kazirnikų — tai tikriausias tautietis, o antras — socialistas. Net tris sykius Socialist Party buvo nominavus jį kandidatū į kokios tai Pensylvanijos miesto urėdą. Muša kortomis, tai muša, pamįslėjau ir nuėjau savo keliu.

Apie šį atsitikimą buvau jau ir pamiršęs, tik sykių inkvėpimas ap-lankė ir atsisėdau parašyti apie tai straipsnį į mūsų laikraštį. Šitaip parašiu:

„Tutiečių seimas tai ne tautiečių, o gamblenių seimas.

KAZYS PUIDA

PASKUTINĖ AŠARA.

(Tąsa).

augštybų ant žemės, kad per tą nusileidimą iš šiurkštumo ir nemandagumo padangių ne tik nieko nenustojo, bet labai daug ingi! Žmonės lyg kad žmoniškesni pasidarė, lyg, kad mandagiau su jais apsieina ir jie su visais mandagesni, malonesni. Tos netikėtos ir nepatėmytos atmainos atėjo pamažu, žingsnis už žingsnio ir taip kietai išgyvendino jų krūtinėje, kad jokie, nors ir nepaprasti, atsitikimai jų išten neišgys.

8.

Gedulių kova pasibaigė. Laukinis, nepribotą veiksmo, laisvės ir norų geidulys kažkur dingo, sumažėjo, pasislėpė ir numirė jo krūtinėje. Tušcia po jo vietą užėmė kažkas toks, ko jis dar suprasti nemokėjo. Tas naujas „kažkas“ buvo tolmas, neiškus, klaidžiojantis. Ir sunku buvo graibyties tose ūkanotose, lakiose ir nesuprantamose mintyse. Bet pamažu iš tos tamsios ūkų nežinios pradėjo dygti, keroti, augti, gily krūtinės leisti šaknis, kažkas didžio, milžiniško, kas viską jame pervertė. Praeitį, naujų pažirių šviesos apšviesta, išrodė jam viena ilga žmonių prigaudinėjimo, skaudimo diena. Tėn, toje praetyje dunksojo kažkokia šmėkla, kuri išverstomis akimis, išsišiepusi, išdžiūvusiomis rankomis rodė užpakalin savęs ir šiurkščiu, dūslu balsu gązdino:

— Tėn, užpakalyje manęs susirinko nuskausta varguolių minia ir reikalauja tavęs... Tėn, užpakalyje manęs, stovi skaišti mergaitė, dvarponio duktė, ir reikalauja iš tavęs savo rūtų vainiko... Tėn, užpakalyje manęs dantų griežimas geidžiančių tau atkeršyti... Tėn, užpakalyje manęs didi, beribė laukinė norų ir veiksmų laisvė, kurios tu taip troškai ir kurią taip mylėjai — grįžk, grįžk ir mano užpakalį... — ir, išskėtus juodą apsiaustą puldavo ant jo...

Ir tos šmėklos kankinimas, erzinimas, — painiodamas ūkanotose gimstančiose mintyse, — kažko tokio jieskodamas, kas nuramintų judančią vaidentuvę ir tą iš šimtmečių snaudulio pasikėlusį balsą krūtinėje — jis užėjo ant tokios minties, kuri nepaprastai jį nugązdino.

Krūtinėje, lyg kad kas gyvas, sujudėjo, sukurtėjo ir veržėsi aikštėn. Išgąstis tokia didelė, tokia nepaprasta buvo, kad jis užmerkė akis, užkimšo ausis bijodamas matyti save, išgirsti savo balsą. Ilgai, ilgai pragulėjo medžių pavėsyje, ir, tik saulei besileidžiant, iš krūtinės išsiveržė aikštėn ta šmėkla ir paėmė jį visą savo globon. Ir pašilinti besingeniai diena, saulei nusileidžiant, po jo kūną slankiojo kažkoks baidus, daigus kirminas ir nuolatos jam šnabzdėjo:

— Žmonių skaudėjas... Žmonių skaudėjas... Žmonių skaudėjas...

Ir apmirė iš baimės, nedrįso akių atidaryti, nedrįso pažvelgti į saulę, lyg kad bijojos, kad saulė, pamačiusi jį ir pasipiktinusi juo, daugiau jam nebešvies... Tam balsui gimus, jo mintys iširo, susipainiojo, suklydo ir nebegalėjo jį jau sugaudyti. Bet jas sugaudyti reikėjo, nes kitaip nežinia kas daryti ir kur pasidėti. Graibė, painiojosi, klaidžiojo po jas ir, kuomet tasai baidus kirminas nutilo ant valandėlės, lyg perkūno trenktas, pašoko, atidarė akis, atkimšo ausis ir suriko:

— Atlyginti reikia!... Atlyginti reikia!...

Saulės paskutinis spindulys perbėgo per veidą ir užgeso. Ir jam pasirodė, kad saulės spindulys paglostė jį per veidą, kaip anuomet glostydavo mergaites ir tarsi pagyrė už tokį sumanymą...

Sykį, susitikęs su Zyna, rimtas ir šaltas, su žibančia akyse stebėtinai gyvumo varšos kibirkštėle, tarė jai:

— Zyna, aš lieku su tavim.

Mergaitė atidžiai pažvelgė į jį, per jos veidą perbėgo kažkoks neapribotą jausmo šėšelis, akis lyg nusijuokė ir rimtu nuoširdžiu balsu tarė:

— Gerai.

Stovėję vienas prieš kitą abudu rimtais, šaltais veidais, įrėmę akis viens į kitą, kuriose žibėjo, gal-būt, vienodos varšos ir vienos norų, ugnis. Zyna trumpai pridūrė:

9.

— Pamiškėje baigia statyti grintelę, eik tenai ir dirbk drauge. Nieko neatsakė, jo lūpos nervingai krutėjo, akis klaidžiojo ir balsu, iš kurio skambėjo sunku suprasti kas jį pagimdė, šnabzdėjo:

— Zyna... aš lieku... aš lieku...

Staiga nusisuko, pabraukė rankove per akis ir, greitai bėgdamas, sušuko:

— Lieku... Lieku...

Žiėmai prisiartinus juodu persikraustė pamiškėn. Išpradžių lyg nuobodu buvo, lyg kas reikėjo padaryti, vienas kitam pasakyti; bet kas, — nei vienas, nei kitas nežinojo. Ilgainiui priprato juodu prie naujų aplinkybių ir gyvenimas, kartą į savo vėžes įstojes, nebekrypo iš jų.

Laikai visoje valstijoje mainėsi — mainėsi jie ir Lietuvoje. Dūslus, požeminis nepasitikimo, nuskaudimo, prispaustųjų aimanavimas pamažu pradėjo veržties aikštėn, vis balsiau ir balsiau atsiliepdavo pavieniai tos būsimosios viesulos apsiereiškimai ir spyrė manyti, kad netrukus pakils viesula, kuri pašėlusiai-laukiniame šokyje daug ką sutrins, sutryps, sulaužys ir... paliks po savęs betvarkę.

Ilgais rudens vakarais, mažam žiburėliui triobelėje bemirksint, Zyna atremdavo kaktą į šaltus lango stiklus, išmeigdamo akis į nepermatomas nakties tamsybes ir galvodavo. Svajoti ji nemokėjo. Jaunutė galvelė dirbo, perkratinėjo ir siekė visuomet prie vieno tikslo. Kartais rodydavosi jai, kad yra toks lygus, toks platus, žolynais apsodintas kelias, kuris veda ten, — į tolybes — į žmoniškus žmones. Būdavo, ji mato tamsioje naktyje tą kelią, džiaugiasi juo ir rengiasi pasikėlus bėgti. Bet vėjas smarkiau sukauš už lango, supamos medžių šakos sulinguos ir išblaško puikų reginį. Akyse sužibusi džiaugsmo kibirkštis užgesta ir akių veidrodis spindi begalinio liūdnumo, ilgėsio žiburėliais.

Čigonas sėdėdavo šale jos, skėsdavo savo būtybės uždavyje. Per tą trumpą laiką jis suspėjo pagimdyti savyje visą eilę klausimų, kuriems ilgais vakarais ir besapnėmis naktimis jieskodavo išrišimo. Klaidžiodavo, painiodavos po minčių klampynę ir pailsės, suvargęs užmigdavo giliu, sunkiu miegu. Ilgainiui, manyti ir galvoti nepripratus, protas suprato, kad išpradžių reikia išrišti vienas klausimas, tuomet bus lengviau su kitais. Tą supratęs, jis pirmųjų-pirmiausia užsiėmė tuo klausimu, kuris jo iščia išėiti neleido.

„Kaip nuskaudimai atlyginti?“

Ilgai galvojo, ilgai svarstė. Aišku buvo, kad nuskaudimai reikia atlyginti. Bet ar visi nuskaudimai galima atlyginti? Kaip atlyginsi arklio pavogimą? Atiduoti arklys negalima, nes to arklio nei biesas nesuras. Sugrąžinti gautus už jį piningus? Bet jis tų piningų nei neustė; o kad jis juos ir būtų paėmęs — dabar gi jų vistiek nėra ir vargu bau kada bus... O kad ir būtų piningai, kad ir galėtum sugrąžinti juos už arklį — ar jie nors iš dalies atlygintų nuskaudimą anuo metu padarytą? — Niekuomet! — Nes anuomet gal kelias-dešimt tūkst. vertos buvo kelių tūkstančių, šiandien — o jeigu nebuvo iš ko užmokėti — vaiką pavarė iš mokyklos, suardė jo gyvenimą, atėmė doru darbu uždėjamą duonos kąsnį... kas žino, gal tas vaikas šiandien... vagia sau duoną, kad badu nemirtų?! Gal, skološe paskendusio ūkininko tasai vienintelis arklys buvo visa pagalba, visu turtu, kuris turėjo išgelbėti jį iš skolų, sutvarkyti jo gyvenimą — o šiandien gal tas ūkininkas, skolininkų išdraskytas, su žmona ir mažais vaikūčiais neturi... sausus duonos kąsnio?.. Ir kuo-gi tokiam žmogui galima šiandien pagelbėti, kuo? Kaip tasai nuskaudimas atlyginti, kaip? — Eiti ir atidirbti pas jį tas nuostolis? O gal nėra ant ko ir kas dirbti? O gal krepšį užsikabinus reikia elgėtai? Gal tasai nuskaustasis guli kapuose — koks tuomet gali būti atlyginimas? Gerai! Atidirbti! Bet kaip atidirbsi, kuomet tų nuskaustųjų aibės? Šim-

(T. b.)

AITVARAS.

J. WEYSSENHOFF.

RYTOJUN BEŽIURINT JAUNIEJI SKRAUJA!...

(Tąsa).

Vertė

KAZYS PUIDA.

riau falansteriečini. Furje manė, kad jo sumanymas įvykdomas prie by kokios politikinės tvarkos, ar būtų tai monarchia, ar respublika. Jo visuomeniame sutvarkyme vyriausias pasaulio tvarkintojas yra „omniarchas“, kurio rezidencija esanti pasaulio sostinėje — Konstantinopolyje. Už Omniarcho seka 3 avgustai, 12 kuningaikščiu, 48 imperatorienės, 144 ehalifai, 576 sultana, 1721 karalienė, 6912 kareikų ir tt. „Furje tikėjosi, — sako Bebelis, — kad jo sistema, per rangų bei vardų įvairumą, bus šių pastarųjų ypatingai palaikoma“... Kiekvienos falansteros organizacija turi kariškai-jerarchinę spalvą: atskirų grupų vadai — tai kapitonai, leitenantai ir t. t. ir visi tie oficialiai turi būti pusėtinai pasiturį žmonės. Visas produktas padalinama tarp kapitalo (4/12), darbo (5/12) ir talanto (3/12). Falansteroje, — sako Furje, — kapitalas atneš „neskaudamas darbo bei talanto“ penkis-šešis kartus didesnę nuosimtį, negu dabar, ir, apskritai imant, turtingi žmonės geriau pasiturs, negu prie šiandieninės socialės tvarkos.“

Savo vyriausiam rašinyje „Le nouveau monde industriel et societaire“ (Naujas pramoninis bei draugijinis pasaulis) Furje gana smulkiai išažo padalinimo klausimą savo socialiam sutvarkyme. Patsai žemiausias visuomenis sluogsnis prie jo tvarkos bus apdraustas („gvarantuotas“) nuo bado ir bedarbės, kas suteiks visai visuomenei pastovią ir rimtą išvaizdą. Bedarbės panaikinimas padidīs bendrą produktiviškumą ir padaugīs visuomenį turtą.

Visa pedagoginė sistema falansteroje turi tiktį jos draugijinei tvarkai. Auklėjimas dėvi visuomenę varšą. Iš pirmosios gimimo dienos vaikai auginami ir auklenami bendrai tam tikrai intaisytuose namuose. Prie vaikų nuolatos stovi įvairaus amžiaus auklėtojos; bet ir motinos gali lankyti savo vaikus ir juos penėti. Bendri vaikų žaidimai bei pasilinksminiai užima žymią vietą. Jau nuo trečiųjų metų žaiddami vaikai pratinasi į visokius naminius darbus, ir beje ir prie rankų darbo. Kiekviena prievarta principaiškai atmetama. Vaikams yra pavidama žaislų salės, virtuvės, nedidelės dirbtuvės, mažais įrankiais bei mašinomis aprūpintos. Auklėtojai rūpinasi, visų-pirmiausia, surasti ir išplėtoti vaikuose ingimtus gabumus. „Pradedant nuo trijų metų, vaikas turi mokėti dirbti dviejų dešimčių serijose, įvairioms darbo rūšims pavestose. Nors vaikas ir dirbs žaiddamas, bet jo uždarbis visgi pervirsis jo užlaikymo išlaidas: Tokio būdu vaikai paeiliui plėtotų savo dvasinius bei fizikinius gabumus; jie noriai ims kiekvieno darbo. Taip elgiantis, draugijinei tvarkai viešpataujant, galima bus jau pas keturių metų vaiką surasti dvidešimtį palinkimų, kuomet prie šiandieninių auklėjimo sąlygų dažnai nesurandame nei vieno palinkimo pas dvidešimtmetį žmogų.“

Kiekvienon falansteron įvedama tam tikra vaikų klasifikacija sulig ūgio, būdo bei ūpo. Visi vaikai išdalunami į „kelius“ ir „ehorus“. Ligi trijų metų vaikai nesudaro jokio „kelio“. Ligi vienu metų jie vadinami „žindukais“, ligi dviejų „lėlėmis“ ir ligi trijų — „nenoromomis“. Pirmasai kelias (3—4½) susidaro iš „bambizų“ (bambins), antras (4½—6½) iš „cherubinų“, trečias (6½—9) iš „serafinų“; toliau tokioje-pat tvarkoje seka „licėistai“, „gymnazistai“ ir „jaunikiai“. Beto yra tam tikros grupės sulig ūpo: grupės „ramnių“ vaikų, „atkaklių“ ir „griovėjų“ arba „kipšinkų“. Iš pačios jaunūmės auklėtojai stengiasi sužadinti ir išmilkinti vaiko jausmus: „jie klausos tik dailios muzikos ir dailaus dainavimo, mato tik dailiausius paveikslus, žaidžia dailiausius žaislais“. Furje pridūda didelę svarbą vaikų buvimui tarpe suaugusių „nes tas visų-daugiausia prisideda prie jų palinkimų išsiplėtojimo.“ Tiesa, prie šiandieninių sąlygų tokia tiesioji intekmė greičiau kenksminga, negu naudinga. „Tėvai, tarnai, giminės gaidina vaikų būdą dvejojū elgimosi (o dažnai ir savo storžieviskumu) ir trukdo jų auklėjimą.“ Falansteroje auklės bei auklėtojos vedžioja vaikus po dirbtuves ir virtuves, kame pamažėl rengia juos prie paprasčiausių darbų. „Yra daugybė priemonių, — sako Furje, — užinteresuoti ir patraukti vaiką, priversti jį parodyti savo gabumus. Tuo tikslu įvairaus amžiaus vaikams duodami visoki žaislai-įrankiai. Vaikams suteikiama pilniausia laisvė darbas pasirinkti, prie ko vaikas visuomet gali pamesti vieną darbą ir pereiti prie kito.“ Per tokią laisvę ir įvairybę pas penkiametį „cherubiną“ pilnai apsiereiškia visi jo palinkimai, kuomet prie šiandieninių sąlygų tais metais dar tebepradedama auklėti.

Per tokį praktikinį bei realį vaikų mokymą

(T. b.)

Paliovė kalbėjusios. Šėma vakaro šviesa liejos vidun pro du didelius apšalusius bei širkšnos išmargintu langu, kovodama su rausvais kakalio atspindžiais, ant kurių kūrenosi ugnis, bet dar gerai neįsidedė. Iš kitos grėčios girdimi buvo bešeimininkaujančių Anielkos ir Marytės balsai. Uršulka atsisėdo ant suolo pasienyje ir gaudė liūdnomis akimis liepsną, apimančią apusę vis tirstesniu glėbiu. Kad išvengtų naujų Trembelienės klausinėjimų dėl tų akių dramos, ėmė dairyties po sienas.

Ant sienų kybojo aiškiai spalvoti aptaisyti paveikslai, arba tiesiai prie sienų prisagstyti. Buvo čia gražūs „Vilniaus Albomo“ puslapiai lenkiškais parašais šale spalvuotų šventųjų lietuviškais parašais. Nesuprantamų kelių pateko tarp tų paveikslų vienas išspausstas iš medžio pjovinų paveikslas reiškiąs mūsų ties Graveloto, iš vokiečių iliustracijos. Virš lovos, augštai paklotos, kybojo didelis Kauno vyskupo bei dainiaus kuningo Valančiaus portretas. Lengva žolių ir medžių dūmų kvaptis skelbė čia tūlą kaimo bažnyčios atmosferą, supančią žmogų į pakilias bei liūdinčias svajones — Uršulka prisiminė praėjusią vasarą...

Bet inėjo kambarin Anielka ir Marytė, inėdamos pirma verptuvus, paskui geltoną virtuvą, čirskantį bei skelbiantį karštos arbatos skonį ir prasidėjo trūsas lėtas, ramus, retkarčiais kelių žodžių pertraukiamas. Kuomet-gi visos moteriškės susėdo prie verptuvo, o arbata pritraukė, užėjo bendro pasikalbėjimo reikalas.

Pradėjo Anielka:

Atvažiavo Kalėda širmu arkleliu,
Pastatė širmą arklėį stainelėje,
Pati sėdos kampan ant minkšto patalėlio,
Padėjo dūdelę ant kaladės prie krosnio,
Garsiai grokit dūdeles,—mergaitės hop, hop!*)

Bet senė Trembelienė pastebėjo, jog dainelė perankstyba, nors ir žieminė, nes Kalėdos dar neatėjo. Ir mergaitės buvo be ūpo ir be balso. Viena Marytė dar gyveno pusiau vaiko gyvenimu be rūpesnių ir be ilgėsio, abi jos draugi jau ėjo imčių su likimu, tuo dalios bei nedalios nešiotuju, kuris brestančiai mergaitėi vyriškio pavydale apsiereiškia. Anielka bent galės savo vakarą netrukus pamatyti, o Uršulkos mintys išbėgo savojo taip toli jieskoti, į tokias nežinomas šalis, kad klydo ir, vaikydamosios be vilties, raudojo. Matė savo gyvenime porą kartų gelžkelį ir vieną kartą didesnę miestą, Dinaburgą. Sapnuose susimaišė tie miesto stebūkklai su Mykolo Rajeckio pasiilgimu. Vijos jį tarškančiais vagonais per Kauno kalnynus, ir toliau jau per nežinomą bei priešingą kraštą. Stengėsi išivaizdinti jį sau miestuose, kurių vardus per tą patį Mykolą sužinojo, kur ten Vilniuje, Varšavoje, dar didesniuose už Dinaburgą. Tėnais turi būti daug panielių skrybeluotų, dideliomis juodomis akimis, o kiekviena jų turi būti daugybė vylių, jaunų ponaitį sūvilioti galinčių — Kad Uršulka mokėtų, parašytų jin — bet ji nemoka rašyti! — Kaitrų savo ilgėsį turi slėpti užantėje, gaivinti jį praėjusios vasaros atminimais ir būsimųjų dienų viltimi. Iš galvoje tačiau sau, savotiškame tarnaitės gyvenime, mylimą darbą, vedanti tiesiai tikslan: išmokti lenkų kalbos. Nelengva buvo tai tarp tų žmonių, tarp kurių buvo, bet įvykinama buvo: Patiltos šeimininkė mokėjo lenkiškai; Trembelienės, motina ir duktė, kalbėdavo kartais ta ponų kalba. Todėl mėgo Uršulka našlės grėčioje. — Paskui — kas ten žino? — gal Južintų klebonas išmokytų ją rašyti? —

— Gera Anielkai! — manė pavydėdama, matydama, kai Trembelaitė verpė neatidžiai, nuolatos pažvelgdama langan bei prisiklausydama.

Bet su Anielka kas kartą darėsi blogiau.

Baigėsi pilka bei vėjuota diena. Ar tai nuo žemės pakelti, ar iš dangaus krinta, ore siautė sniego debesys. Net grėčioje girdėti buvo, kai alksnynas, keliose varnose augas, graudžiai prabilo išsitempęs ant savo kelmų, lyg ant juodu stygų. Kartais vėjas impuldavo trukšmingai kaminan ir dūmus varydavo iš didinio grėčio. Reikėjo stipraus ir sūkurino to vėjo, kad taip storai galėtų sugroti tokiu plonu kaminu — — —

Pametė Uršulka verpstuvą ir išbėgo iš grėčios. Sužadintos moteriškės pastebėjo, kad naktis artinas, o Pucevičiaus vis dar nėra.

— Matėta kai jūsų ponaitis išvažiavo ir kurion pusėn? — užklausė Trembelienė mergaičių iš Patiltos.

— Išvažiavo jis tuoj po pusryčių — atsakė Marytė — išėdo į šalįs be vėžėjo, pasiėmė šautuvą — bet kur, tai mes nežinom.

*) Jan Čečot. Piosniki viesniače. Wilno 1844.

— Tikriausia Dusetų pamiškin — pridūrė Ursulka — šiuo metu zuikiai ten dažnai bėgioja, rudžiai bei baltieji.

— O tu iškur žinai?

— Iš medžių mėš, motule.

Senė palingavo galva pripažindama Ursulkai tiesą.

— Sakė jums ponaitis, kad pas mus atvažiuos!

— Sakė.

— Gal jis su kuo susitiko?

Tan klausiman mergaitės negalėjo atsakyti. Senė toliau galvojo, išteisindama svečio pasivėlinimą.

— Galėjo didesnį žvėrį sutikti...

— Laukan išvažiuo, tai gal vilkai — vėl atsi-
liepė Ursulka — bet šiais metais dar negirdėti mū-
sų krašte apie vilkus.

— Ir ačiū Dievui! — atrėmė Trembelienė.

Tačiau ir žodžiai, ir sutemos, ir vėjo kaukimas pamažu kėlė neramumą.

— Kur-gi Anielka! — užklausė motina.

— Turbūt vakariene užkaitė.

— Negirdžiu jos — nueik, Maryte, pažiūrėk.

Anielkos nebuvo virtuveje. Išjėjęs grį-
čią, Marytė išėjo laukan. Po valandėlės abi mergai-
tė sugrįžo.

— Darkos, motule, baisiai darkos! — sušuko
Anielka tragiškai.

— Ir iš dangaus gerokai krinta sniegas — pri-
dūrė Marytė kūdikio ramumu.

— Bet blėgaj jam gali būti, jei jis dar lauke —
tarė Trembelienė, raudkama rūpestingai veidą.

Nebuvo kas kito veikti, kai tik laukti. Bet
Anielka turėjo būti kitokios nuomonės, nes beveik
tekina išbėgo iš grįčios.

Sutemo visai; artinosi naktis be mėnulio, ne-
tamsi tačiau, bet pūgos sukuriu sudrumsta ir plakės
langan sauso sniego verpetais. Ugnis beveik už-
geso židinyje, Trembelienė siekė lempos nuo lentyn-
nos, bet, kadangi nedaug buvo žibalo, nuėjo kama-
ron skardinės. Kaž kodėl ten ji nieku būdu negalė-
jo tos skardinės surasti. Ir Anielka, nežiūrint šau-
kimų, negrįžo. Bet motina perlabai pasitikėjo sa-
vo dukters rimitimi bei protu, kad būtų galėjęs ją
intarti šiuo kartu. Tad senobiniu būdu užžibino ba-
laną ir inkišo ją plyšin.

Verptuvai nebeužė daugiau, juo labiau nieks
negalvojo apie dainelę. Išpasakojusios jau prieš
tai visas savo pastabas, visos trys moteriškės sėdėjo
klapiška atkaklumu likimo nusprendimo belaukda-
mos. Vienam romus miegas šiltoje grįčioje — ki-
tam gal mirtis pūgos sukuryje — visa tai būdavo,
net ir Trembeliškiuose.

Domas Trembelis, keturedešimtmetis vyras,
kai eglė, gerokai sušilo bekirsdamas medžius miške
ir sugrįžęs namo, nevalgė, klejojo naktį — keliomis
dienomis vėliava jau nebebuvo jo — bus tai prieš
ketverius metus atsitikę — Amžina atilsį jo vėlei
— O anais metais kai užklupo pūga Matiesūniene
Tereša su dvejetu vaikų! Kad ne šuo nebūtų be-
pavasario visų trijų suradę, taip ir sustingo visi
trys sniege, kai pakeleivingosios šventųjų figūros
— Žiemą mirtis alkana bei rūsti taip ir slankioja
prie sodų — — —

Taip galvojo senė Trembelienė ir žiūrėjo pro
langą, tik staiga sušuko, greitai žėgnodamos.

— Panele švenčiausia! dega!

Langai nušvito melsvai, kai nuo žaibo — per
užšalusius langus negalima buvo numanyti, kur ir
kas dega — ir tuoj užgeso.

— Gal Dievas davė, kad sniegas ugnį užklojo!

Bet vėl sužibo netoliese keista šviesa.

Visos moteriškės išbėgo kieman.

Ant ilgo smaigo baigė degti keista šviesa, su-
žibanti, kai liepsna. — Matomai pastebėjo tą ug-
nį ir kiti, nes keli jauni Trembeliai, kaimynai, sto-
vėjo prie namų su kibirais vandens, pasirengę už-
pilti stogus, jei jie kartais užsidegtų. Ramiai stovė-
jo, matyti, didelio pavojaus nebuvo. Nežiūrint vėjo
girdimi buvo šūkavimai, tarytum trumpai tariami
liepimai. — Už sodno tvoros vėl sužibo šviesa ant
augšto smaigo, nušviesdama keliatą veidų, labiau
linksmų, ne kad susirūpinusių.

Net nustebo Trembelienė; pažinusi sūnėną An-
taną, sušuko:

— Antanai! iš proto išėjai?! ką jūs ten daro-
te!!

(T. b.)

KAZYS PUIDA.

Laisvos Mintys.

(Kritikos bruožai).

VIII.

„Teatras“ ir 4—5. Togobočnij. Žmogžūdziai.
Penkiaveiksmis gyvenimo vaizdelis. Vertė J. Jan-
nūtis. Vilnius 1912 m. 108 psl.

Žmogžūdzių tas pats vyriausias siužetas, ką ir

„Iš meilės“ — ta pati aistros kova su žmogaus prie-
dermėmis bei sąžine. Tik tai šiame veikale daugiau
nevykusių ir visai nereikalingų scenų. Visa pir-
mojo veiksmo I scena nereikalinga. Įvesta ji neva-
tam, kad paaiškintus Antano defektus, bei jo pra-
turėjimą nustoiant rankos po traukinio ratais —
lyg jis iš-pat savęs nebūtų galėjęs turtingu tapti.

Ukrainiečių dramatinės literatūros skirtina
žymė, jog — beveik kiekvienam veikale rasi apy-
lėbį — „balagūrą“ (niekatauški), ar tai buvusio
kareivio pavydale, ar tai valsčiaus raštininko, ar
tai kokio girtuoklio, ar galų-gale paprasto Jono-
durnelio („Ūkanos“). Ką tokie „balagūrai“ turi
reikšti, sunku numanyti, gal ukrainiečių senesnieji
rašytojai, apibūdindami savo liaudies gyvenimą,
norėjo tokiais „balagūrais“ išskaidyti sunkiąją
gyvenimo dramatos atmosferą, lyg neįprastą ukrai-
niečio psichiką gyvenimo rimtį. Bet sunku su to-
klais motyvais sutikti. Kultūros bei civilizacijos
paliesta viskas, neišskiriant nei atskirų tautų savoi-
tinės psichikos. Historijinio lietuvių, to sunkaus
bei atkaklaus lietuvių, jei bent tik historijiniuose
veikaluose ir tai svetimtaučių rašytuose beieškoti.
Tautinė šių dienų lietuvių psichika žymiai prisiar-
tino prie visazmoninių psichikos elementų — nebe-
ti, žinoma, kad tili jos apsiereikšimai, fiziologiško
skirtumo pagaminti, neapsireikštų savotiškai ir
tuo tik beskirčių lietuvių iš kitų tarpo. Gyvenimo-
gi vaizdai, ypač liaudies gyvenimo, daug žymesni
savo tautiniai-typiniai skirtumais ir daug gilesni
psichikos apsiereikšimai, negu kad tiliems mūsų
rašytojams rodosi. Visų-pirmu lietuvis viską svar-
sto, svarsto giliai, ilgai, nuodugnai ir visuomet re-
miasi savo individo nutarimais.

Visų tų žymių šiame veikale nėra, nežiūrint,
kad jis imtas iš liaudies. Jau vienas skirtumas
temperamente kalba prieš vertimą ukrainiečių liau-
dies dramatos lietuvių raštijoje ir kergima jos lietu-
vių liaudžiai. Ir Lietuvoje jau nebe geidulių ko-
vos, bet kokios tai skirtinga kova nuo tojo ukrai-
niečių karštojo temperamento savo motyvais ir išei-
nių tikslu. Iš idėjinio bei liaudiškumo atžvilgiu
nei viena ukrainiečių drama netinka lietuvių sea-
nai ir visiškai negeistina mūsų literatūroje. Poziti-
vių Vertenybų ji neįneša, o etiškųjų neprieteklių
turime pakaktinai, ir nėra mažiausio reikalo juos
bedauginti svetimomis ydomis.

Geidulių bei aistros klausimas mūsų gyvenime
visai kitaip apsiereikšia. Užtenka paminėjus vien
lietuvių kerštingumą, delei kurio istisais
metais tamposi po teismus ir už ką? — už šiaudo
galą; bet kiekvienas stengiasi „pastatyti ant savo“,
kiekvienas nori kad jo „viršus būtų“. Tokių mūsų
liaudies gyvenimo ydų galima būtų daugiau pri-
skaitliuoti; bet tam čia ne vieta.

Minėti dvi Togobočnijo dramai (žr. „Iš Meilės“)
paličia aistros klausimą. To painaus bei kompli-
kuoto klausimo išrišimu užimti beveik viso pasau-
lio visi rašytojai. Togobočnij gi suvedęs aistrą
konfliktu su sąžine žūdo savo kaltininkus. Mora-
las aiškus ir jokių psichinių pastangų nereikalau-
ja: — nuodėmė turi būtina išieiti aiškstėn, kad del
šito pas jį net stabo ištiktieji turi prašnekti, — na
ir, žinoma, kaltininkai turi būti gerai nubausti.

Tokiam moralui išvesti nėra mažiausio reikalo
istisos dramatos rašyti; tokių moralų pertekus visa
mūsų „katalikiškoji“ literatūra. Tikrosios dailės,
tikrosios dramatos veltui įieškotum tokiose veika-
luose. Juose pirmon vieton iškišta moralas bei ten-
dencija, ir užbaigiama — moralu.

Veikiančių asmenų charakteristikos abejuose
veikaluose paviršutinės, gilesnio psichinio analizo
sunku benumanyti. Frazės bei gestai, ir tai dar
vienas su antru nesutinka, raudona gija pereina
per abu veikalu. Perėjimai nuo veiksmo prie veiks-
mo tokie netikėti ir staigūs, jog pateisinimo jiems
nieku būdu negali surasti. Visos tos ydos nedera
liaudžiai skiriamams teatrams bei veikalams.

KOOPERACIJA SUOMIJOJE.

(Užbaiga).

Tačiau visi tie sumanymai ir tos įstaigos neįs-
tengė patenkinti pabudusį liaudyje mokslo troški-
mą ir bendrovių vedėjų norą pasimokyti tikrai ge-
rai savo priedermes pildyti. Tas buvo akstinu,
kurs spyrė „Pellervo“ pradėti leisti kooperacijos
reikalams pašvęstas kningas ir laikraščius, kur vi-
si žinių ištroškę galėtų senti, kas jiems reikalinga.
Su laiku tie raštai sudarė taip vadinamą „Pellervo“
kningyną suomių ir švedų kalbomis parašytą.

Ant tų pėdų pasirodė pigūs to paties kningyno
raštų leidimai ir šiaip visokie liaudžiai skiriami la-
peliai, kurie leidžiam po 10 tūkstančių egzemplio-
rių, bematant tarp žmonių pasklysta.

Pažymėtini yra savo turiniu ir didumu „Pel-
lervo“ almanachai (kasmet leidžiama 500 pslp.

kniga), kurie duoda visuomet tikrą Suomijos ko-
operacijos judėjimo ir jos plėtojimos paveikslą,
drauge ir statistikos žinias. Nemaža tos literatūros
dalis buvo veltui, be piningų, be pamokėjimo dali-
jama įvairioms draugijoms, žemės ūkio rateliams,
augštesnioms liaudies mokykloms, žiemą atidarom-
oms žemės ūkio mokyklėms ir t. t. Instruktoriai
(žemės ūkio arba kooperacijų žinovai — mokyto-
jai) bekeliaudami irgi skleidžia tų raštų daugybę
tarp žmonių; ypač branginamas yra visuomet didė-
lis kasmet leidžiamas kainaraštis, kurs yra siunčia-
mas veltui visoms kooperacijos įstaigoms ir valstie-
čių bendrovėms. Kasmet be užmokesnio dalijamų
kningų leidimui yra skiriama 7.500 markių.

Vienas svarbesniųjų kooperacijos naudingumo
idėjos platintojas ir kooperacijos veikimo vadovas
yra irgi „Pellervo“ vadinamas laikraštis, leidžia-
mas kas dvi savaiti suomių ir švedų kalbomis, ir
duodantis kasmet 500 spausdintų puslapių kurio
prenumerata neša 1,50 markių (mūsų piningais 55
kap.).

Lengva, prieinama kalba tas laikraštis aiškina
ne vien kooperacijos dėsnius, net ir žemės klausimą
paličiančią politiką, žemės ūkį, gyvulių auginimą
ir kitas žemės ūkio šakas. Be to dar suteikia atsa-
kymus į prenumeratorių atsiųstus paklausimus; tu-
ri skyrelį, pašvęstą moterų ūkiui, duoda bendras
žinias apie savo šalies kooperacijos judėjimą, svei-
sto ir kitokių ūkiškų prekių kainas ir t. t. Laikraš-
tie tas turis jau nuo 23 iki 28 tūkstančių prenumera-
torių.

Be to laikraščio eina dar nuo 1909 m. antras
mėnesinis, pašvęsta kooperacijos vedėjams: jis
aiškina daugiausia teoriją, duodamas drauge ir
bendrą savo šalies ir kitų šalių kooperacijos judėji-
mo apžvalgą.

Aišku, jog toks intensyvus populiarizacijos ir
organizacijos darbas turėjo reikalauti ir daug pi-
ningų. Iškur gi buvo tie piningai semiami?

Visų pirm „Pellervo“ turėjo visuomet daug
piningų iš prenumeratoro ir iš leidimo kvingų parda-
vojimo. Bet jei liaudis nebūtų mokėjusi „Pellervo“
Draugijos rūpinimosi branginti, jei liaudis to
rūpinimosi nebūtų rūmėsi — aišku, jog „Pellervo“
pati niekuomet per daug nuveikti nebūtų įstengusi.
Suomijos atstovai iš liaudies taip-pat ir valdžia la-
bai prielankiai nuo-pat pradžios atsineša prie ko-
operacijos judėjimo. Bet visų tų čia parodytų šal-
tinių gal dar ir permaži būtų buvę, jei „Pellervo“
Draugija be valdžios teikiamos pašalpos, be pelno
iš savo leidinių, be narių mokesčių nebūtų dar su-
silaukusi gausių dovanų iš prakilnesnių savo tėvy-
nės sūnų. 1909 metais „Pellervo“ turėjusi 1400 na-
rių, kurių mokesčiai nešė 12 tūkstančių markių, ir
iš valdžios pašalpos buvo šiais pačiais metais 81
tūkstantis markių gauta.

Baigdami šitą straipsnį, pasakysime dar ke-
lius žodžius apie įvairias kooperacijų rūšis pas suo-
mius. Į sviesto mušimo bendrovės spiečiai da-
ugiausia valstiečiai-mažazemiai. Tik 10 nuosimėjų
visų narių turėjo 15 ar daugiau karvių; 51 nuosim-
tis turėjo 4 iki 15, o 30 nuos. tik vieną iki 3 karvių.

Taupomai-skolinamosios draugijos. Suomija
neturinti tiek mokytų žmonių, kurie galėtų vesti
taupomai-skolinamųjų draugijų apyskaitas. O to-
kių draugijų dauguma yra pačių valstiečių vedama,
tik vadovaujant jauniems liaudies mokytojams ir
labai retuose atsitikimuose dvasiškiams. Kiekvie-
na taupomai-skolinamoji draugija yra inkuriama
paprastai maždaug vienam tūkstančiui gyventojų, o
labai retuose atsitikimuose tas skaičius prieina iki
4 tūkstančių. Paprastai iš pradžios labai mažas
žmonių būrelis spiečiasi inkurti tokią taupomai-
skolinamąją bendrovę, dažniausiai 15 iki 20 ūkinin-
kų; bet netrukus narių skaičius ima augti, pasie-
kia 40 iki 60, o nesykį 80 iki 150 žmonių. Centrali-
nėje kasoje vieną sykį į metus daroma smulki revi-
zija.

Skolinant piningus šios taupomai-skolinamo-
sios bendrovės remiasi Reiffeiseno dėsniais, t. y.
skolina piningus iš kalno paskirtiems ir būtina
naudingiems reikalams, kurie gali pakelti arba na-
rio ūkį, arba prisidėti prie didesnių pajamų. To-
kie reikalai šiaip išvardijami: pievų sausinimas ir
pataisymas, dirbtinių trašų ingijimas, gyvulių stal-
dų arba kitų ūkiui reikalingų triobų pataisymas,
sutvarkymas, veislinių gyvulių ir melžiamųjų kar-
vių pirkimas, taip-pat ūkio įrankių ir mašinų ingi-
jimas.

Kas ima savo ūkio žemės pagerinimui, tas gau-
na paskolą ilgesniam laikui, nuo 5 iki 8 metų 6-šiais
nuosimėiais, o kartais ir pusšesto. Dividendo gau-
na 5 nuosimėius.

Taupomai-skolinamųjų bendrovių dauguma su-
perka ir įvairius žemės ūkių produktus ir parduoda
javų ir žolių sėklas. 1909 metais taupomai-skolina-
mųjų draugijų buvo 384, kurios suteikė virš 4 mili-
onų markių paskolos.

Vartotojų Draugijos. 1904 m. susidarė varto-
tojų draugijoms skiriamą laikraštėlį, suruošti apy-
skaitų sistemą ir tt. Vartotojų Draugijos veikia
Suomijoje besiremdamos Ročdalis dėsniais; pasi-
stačiusios visos savo siekimu laikyti tik geras pre-
kes, nors tą vykinti klindė jiems nemaža sodiečių
papratimas pirkti tik pigesnes ir prastenes prekes;
bet jau paskutiniu laiku galima pastebėti, kad ir
Suomijos valstiečiai ima suprasti, jog naudingiau
pirkti geresnes, nors ir brangesnes prekes, o ypač
valgomuosius produktus.

Didelį darbą turėjo vartotojų draugijų valdy-
bos, kol intikino savo narius, kad neimtu skolon
prekių; nes vartotojų draugijos, duodančios pirkė-
nius skolon, trumpame laike nusunka, neturėda-
mos kuomi naujų prekių gabentis. Dabar jau viso-
je šalyje nėra beveik žmonių, kurie norėtų skolon
gauti pirkiniui.

Vartotojų draugijos duoda dividendą ir ne-
nariams, bet piningus tuos priskaito prie narių mo-
kesčių, kuomet pirkėjai įstoja į draugiją; bet jei
pirkėjas nepanorėtų draugijos nariu tapti, tai jo
dividendas yra priskaitomas prie geležinio kapita-
lo.

Kai-kurios vartotojų draugijų turi savo keptu-
ves, nedidelius mineralinių vandenų fabrikėlius ir
dešrų fabrikus. 1909 m. buvo 506 vartotojų drau-
gijų, kurios turėjo 105 tūkstančius narių; prekių
jos pardavė už 60 milijonų markių.

Bendrovės naudotis garinėmis kuliamomis ma-
šinomis. Pabrangus malkoms ir darbininkams, ūki-
ninkai, po kelius susitarę, ėmė pirkti garu kuliamą-
sias mašinas. Tokios bendrovės susidaro paprastai,
susispietus 5 iki 20 narių; įnešimai būna labai įvai-
rus, dažniausiai pritaikinami prie to, kiek narys
turi dirbamos žemės ir prie to ar bendrovė ketina
savo veikimą paplatinti, ar ne, ar ji patitenkina vie-
nu malumu, ar ketina dar grūdus skirstyti pagal rū-
šių, pjauti lentas, skindelius ir tt.

Už naudojimąsi garine kuliamąja mašina rei-
kia toki mokesį skirti, kad jis padengtų ne tik bė-
gančias išlaidas, bet ir mašinos amortizaciją; ben-
drių dauguma padengia išlaidas, padarytas maši-
nų (t. y. amortizuoja mašiną) perkant, į 5 arba 6
metus. 1910 m. Suomijoje buvo valdžios užregis-
truotų bendrovių pasinaudojimui garu kuliamosio-
mis mašinomis 181, o gyvavo jų dar šimtai neuž-
registruotų; kai-kurios tų bendrių turi ir mašinas
javams grūsti, sėklą skirti, skindelius, lentas pjauti,
ir tt.

Torfui kasti bendrovės. Drauge su žemės ūkie
plėtojimos Suomijoje radosi reikalingumas kreikti
gyvulių staldus torfu, kaip medžiaga, kuri daug
sugeria skystų trašų. Netrukus ir tai ūkie šakai iš-
naudoti ėmė spiestis ūkininkai. Toki torfui kasti
bendrovė perka arba nuomon ima torfo plotus, in-
gija kasimui reikalingas mašinas ir įnagius, stato
triobas torfo džiovinimui, samdo darbininkus ir ga-
lų gale parduoda torfą bendrovės nariams. Pajų
tose bendrovėse yra paprastai tiek, kiek karvių,
kurios reikalingas yra torfas pakraikai: tokie pa-
jai neša paprastai nuo 5 iki 10 markių. 1910 metais
buvo užregistruotos 73 tokių bendrovių, bet ištikrų-
jų veikė jų daug daugiau.

Kitokios rūšies kooperacijos. Sakėm jau, jog
Suomijoje esama įvairiausių rūšių kooperacijų.
Kur nėra ma bendrovių žemės ūkio produktams
pirkti, ten susidaro taip vadinamos pirkimo ir par-
davojimo bendrovės. Be to ūkininkų žmonos susi-
spietė į bendroves kiaušiniams pardavoti. Tos ben-
drovės rūpinasi draug vištų auginimą tobulinti.
Esama bendrovių javams pardavinėti. Tokios ben-
drovės rūpinasi nuosavias klėtis pasistatidinti, o
prie jų intaisyti mašinas grūdams valyti ir skirsty-
ti į rūšis. Tokiu būdu gerinimas yra ir javų sėkla.

Vietose, kur daugiau girių esama, susitvėrė gi-
rių bendrovės, kurių tikslu yra pardavoti medžius
ir iškirstas vietas užsodinti naujais medeliais arba
užsėti. Yra ir gi vienasėdžiais skirstimosi bendro-
vės, kurios padeda bežemiams valstiečiams ingyti
žemės. Tokios rūšs bendrovės gaunančios Suomi-
joje iš valdžios lengvomis sąlygomis piningų pasi-
skolinti. Valdžia vien reikalaujanti, kad tokios
bendrovės nariai įstengtų bent 10 dalį žemės vertės iš
kalno apmokėti ir nuosavių mantą žemės ūkiui rei-
kalingą ingyti. Tokiu būdu ingyta žemė bendrovės
nariai įsiskaido, išsikirsto tarp savęs. Bet tų vie-
nasėdžių ūkininkai tol vadinasi savo ūkių nuomi-
ninkais, kol bendrovė nepamoka skolos valdžiai.
Toks skolos išmokėjimas tveria paprastai 40 metų.
Tiek tiek laiko praslinkus bendrovės nariai tampa
savo ūkių savininkais.

Miestų gyventojams už vis geriau sekėsi bend-
ros keptuvės vesti. Viena tokių keptuvių Helsing-
forse trumpu laiku išaugo į milijonais besiverčian-
čią įstaigą. Be to yra inkuriamos bendros virtuvės,
bendros valgyklos, kurių didžiausioji tai Helsing-
forso studentų, kurią studentai patys valdo ir veda.

D-ras Haanes Gebhardas.

(„Bendrija“).

Vietoj daboti posėdžius ir rimtai svarstyti draugijos ir visuomenės reikalus, jie per kiau-ras naktis loše kortomis, o die-nai, laike posėdžių, knarkė... Baisus žmonių nupulimas, bai-si demoralizacija, ypatingai del-to, kad loše iš piningų. Tai vis tautos šulai, organizacijos žiedai, tautiečiai! Aš pasaky-siu, kad tai tik gambleriai ir daugias nieko. Visi tautie-čiai vienas kitą atstoja, visi siuleriai, kazirnikai ir gam-berliai!"

Kad nesusektų, kas taip rūpi-nasi tautos šulų reputacija, pa-dėjau pseudonymą „Beržinis". Tik neužilgo žiūriu, o tautiečių organe jau ir atsiliepta ir pasaky-ta šitaip:

„Seime buvo 60 delegatų, 47 tautiečiai ir 13 socialistų, ir iš jų radosi po vieną gambleri. Gamblerystės nepagiriam, ta-čiaus už 2 ypatas negalima juo-dinti visas. Antrą pusę vertus, Beržinis, jei moka taip-pat ge-rai skaitliuoti, kaip juodinti, tegul apskaitliuoja, kiek būtų buvę gamblerių, jei į seimą bū-tų suvažiavę 47 socialistai ir 13 tautiečių!"

Štai toks atsakas — tai tikrai nesąžiningas darbas. Bjaurus darbas. Dar gerai, kad mūsų laikraščio redaktorius mano ge-ras pažįstamas. Jis patėmijo tą tautiečių organo melą ir jo re-daktorius išvadino „cenzorėliu" ir dar kuo-tai „geresniu". O, mūsų redaktorius — tai didžiausias did-vyris. Kai užvažiuos kam, tai lyg boba su nešvaria šluota per akis. Ir žiūrėk, nieks su juo neina ko-liotis, jis sau vienas prunkščia į visas puses. Duok jam, bedievių Dieve, daugiau pėkos ir „ukva-tos" nesiliauti...

Aš dabar esmi ramus, ir mano sąžinė nieko man neįsėmėtinėja. Kiekvieną visuomenės darbą, prie kurio tik pridedu rankas, at-lieku sąžiningai ir toks jau būsiu iki savo amžiaus kelionės pabai-gai!"

Tai tiek man pasisekė iš „mū-sų korespondentų" užrašų tuom tarpu perrašyti. Kadangi tie už-rašai atskleidžia mums „slėpinin-gus korespondentų dušų kampe-lius", tad laikiau reikalingu su-pažindinti su jais ir visuomene.

Socialistas.

L. N. Tolstoj. SUVĖLINTAS TEISINGUMAS.

(Užbaiga).

Vyriausybė Aksenovą mylėjo, nes jisai buvo ramus; o kalėjimo draugai jį gerbė ir vadino dieviš-ku žmogum. Kokiuose bent atsi-tikimuose ar barniuose, jisai anuos taikino ir teisė; jisai taip-gi del kitų nuo valdžios užprašy-davo visokių palengvinimų, o del savęs nieko neprašydavo. Lai-škų niekados negaudavo, delto ir nežinojo, kaip jį pačiai su vai-kais einasi.

Vieną sykį atsiuntė naują ka-torgininkų partiją. Vakare se-nesnieji katorgininkai apspito naujai pribuvusius ir ėmė jų klausinėti: katras iš kokio kaimo ar iš miesto ir už ką atsiųstas. Aksenovas taipgi šalia atsisėdo ir klausėsi, apie ką šneka naujieji katorgininkai. Vienas jų buvo augštas, žilas ir galėjo turėti apie šešias dešimtis metų. Kalbėjo ji-sai taip: „Ot, broliai, — nekalti-čiai čionai papnoliau. Arklys su-traukė rogių pakinktus, o jie sa-ko, būk aš nupjoviau ir pavogiau.

Jau senai reikė man čion atkeliau-ti, bet nesugavo; o dabar visai, kaip Dievą myliu, tai nekaltai paėmė."

— „O iš kur tu?" — paklausė jo vienas iš kalinių. — „Iš Vladi-miro miesto; vardas, Makaras Siemionovič."

Čia Aksenovas pakėlė galvą ir paklausė:

— „O ar tūn negirdėjote apie pirkli Aksenovą?" — „Girdėti tai girdėjau. Turtingi. Nevel-tui tėvas yra Siberijon išsiųstas, toksai-pat prasikaltėlis, kaip ir mēs. O tu, dėdė, kur gimęs?"

Aksenovas nemylėjo pasakoti apie praeitį. Atsiduso ir tarė:

— „Už savo kaltes jau 26-tas me-tas čionai metavoju. — Ha, ma-tyt užsitarnavau", — pasakė Ak-senovas ir daugiau nieko nenorė-jo pasakoti, ale kiti apsakė nau-juo draugui, už ką jis čionai Si-berijoje esti: kad kas tūn ant kelio užmušė pirkli, o jam užkišo kruviną peilį ir užmetė svetimą bėdą. Makaras, tai išgirdęs pa-žiūrėjo į Aksenovą, sudavė su ran-ka į kelius ir atsiliepė: — „Na, na; tai tau atsitikimas! Pasenai, kad negalima nei pažinti." Pra-dėjo jo tuojaus klausinėti: kur jisai Aksenovą matė; bet Makar-as nenorėjo sakyti. — „Tai dy-vai, tai dyvai!" — murmėjo sau vienas. — „Ot, kur mēs susitiko-me!" Tai girdėdamas Aksenov, pamislino, kad tasai žmogus gal pažino tą užmuštąjį pirkli. — „Tu-rėjai tu apie tai girdėti, arba tu mane gal seniau pažinojai?" ta-rė.

Makaras ant to atsakė:

— Gal girdėjau, — neatmenu. Tiek laiko...

— O gal tu girdėjai, kas tą pirk-li užmušė?

Makaras nusijuokė ir tarė:

— Turbūt tasai, pas katrą peilį rado. O jei kas-nors tau peilį pa-kišo, o nesugavo jo, tai nekaltas. Ale, argi kas galėjo pakišti peilį? Juk būtum išbudęs.

Aksenovui kas tokis širdin dū-rė.

— Tai šitas žmogus užmušė pirkli! — tarė sau vienas. Dau-giau jau nieko nenorėjo klausinė-ti. Atsistojo ir nuėjo. Akse-no-vas per visą tą naktį negalėjo už-migti; spaudė jį gailėstis ir liūd-numas. Stovėjo jam prieš akis jo pati; rodosi jis matė ją taip, kaip gyvą ir save matė tokiu, kaip buvo prieš išvažiavimą jomar-kan, — jaunu ir linksmu. Jis at-siminė, kaip jį rykštėmis plakė, kaip į Siberiją varė. Visas gyve-nimas kalėjime prieš jo akis pra-slinko.

— O vis per tą latrą! — mįsli-no sau.

Ir jį apėmė toksai ant Makaro piktumas, kad nors pats turėjo žūti, bet vistiek norėjo jam atly-ginti; per visą naktį meldėsi, bet negalėjo nusiraminti. Ant ryte-jaus jau nesiartino prie Makaro net į jį nežiūrėjo.

Taip praėjo dvi savaitės. Ak-senovas naktimis negalėjo miego-ti; jisai labai liūdėjo ir net neži-nojo, ką jis turi su savim pradė-ti.

Vieną sykį nakčia pradėjo jis vaikščioti po kalėjimą ir pamatė, kad iš po vienos lovos bėra žė-mės. Sustojo pasižiūrėti,—tuom sykiu iš po lovos šoko Makaras ir su dideliu persigandimu pažiū-rėjo į jį. Aksenovas norėjo pas-itraukti, bet Makaras nutvėrė jį už rankos ir apsakė, kad kasa po žemini išėjimą po siena, kad žė-mes išneša kas dieną ėbatų au-lais eidamas į darbą.

— Jeigu niekam apie tai nesa-kysi, tai ir tave išvesiu, — kalbė-jo. — O jeigu mane išduotum, tai

gausiu nagaikų, bet ir tau nuo manęs aitrų pasidarytų.

Aksenovas ištraukė savo ran-ką iš jo rankos ir tarė: — Netu-riu ko bėgti; o užmušti manęs nereikalauji. Mane tu jau senai užmušei. Ar tave išduosiu, ar ne, tai mano reikalas.

Ant rytojaus, kada katorginin-kus išvarė ant darbo, kareiviai pamatė, kad Makaras iš aulų iš-bėrė žėmes, pradėjo kalėjime jieškoti ir atrado skylę. Tuojaus kalėjiman atsarpavo viršininkas ir klausinėjo visų: kas tą skylę kasė. Visi gynėsi. Katras ir ži-nojo, nenorėjo Makaro išduoti, nes buvo žinoma, kad už tokį dar-bą gali žmogų iki mirties su ryk-štėmis užkapoti. Tada viršinin-kaas atsisuko į Aksenovą; žinojo, kad jis yra žmogus teisingas ir tarė:

— Pasakyk man, kaip prieš Dievą kas tą padarė?

Aksenovas stovėjo ramiai, nei nekrustelėjo; žiūrėjo į viršininką. Rankos ir lūpos drebėjo. Mįsli-no: „Kam jį uždengti; juk jis mane prapulė! Tegul turi už mane kančias. Pasakysiu, tai jį ant mirties užkapos. Bet jeigu nekaltai ant jo mįslinu!.. Ar ge-riau gi man bus, kaip jį išduosiu?"

Viršininkas da sykį į jį atsi-kreipė:

— Na, seni, pasakyk kas iška-sė?

Aksenovas dirstelėjo į Makarą ir tarė: „Negaliu žinoti, vaše bla-gorodija. Be to, man ir Dievas neleidžia sakyti. Darykite su manim ką norite, nesakysiu.

Ant nieko nuėjo prašymai ir bauginimai. Aksenovas daugiau nieko nesakė; taip ir nedažinojo, kas kasė skylę.

Antrą dieną, kada Aksenov at-sigulė ir jau pradėjo užmigti, gir-dė, kad kas tokis prie jo artinasi; prisiartina ir atsisėda ant lovos, gale jo kojų. Pažiūrėjo ir tamso-je pažino Makarą.

— Ko tu čion nori nuo manęs? — paklausė.

Makaras tylėjo.

— Šalin eik! — sumurmėjo Ak-senovas, — ba pašauksiu kareivį.

Makaras pasilenkė ant jo.

— Ivanai Aksenovič, dovanok — ištarė tykum balsu Makaras.

— Ką aš turiu tau dovanoti?

— Tai aš nužūdziau tą pirkli; aš pakišau tau peilį. Norėjau ir tave nužūdyti, bet tu sukrutėjai.

Aksenovas tylėjo, nes nežinojo nei ką jam sakyti. Makaras pa-silenkė jam prie kojų: — Ivanai Aksenovič, dovanok; aš pasaky-siu, kad pirkli nužūdziau, tai tave išleis. Sugrįši namo.

— Lengva tau pasakyti, — at-sakė Aksenov, o man lengva bu-vo kentėti. Kur aš dabar eisiu? Pati numirė, vaikai pamiršo!..

Makaras mušė su kakta į grin-dis ir kalbėjo: — Ivanai Akse-no-vič, dovanok. Kada mane plakė su nagaika, tuo kart man leng-viau buvo, negu dabar; o tu dar manęs pasigalėjai — neįsėdavei. Dovanok del Kristaus žaidų... dovanok latru!..

Ir pradėjo randoti.

Aksenovas patsai apsverkė ir tarė:

— Dievas tau dovanos. Kažin. Gal aš šimtą sykų aršėsnis už ta-ve.

Nuo to laiko Aksenovas nebe-sirūpino su namais. Mįslino tik apie mirtį. Makaras pasakė visą teisybę vyriausybei. Kuomet ant galo parėjo paliepimas, kad Aksenovą iš katorgos paliuosuoti, tai Aksenovas jau buvo numiręs...

Vertė Jonas Motiejaitis.

PORA BATŲ.

Vienas francūzas kareivis, ku-ris tarnavo Afrikoje, parsiuotė tėvui žinią, kad jo batai visiškai nusiavėjo ir jis prašė kad atsiųs-tų jam naujus. Tėvas užsakė pas-kurpį naujus batus ir kada jis juos pasiuvo, tai jis klausė: kaip reikia juos nusiusti. „Ogi, „tele-grafu", atsakė kurpjis. „Ale tai brangiai apsisie" kalbėjo tėvas. „Ne, tau nieko nekaštuos; reikia tiktai išėjus ant tyro lauko, (kad niekas nematytų!) užkabinti ba-tus ant telegrafo vielos". Žmo-gus taip ir padarė, da inkišė ba-tuosna po 5 frankus ir užkabino. Kaip tik žmogus nuėjo šalin, tuoj ubagas pasiėmė naujus batus, ap-simovė, o senuosius pakabino ant vielos. Žmogui rūpėjo: ar nuėjo batai pas sūnų, ar ne. Todel jis nuėjęs ir pamatė, kad tik seni batai kabo, tarė: „Ale šitas tele-grafas tai geras išradimas. Aš nusiunčiau Afrikon naujus batus už dyką, o sūnus atsiuntė jau se-nus, kad parodyti, jog jis priėmė nuo manęs naujus.

V. Širvydas.

LIETUVOS SOCIALDEMOKRATAI.

Pora-trejetas metų atgal Lietu-vos socialdemokratai jau buvo paliovē šiek-tiek viešesnį darbą. Šiomet jau per kelis sykius pasi-rodė žinutės, kad lietuviai social-demokratai rengiasi išeiti aikštėn su politikos darbu. Panašią žin-tę dabar perduoda Vilniaus „Vil-tis", kuri šiai sako:

Dienraštyje „Sievero-Zapadnyj Telegraf" randame žinią, kad ne-senai Lietuvos socialdemokratai ir žydų bundo centralių komitetų atstovų buvę tarybos.

1) Susivienijimo uždavinys iš-rinkti bendromis jėgomis kuo-daugiausia ingaliotinių ir atstovų į V. Dūmą, kurios statys kandida-tais Lietuvos socialdemokratai ir bundas.

2) Kiekviena partija gali agi-tuoti savitai, bet abidvi partijos stengiasi kuodažniausiai kartu varyti agitacijos darbą: bendri atsišaukimai, susirinkimai, ir tt.

3) Jų peršami kandidatai į IV. V. Dūmą turį įstoti į socialdem. Dūmos frakciją.

4) Del gimtosios kalbos klau-simo svarbumo abidvi partijos savo atsišaukimuose per rinkimus pa-brežia kovoti už gimtosios kalbos (lietuvių, žydų, lenkų ir k.) ly-gias teises visose valstybėse ir vi-suomenės įstaigose; abiejų parti-jų pastatytieji kandidatai priva-lo Dūmoje ypač ginti visų tautų gimtosios kalbos teises.

5) Per rinkimus steigiami abie-jų partijų rinkimo komitetai, į kurinos imeina iš abiejų pusių po vienodą skaičių atstovų; tokio-mis-pat sąlygomis priimami ir ki-tų socialdemokratų organizacijų atstovai; tokie komitetai steigia-mi rinkimų agitacijai vesti ir dar-bininkų kurijoje.

6) Visiems rinkimams vesti Lietuvos ir svarbesiems klau-simams risti del kandidatūros lai-kas nuo laiko šaukiami tarties nuo abiejų partijų centralinių komitetų atstovai.

Pirmutiniu bendru abiejų par-tijų pasirodymu buvo išleidžia-mas šiomis dienomis į rinkikus darbininkus atsišaukimas, kuriuo buvo jie kviečiami vienyties ir varyti agitaciją prieš tautų kovą ir buržuazinių partijų tautinę agitaciją.

T. M. D. REIKALAI.
Apyskaita.

T. M. D. INEIGŲ IR ISMOKĖJIMŲ NUO V. SEIMO IKI 1 RUGSĖJO 1912 m. GEGUŽIO.

Diena	Kp. No.	INEIGOS.	
		Per V. TMD. seimą pribuvo	1.00
18	81	So. Boston, Mass., per M. Mockaitį	10.20
"		Pav. Holyoke, Mass., V. Kelmelis	1.00
"	127	E. Chicago, Ill., per M. Tijušą	6.80
20	Pav.	St. Bonaventure, N. Y., J. Svirskis	.60
"	52	Rochester, N. Y., per J. L. Daunį	13.50
"	25	Shenandoah, Pa., per J. Bylą	6.00
21	128	Homestead, Pa., per V. B. Pikutį	12.80
"	91	Seltzer City, Pa., per A. Rumbavičių	.60
"	121	Racine, Wis., per Pr. Vaitekūną	8.40
22	17	So. Omaha, Neb., per K. Laučių	2.40
"	117	Rockford, Ill., per P. P. Petrėną	1.60
"	41	Newark, N. J., per V. Ambrozevičių	3.00
"	55	Cambridge, Mass., per J. Tamulyną	3.40
"	—	Plymouth, Pa., J. Simanavičius	2.50
"	13	Valparaiso, Ind., per C. J. Majaucką	10.65
23	Pav.	Kensington, Ill., J. Tyškevičius	1.00
"	37	Chicago, Ill., per F. A. Jozapaitį	3.20
24	4	Philadelphia, Pa., per V. Daukšį	3.20
"	103	So. Manchester, Conn., per A. Zokaitį	5.00
25	Pav.	Coaldale, Pa., kun. P. Gudaitis	3.50
"	11	Baltimore, Md., per P. Glavecką	13.80
27	118	Cicero, Ill., per M. A. Šorką	8.15
"	22	Chicago, Ill., per Iz. Pupauskį	3.40
28	36	Norwood, Mass., per P. Kudirką	6.40
"	Pav.	Danbury, Conn., K. Verbylienė	.60
"	5	Waterbury, Conn., per J. Žemantauską	6.00
"	22	Chicago, Ill., per H. Mockų	13.00
30	86	Wilburton, Okla., per St. Grigaliuną	4.20
"	13	Valparaiso, Ind., per A. Linkų	4.60
"	102	Philadelphia, Pa., per J. Vaivadą	2.40
31	2	Union City, Conn., per A. Anšiuvą	16.80
		BERŽELIO.	
1	119	Kenosha, Wis., per K. Brazevičių	1.00
"	28	Chicago, Ill., per R. Zaurą	12.60
4	33	So. Chicago, Ill., per M. Garmų	7.00
8	17	So. Omaha, Neb., per K. Lancių	1.20
8	102	Philadelphia, Pa., per J. Vaivadą	.60
10	117	Rockford, Ill., P. A. Deltuva	2.20
"	41	Newark, N. J., per V. Ambrozevičių	1.00
11	122	New Philadelphia, Pa., per St. Bulotą	2.00
"	13	Valparaiso, Ind., per A. Linkų	3.00
12	135	Cincinnati, Ohio, per N. C. Krukoni	6.60
14	121	Racine, Wis., per K. Stankų	.60
17	—	Waterbury, Conn., A. J. Povilaika	50.00
"	34	Lewiston, Me., per F. Kaulakį	.60
"	37	Chicago, Ill., per F. A. Jozapaitį	1.20
19	90	Batavia, Ill., per J. Judikaucką	5.60
20	113	Kensington, Ill., per K. J. Valį	6.60
21	31	Johnston City, Ill., per O. Bajoriene	1.20
22	130	St. Charles, Ill., per S. Kellą	1.00
24	Pav.	Minneapolis, Minn., per A. Masioką	2.00
26	129	Cedar Point, Ill., per K. Šnuolį	3.00
28	Pav.	Hillyard, Wash., P. Vosylius	1.00
29	43	New York, N. Y., per K. J. Intą	1.00
"	136	London, Engl., per Dr. V. Martišių	4.87
"	5	Waterbury, Conn., per J. Žemantauską	16.00
		LIEPOS.	
1	Pav.	So. Boston, Mass., M. Stakėnas	1.20
"	28	Chicago, Ill., per R. Zaurą	6.00
4	117	Rockford, Ill., per P. P. Petrėną	1.00
0	130	St. Charles, Ill., per S. Kellą	2.00
10	58	Grand Rapids, Mich., per L. Braškį	2.40
"	Pav.	Minneapolis, Minn., per A. Masioką	1.00
"	117	Rockford, Ill., per P. P. Petrėną	4.60
12	53	Clinton, Ind., per J. Skinderį	1.20
16	86	Wilburton, Okla., per St. Grigaliuną	.60
17	37	Chicago, Ill., per F. A. Jozapaitį	1.80
19	22	Chicago, Ill., per Iz. Pupauskį	9.40
20	116	Newark, N. J., per J. Stanelį	7.20
25	122	New Philadelphia, Pa., per St. Bulotą	1.65
"	Pav.	Berlin, Canada, C. Paulius	15
"	117	Rockford, Ill., per P. P. Petrėną	1.20
27	Pav.	Beloit, Wis., per P. Vaičiulaitį	.60
29	121	Racine, Wiss., per B. Putrimą	2.80
"	53	Clinton, Ind., per J. Skinderį	3.10
"	127	East Chicago, Ill., per M. Tijušą	8.00
30	1	Minersville, Pa., per J. Ramanauską	4.20
30	137	Buenos Aires, Argentina, per K. Undraitį	10.00
31	11	Baltimore, Wd., per S. Urlakį	16.60
"	5	Waterbury, Conn., per J. Žemantauską	5.20
"	120	Donora, Pa., per V. Banionį	3.40
"	Pav.	No. Rutland, Mass., A. Bulevičius	15
"	13	Valparaiso, Ind., per A. Linkų	3.70
"	Pav.	Brooklyn, N. Y., K. Strumskis	75
"	103	So. Manchester, Conn., per J. Jannškevičių	5.85
		RUGPJŪCIO.	
2	130	St. Charles, Ill., per S. Kellą	3.00
"	3	Brooklyn, N. Y., per K. Cumberkį	8.40
"	Pav.	Baldwinsville, Mass., J. Šlitskis	15

Pav.	Portland, Ore., Pr. Venskų	1.60
130	St. Charles, Ill., per K. Berzinskį	3.75
3 135	Cincinnati, Ohio, per A. Gladkevičių	1.00
5 28	Chicago, Ill., per R. Zaurą	26.75
6 43	New York, N. Y., per K. J. Intą	4.00
7 31	Johnston City, Ill., per O. Bajorienę	45
8 2	Union City, Conn., per V. Alaščiuką	3.15
10 43	New York, N. Y., per K. J. Intą	1.50
118	Cicero, Ill., per M. A. Šarką	1.20
12 52	Rochester, N. Y., per J. L. Daunį	5.40
86	Wilburton, Okla., per S. Grigaliuną	1.05
16 37	Chicago, Ill., per F. A. Jozapaitį	7.95
13	Valparaiso, Ind., per A. Linkų	2.00
130	St. Charles, Ill., per K. Berzinskį	15
17 119	Kenosha, Wis., per K. Brazevičių	3.00
7	Lawrence, Mass., per J. Dagį	1.50
74	Philadelphia, Pa., per C. J. Mekšrą	2.70
19 Pav.	East Arlington, Vt., per D. J. Aleksį	3.00
20 34	Lewiston, Me., per F. Kaulakį	2.95
21 119	Kenosha, Wis., per K. Brazevičių	15
24 Pav.	Castleton, N. Y., A. Daniunas	15
27 Pav.	East Arlington, Vt., per D. J. Aleksį	30
Pav.	West New Brighton, N. Y., J. L. Augaitis	15
23	New Britain, Conn., per J. J. Gerdauską	4.50
51	Elizabeth, N. J., per J. Zubricką	6.00
100	De Kalb, Ill., per J. K. Guoką	2.50
135	Cincinnati, Ohio, per N. C. Krukonių	15
3	Brooklyn, N. Y., per K. Čiuberkių	20.05
20	Cleveland, Ohio, per J. Plerpą	12.95
29 51	Elizabeth, N. J., per J. Zubricką	30
Pav.	Pittsburgh, Pa., J. Virbiekas	1.35
127	East Chicago, Ind., per M. Tijušą	9.75
131	Stamford, Conn., per T. Laukevičių	1.35
Pav.	Larchmont Manor, N. Y., M. Zuikiūtė	5.00
30 Pav.	Reinerton, Pa., A. Žukauskas	1.00
53	Clinton, Ind., per J. Skinderį	5.35
Pav.	Pocatello, Idaho, D. Sargunas	1.50
31 23	New Britain, Conn., per J. J. Gedrauską	3.00
32	Plymouth, Pa., per M. Zalietską	1.80
Pav.	Beckemeyer, Ill., V. Keistutis	15
5	Waterbury, Conn., per J. Žemantauską	29.60

Nuo V. seimo TMD. iki 1 rugsėjo 1912 m. inėjo . . . 609.02
 Atėmus 10% į geležinį kapitalą . . . 60.90

Liekasi bėgantiems reikalams . . . 548.12
 Gegužio 15. 1912 bėgantiems reikalams buvo 1,013.32

Iš viso . . . 1,561.44
 Nuo V. seimo iki 1 rugsėjo 1912 m. išmokėta . . . 909.47

Liekasi bėgantiems reikalams . . . 651.97
 Geležiniame kapitale gegužio 15. 1912 buvo . . . 713.07
 Nuo V. seimo iki 1 rugs. '12 m. į geležinį kap. inėjo 60.90

Viso geležiniame kapitale yra . . . 773.97
 Bėgantiems reikalams yra . . . 651.97
 Geležiniame kapitale yra . . . 773.97

Rugsėjo 1 d. 1912 m. TMD. viso pinigų turi 1,425.94

ISMOKĖTA.

BERŽELIO.

20	V. Dankšini, Philadelphia, Pa., už expressus, krasos ženklelius, ir tt. nuo IV. iki V. TMD. seimo	15.50
"	V. Dankšini, Philadelphia, Pa., už padirbiną 60 ženklelių pasiuntiniams V. TMD. seimo	10.00
20	A. J. Povilai, Waterbury, Conn., algos kaip TMD. išdininkui, nuo IV. iki V. TMD. seimo	10.00
"	Samuel W. Chapman, Waterbury, Conn., už TMD. išdininko „Bond“ ant \$2.000 vieniems metams	10.00
"	J. Žemantauskui, Waterbury, Conn., algos kaip TMD. sekretorini, nuo IV. iki V. TMD. seimo	50.00
"	J. Žemantauskui, Waterbury, Conn., už expressus, krasos ženklelius, konvertus, 2 knygas ir tt.	22.47
"	V. S. Jokubynui, Rockford, Ill., algos už redaktoriavimą \$30, ir už expressą, krasos ženklelius ir tt. \$5.07	35.07

LIEPOS.

8	J. J. Paukštis & Co., Brooklyn, N. Y., dalis užmokėta už spaudą Dr. Garmaus „Paskaitos iš Bijologijos ir Bakterijologijos“	200.00
10	J. Simanavičiui, Plymouth, Pa., alga, už krasos ženklelius, expressus ir tt.	51.73
25	E. Jagomastui, Tilžėje, Prūsiose, už spaudą ir tt. III-čiojo tomo kun. Žilinsko raštų „Veikalai Veikalėliai“	231.00

RUGPJŪCIO.

20	J. J. Paukštis & Co., Brooklyn, N. Y., likusioji dalis užmokėta už spaudą „Paskaitos iš Bijologijos ir Bakterijologijos“, už „cuts“, patsinį viršeliams ir tt.	273.70
----	--	--------

Nuo V. seimo iki 1 rugsėjo 1912 m. išmokėta 909.47
 Už išdininką TMD. sekretorius J. Žemantauskas.

VOKIETIJOS SOCIALIŠTŲ SEIMAS.

Viename iš Saksonijos miestelių, Chemniteoje, šiomis dienomis buvo laikomas vokiečių socialdemokratų partijos seimas, kuris prasidėjo rugsėjo 16. Kiek jau žinoma iš šiemetinės vokiečių socialdemokratų platformės ir laikraščių, tai nieko ypatingo partijon nebuvo rengiama įvesti. Ramus ir išmintingas senukas Bebelis senai jau įvedė partijon labai plačią ir visašalę programą, kuri tik reikia kasmetas papildyti audmenimis ir kuri užtektinai duoda darbo kasmetiniams jų seimams. Užtai jų seimais beveik visuomet apsieina be didelių ermyderių. Berods būna šiek tiek ir barnių. Taip ir šiemet buvo rodos smarki žodžių kova tarpe Bebelio ir Ledebouro, vieno iš Pild. Komiteto narių. Mat šisai vis nori įvesti partijon karštagalvišką ir sensacijinę taktiką-revoliucioniškąjį terorą; bet senukas Bebelis jokiū būdu to nenori daleisti, nes tas tik stabdo socializmo ūgį.

O ūgis vokiečių socialdemokratų partijos labai skaisčiai bujoja. Taip, tikrai partijos vedamoji sukaita parodo, jogei šiemet yra apie milijoną suvirš sėnarių, iš kurių jau tikrai „aktiviškų“ yra 970,000, tų tarpe yra 130,000 moterių. Tai vis pasidėkavojant ramiai ir moksliskai vedamai taktikai, kuri neįleidžia nei nuomonių nei pažvalgų, bet organizuoja darbininkus moksliskai ant politikos ir kultūros lauko. Delei šito ir partijos kasa netuštėja, bet gerai pribrinkusi. Ir socialdemokratai turi savo rinkimų kaštus ir reksmingas rinkimų „kampanijas“, kaip ir kitos partijos. Bet pinigų jiems būna nestoka. Taip, dabar išdininkas seiman raporte pranešė, jogei praieitu sausio mėnesiu rinkimuose partijai kaštavę suvirš \$600,000! Iš tų tik \$225,000 buvo paimta iš Tautiškojo Komiteto išdo; rešta gi buvo vis aukos. Bet už tai socializmas Vokietijoje pasiekė triumfą.

Nei viena partija Vokietijoje tiek pinigų neišleidžia rinkimuose, kaip socialdemokratai. Jie turi savo taip vadinamą „politišką organizaciją“ jau iš milijono su viršum narių, kurie ir surenka tuos fundus. Paskutiniuose rinkimuose Vokietijoje kiekvienas trečias balsas vis buvo atiduotas už socialistus ir tie balsai įvedė parlamentan arba Reichstagan 110 socialdemokratų atstovų; tokiu būdu Vokietijos socialdemokratai pasidarė parlamente stipriausi politiškoji frakcija. Apart to socialdemokratai po visus Vokietijos mažuosius seimelius (Prūsijos, Saksonijos, etc.) turi 225 atstovus.

Šiemet vokiečių socialdemokratų seimas, tarp ko kito, nutarė: 1) kuogreičiausiai reikalauti atidarymo parlamente, 2) paleisti liuosai visus rubežius mėšai įvežti iš užsienių (vadinasi: numesti augštą muitą), nes Vokietijos liaudis delei mėšos trukumo senai jau kenčia didelę sunkenybę.

PADĖKAVONĖ.

Labai dėkingas esmi „Sc. Myl. Draugijai“, Brooklyne, ypatingai pasidarbavimui p.p. Bučinsko ir Širvydo, sušelpusiems mane skandžiame reikale. Kad pasiektų mano padėka Sc. M. Draugų širdis — meldžiu Jūsų patalpinti „V. L.“ šiuos žodžius: **Nuoširdžiai ačiu gerb. „Sc. M. Draugijai“, redakt. p. J. O. Širvydui ir kitiems šelpusiems mane liogje.**
 Dėkingas J. Leonas.

INFORMACIJŲ STALAS.

J. A. Pudimui, Paterson, N. J.: — Iš Rusijos rodos galima kiek norint prisisiųsdinti degtinės. Bet muitinyčioje urėdninkai turės ją pertikrint ir sulygtinti spirito laipsnius tokion čienion, kaip Amerikoje. Todel iš Rusijos pargabenta degtinė bus tiek pat brangi, kaip ir čionai, nes pagal įvežemųjų daiktų tarifo reikės damokėti muto iki tiek, kiek ir čionai už gerą degtinę ima.

J. Tolivaivai, Ft. Leavenworth, Kansas: — Rusiškos mieros yra bile kokiame rusiškame ar lietuviškame kalendoriuje. Taip, kad pigiau bus Tamstai nusipirkti kalendorių, negu mums tų dalykų perrašinėjimas į laikraštį. Apart to, gerai bus, kad turėsite po ranka koki almanachą (sakykim „World's Almanach“ iš New Yorko, 25c.; išėina kas metų pabaigoje).

Vietinės Žinios

— Račiūno vakarėlis. Pereitą subatą vakare afsibuvo Tautiškaime Name labai indomus vakarėlis, surengtas lietuvių kinematografistų: A. T. Račiūno ir J. M. Danieliaus. Buvo pirmą sykį parodyta lietuviški krutomieji paveiksai, istoriški paveiksai, potam buvo šokiai. Žmonių buvo susirinkę į 700, kaip dar niekad Taut. Name.

— Scenos Mylėtojų Choras — pereitą ketvergą perrinko savo valdybą. Dabar už prezidentą išrinkta p. A. Vingelis, vice-prez. p. A. Kancierintė, sekr. p. A. Augūnas; kasierium pasiliko senasis, p. M. Bučinskas. Taip gi girdėjome, būk nutarę neužilgo šį rudenį lošti „Kaminakrėtį ir malūnininką“ ir „Pabaigtuves“. Taigi išeis truputis lenktynių; nes kaip tik prieš adventus „Kaminakrėtį“ ir kantatą stato toje pačioje vietoje (McCaddin Hall) p. K. Strumskis.

— Pasimirė lietuvis teatrininkas. Rugsėjo 18. pasimirė Jonas Palkauskas, Mont Sinai ligonbūtyje. Velionis dar buvo jaunas žmogus ir visiems čionai bei kituose miestuose žinomas lietuvis, kaip scenos veikėjas: jisai ant amerikoniškų ir lietuviškų teatrų rodydavo įvairius šposus — buvo džingleris. Tebūni jam lengva žemėlė!

— Vat jums ir „urah“! Adams str. teisme magistratas Handy nubaudė keletą vaikinių pabaldu, kurie aną vakarą bandė sufragisčių prakalbas išardyti: jie pamatė sufragistes kalbant ant Smith ir Douglas gatvių kampo emė šlykščiai apie moteris rėkauti ir šaukti: „urah už Wilsoną!“ Policmanas juos nugabeno stotin, o magistratas priteisė iš ergelinkų po \$10 pabaodus.

— Naktinis sportas. Ant kampo N. 5 — tos ir Berry str. aną naktį poliemanas Martin rado vos gyva Joną Kubickį. Kada jį Williamsburgo ligonbūtyje atgavino, tai jisai sakė pamenas tik, kad koks ten nepažįstamas sportas sudavęs jam per galvą.

— Tyrinėja apie lošikus. Pereitą savaitę detektivai pradėjo šnipinėti po lietuvių apgyventas vietas ir klausinėti, ar ne matę lošikų, kurie būk ešą lietuviai ir daugelį nukruopė. Matomai, yra skundai.

PREZIDENTAS TAFT APIE ATEIVYSTĘ.

Jis nori, kad europiečiai užgyventų Pacifico valstijas. Wilsonas nori, kad chinai. „A; esmu neužganėdintas iš vaisių darbininkų“. Panamoje ir matyti prekyba skverbenčiasi iš Atlantiko į Pacifico pakraščius. Imigracija paseks laivus į šiuos pamarius, apsigyvens Kalifornijoje, Oregon, Washington ir visoje apylinkėj žmonės su mierius apsigyvenimo atplaukė iš Europos.“ Šis yra ką prezidentas Taftas sakė korespondentui iš San Francisco, Cal. Prezidentas Taftas nori, kad pakraščius Pacifico apgyventų emigrantai iš Europos, kurie pasidarytų sau namus ant visados ir prisidėtų budavoti Amerikos respubliką.

Woodrow Wilson, demokratų kandidatas ant prezidento Suvienytų Valstijų visai kitokios nuomonės, kaip prezidentas Taftas. Wilsonas nori matyti, kad Pacifico valstijos būtų užpildytos chinais, kurie, kaip Wilsonas sako, „yra daugiaus pageidaujami darbininkai, jei ne ukėšai, kaip tie, ką rytuose apsigyvenę.“ Wilsonas mislina imigrantus iš Europos, kurie išėda New Yorke ar kituose rytiniuose portuose. Skaitytojai gali matyti kodėl Wilsonas sako, kad chinai yra „daugiaus pageidaujami“, kaip darbininkai imigrantai, jis vadina visus ateivius „nemandagia gaja“. Wilsonas nedaro visai jokio išėmimo iš Europinių ateivių.

Severos Vaistai išvaro ligas ir neleidžia joms grįžti.

Severos Skilvinis Bitteris
 (Severa's Stomach Bitter).
Suzadina norą valgyti, Padeda suvirškinti, Padidina maistu savinimą, Suteikia gyvasties įiegas.
 Aplamas stiprinantis vaistas su nepaabejojamam pasisenimui visuose lykulio atsitikimuose.
 Kaina \$1.00

Tas kosulys reiškia

Kad kas yra netvarkoj pas grakščius alsavimo įtaisus; gerklė, bronchus ar plaučių ligą, bet nuo to galima apsaugoti, jei išanksto pradėjus vartoti.

Severos Balsama nuo Plaučių.

(Severa's Balsam for Lungs).
 Švelnina ir gydo plaučius. Liuosuoja skreplius, sulauko kosulį! Prašalina sunkumą aisuoti. Kaina 25c. ir 50c.

Esi pailsęs?

Pasibaig s protu ir kunu taip, kad vos lojas viltki? Persidirbęs? Turi suirusius nervus? Tai nerval tavo prašo, kad jiems duotų vaista vadinamą

Severos Nervotonu

(Severa's Nervoton)
 Tai yra tikrai atsakantis vaistas tavo nusilpnėjusių nervų sustiprinimui. Suteikis jis tavo visą organizmą. Nusipirk bonką šiandien tuojaus.
 Kaina \$1.00.

Pardavinėjama visose aptiekose Gydytojo patarimas dykai

W.F. SEVERA CO.
 CEDAR RAPIDS, IOWA

Tik žiurėkite iš kitos pusės, ką prezidentas Taftas proponuoja del ateivių iš Europos. Nėra šalies ant svieto tokios kaip pamarai. Pacifico Suvienytose Valstijose. Turi greą klimatą, nepersiltą ir nepersaltą. Zemė labai derlingai užaugina visokius vaisius. Šios gražios valstijos labai skystai užgyventos. Didėji valstija California yra didesnė tris kart už New Yorką. New Yorkas tur 49,170 kvadratavus myles, su 9,113,279, Californija 158,360 kvadratavų mylių, gyventojų 2,377,549. Taigi matyti kad vietos yra daugybe del Europos ateivių. Daug milijonų europiečių ateivių gali apsigyventi California, Oregon, Washington, ir kitas apylinkės be jokio susikimimo.

Panamos kanalas bus atidarytas į du metu. Taftas bus prezidentu tame laike, jis gelbės kiek jo galybė bus ateiviams iš Europos į Pacifico valstijas, kur yra vietos milijonams, pasidarymui linksmų namų.

Mēs žinome ką Wilsonas yra išleides savo „historijoj“, jeigu jį išrinks prezidentu, jis darys kiek galės, kad atmesti billių uždraudimo, o įnešti užkvietimo tos geltonosios raso į šias puikias valstijas. Didele daugybė chinų nori ateiti Amerikon ir jeigu bus tiesa uždraudimo atmesta, tai į trumpą laiką chinai užplauks šią šalį, kad europiečiams neliks vietos. Wilsonas kad palengvinti ateiviams, sako kad reikia aštresnių tiesų del ateivystės.

Kiekvienas ateivys supranta mierius prez. Tafto, ką jis rengia po pabaigimo Panamos Kanalo, tur kiekviena už jį balsuoti šiame dideliame susirėmime.

Dalina Turta

Sveikatą ir Drutumą DOVANAI!
 7,000 egzempliorių tos garsios knygos „DAKTARAS“!

Kiekvienas aptuėš tą knygą, kuris tik atsisų keletą stampų už prisimintu kaštus. TA KNYGA kiekvienam peikalinga, kaip jaunam, taip senam, žemiems ir nevadusiems, vyrams ir moterims; ji butinai reikalinga turėti kiekvienam užaugusiam lietuviui kaip Amerikoje, taip Canada, Anglijoj ir Lietuvoje, biznieriams ir visiems darbininkam žmoniems!

NORS GYDEISI su kokiais patentuotais vaistpalaidais, arba bobiskais daktaravimais kaip ir pas šundaktarius lupikus gydytojus, kurie nušėda didelius pinigus, o ligą dar labiau užsėdina ir aršiau padaro!

BET NENUSIMINK, kad jau buk yra nešėdoma liga. Tikram moksliskam specialistui daktarui ir paimniausios ligos yra išgydomos. Jei tik teisingai nori but išgydytas, tad kreipkis žodžiu ar raštu klausiant rodos prie:

PHILADELPHIOS M. KLINIKO.
 Jeigu Klinikos daktaras specialiskai pripažins, kad Tave gali išgydyti, tad gali tikėti, jog aptuėšis nuo profesionališko daktaro gydymą ir pritaikytas, specialiskai sutaisytas liekarstas, kurios kaip tik standžius teip ir tave gali paliausoti nuo ligos jungo, šviežiai užpuolusių arba ir užsenėtų visokių ligų, teip-pat nuo: išėrimo spuogais, niežėjimo kuno, negero kraujo, silpnų ir nesveikų nervų, skaudėjimo ir svaigimo galvos, nedirbimo ir užklėbimo vidurių. Nuo sauzagystės sėktos nubėgimo, nerimastingumo abelno ir lytiško nusilpnėjimo, skaudėjimo strėnos, kojos bei rankose ir sguarimose, kosėjimo, skreplavimo—bronchitais, visokių slogų, lėkštų ir užsikročiųjų paslapčių ligų ir kitų, kurios tik varžinimul žmonių užpuola, visas išgydomas ligas. **BE PEILIO, BE OPERACIJOS.**

UŽ TAI Philad. M. Klinika gerian ir greičiau už kitus teisingai visokias ligas gali išgydyti, kad vartoją kiekvienam ligoniui specialiskai sutaisytas liekarstas iš naujasųjų ir seniasųjų, didžiausių mokslinčių profesorų išrasus modikamentų.

Philadelphios M. Klinika yra oficialiskai paties gubernatoriaus legalizuota.

VYRAI ir MOTERIS, reikalaudami kokios nors rodos, atėmanį arba rašant vi-cada adresot reik teip:

The PHILADELPHIA M. CLINIC
 1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.
 Atėmanitjeis asabiskai ofiso valausios yra šios:

Nuo 10 iki 4 po piet. Nedėl. nuo 10 iki 3. U. ž. ir P. ž. nuo 8 iki 3 vak.

KAIP MOTINA.

Tai nėra juokai, kada žmogus, atsimeinę linksmas vaikystės savo dienas, sako: „Norėčiau, kad galėčiau turėti tokį valgi, kaip mano motina budavo darė.“

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškau Kazimiero Juškos iš miestelio Luokės, Sialūjų pav., Kauno gub. Jisai laikė Luokės miestelyje krautuve ir alinę, paskum palikęs namą išvažiavo į Ameriką.

Ant pardavimo.

Geroj vistorj keptuvė (bakery) ant pardavimo. Kas nori, tai gali su stuba, arba tik vieną biznį, duonos keptuvę, pirkti.

DEL TOLIMENSNES GEROVES IR APSAUGOJIMO ANT TOLIAUS KONSTITUCIJOS SUVIENYTŲ VALSTIJŲ, BALSUOKITE 5 LAPKRIČIO 1912 M. UZ WILLIAM HOVARD TAFT ANT PREZIDENTO IR JAMES SCHOOLCRAFT SHERMANN ANT VICE-PREZIDENTO.

Pirmutinis lietuviškas Jamaica ofisas dėl darbininkų. Iš Brooklyno imkit ant Broadway Cypress Hills kara, perstaimyt ant Jamaica ave. karo, išlypt ant Rockaway Road, olt po tiesiai iki Lincoln ave.

ATYDAI KRIAUCIUI!!!

Lietuviška knyga, kirpimai vyriškų drabužių, su 25 braižiniais ir 15 paveikslu. 50 pusl. Prekė \$4.00. Tokia pat knyga—moteriškų drabužių. Prekė \$4.00.

ATIDARYTA

Didžiulis pasaulėje teatras. Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadysis „Under Many Flags“ (Po daugeliu vėliavų).

SKAITYTOJAMS.

Gerbjamieji „V. L.“ skaitytojai, kurių prenumerata užsibaigė ir gavote paraginiamą, malonėkite atnaujinti, nes kitaip būsime priversti sulaikyti laikraščio siuntinėjimą.

Pasarga: Permainant adresą, pirmiausia parašykite senąjį, o paskui naują. Visada reikia rašyti kuokaišniausiu vardu, pavardė ir gatvės arba basko numeris, o tuomi palengvinsite administracijai darbą ir išvengsite daugelio nesupratimų.

MŪSŲ KELIAUJANTI AGENTAI.

- 1. Mūsų keliaujantis agentas K. Wilkevičius, pas jį galite užsisakyti „Vienybę Lietuvninkų“ ir seni skaitytojai atnaujinti išsibaigusią prenumeratą, duoti užsakymus ant knygų.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes titles like 'Adomas Mickėvičia', 'Ar socialistas gali būti kataliku?', 'Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje'.

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes titles like 'Puota — Nusikintas žiedas.', 'Pagieža — Jurgis Durnelis.', 'Pirmoje Gegužės Sapnas'.

ANT PARDAVIMO!

Parsiduoda puikus saliuonas, turi gerą išžiūrą einantiems pro šalį, mažos laimės, gerai apgyventa apylinkė lietuvių, r tarpe daugelio fabriku, biznis labai atsakantis, su geru uždarbiu.

DR. A. JUŠKA

Lietuvys Doktoras. Gydo visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų. Phone—Canal 2118. 1749 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

Telephone: Greenpoint 8. Daktaras A. S. Jankauckienė. Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų ir lanko prie palauku. 265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

DAKTARAS A. BACEVYČE. GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J. 200 Marshall St., ir Kampas Second St. 18 ryto nuo 8-9, po pietų nuo 2-3, ir vakare nuo 6-8. Telephone 1637 R. Elizabeth.

SVEIKATOS IR KVEPAVIMO LAVINIM'S.

Tai yra tobulas būdas Atgaivinimo žmogaus Dvylikos Pajautimų Veikmėn, užtikrinantis sveikatą ir Proto Pajieškos. Išaiškinimas Motinos Kvėpavimo ir Ypatiško Kvėpavimo. Palsptis Ylgo bei Laimingo Gyvenimo. Ga—Llama, centralizmojantis Gyvas ties Principas, bei jo Svarba Gaminime Elektriskų Sūlių per Genglijų Nervų Sistemos. Vistovė Dušios, Dvasios ir Proto žmogaus kūne nurodyta. Atgaivinimas atminties, naudojimas Valios, Saugusitikiėjimas, Savistovystė, Maitinimas, Paskinimas, Lavinimas, Magnetizmas, Elektrizmas, Gydyimas ir kitos tėmos išskirtinai praktiškos prigimties, perskaitlingos pamėnėjimui.

JEZUS NAZARETENAS. Arba apsakymas gyvenimo Jezaus Kristaus, kaip yra pažymėta Tolryšių šinytiose. Šitas yra apsakymas gyvenimas to didvyrio — Jezaus, pagal žinystę imbe iš ištikimų šaltinių, kurie atidengia visas paslaptis Jo gyvenimo. Tai yra svarbus dokumentas kiekvienam tiesos jėškotojui. Kaina 35c. Agentmas gausus nuosimtis. Gaunama po žemiaus pamėnėto adresu.

MAZDAZNAN MAISTŲ BANKVEDIS.

(Štiesų, tai yra Encyklopedija maistų, kur visoki maistai yra moksliskai išaiškinti — kokę turi savyje medegiskę vertę, kada ir kaip juos pataisyti ir kaip juos sujungti, idant naudojant igyti priderančią naudą. Kaip tiktai žmonės išmoks sau pasiaisyti lygsvarigai žmogų maitinančius maistus, taip greitai girtuoklyste ir daug kitų beprotysčių pranyks iš tarpe žmonių. Kniगतė verta auksu savo svaros. Reiktų jai rasti pas kiekvieną lietuvi. Kaina 50c. Visos viršimėtos knygos gaunamos pas: D. A. Zeltchius, 415 Madison St., Seattle Wash., USA.

CLIX Cigarettes advertisement featuring an illustration of a man in a suit and a pack of cigarettes. Text includes 'SUMAIŠYTA IVAIRAUS KELETO TAUTŲ TABAKO' and '10 Cigaretu už 5c'.

Eikime ant kolonijų. Tik viena iš geriausių ir sveikiausių gyvenimui vietų — tai ant ukės. Oras yra vienas iš geriausių ir teisingiausių daktarų. O kur gi galetu būti sveikesnis ir čystones oras, kad ne ant ukės. Ar-gi negeriau buti pačiam savininkui, negu dirbti pas kitą kur fabrikoje. O kiek susižeidimų ir mirčių visai bereikalingų pasitaiko bedirbant fabrikoje. Ir kas iš to viso mums bėpalieka?

Yra parinkta vieta dėl lietuvių kolonizacijos, rytų krašte. Ta visą vietą užima 9 pavietus New York Valstijos, 7 pavietus New Jersey, 3 pavietus Conn. ir 3 pav. Mass. valstijos. Yra tai vieta, kur visų minėtų valstijų kampai jį kruvą sueina. Tą vietą mės sujungę, aprinkome dėl lietuvių koloniją, kurioje jau ir yra bandoma lietuvių apgyvendinti. Pirmiausia kolonizaciją pradeda Putnam pav. ir Orange pav. Čia yra labai gražios vietos ir labai tankiai išvedžiota geležkeliai. Norintieji pirkti arba parandavoti ukės Lietuvių Kolonijoje, kreipkitės pas: A. M. MARTUS, 120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

No Work-No Pay The Workingman's Problem. DR. RICHTER'S Pain-Expelleris. F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.

FRANAS URBONAS. Visi, kurie jėškote sveikatos, galite ją apturet. Musu aptiekoriaus. SU PAGARBA FRANAS URBONAS, 151 Metropolitan Ave. cor. Berry st., BROOKLYN, N. Y.

Telefonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir Laidotuviu Direktoriai.

Laidojame Numirelius ant visokių Kapinių.

PARSAMDOME KARIETAS

veseloms, krikščionims ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukiet ypatingai ar per telephoną.

Ofisas atdaras dieną ir naktį.

227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

Kaip pasilikti Amerikos piliečiu.

Knygtė Lietuviškoji ir Anglišką kalbą. Turinys: Įstatymai apie pilietystę, klausimai ir atsakymai kaip išimti popierius, Suvenyru Valsijų konstitucija, nepriklausomybės deklaracija ir konfederacijos straipsniai. Amerikos Lietuvių Ūkėsu Klubas, matydamas reikala, išleido virš minėta knygtelė kurios čienia yra 25c. Užsisakydami knyga pinigų siųskite per Money Order' arba krasos ženklais, ant šito adreso:

LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB
372 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Dr. O'Malley išaiskina priežastį pasekmingo gydimo.

Issiveržimas.

Verikosele arba netikrasis išsiveržimas, puškai ir visokioms odos ligoms. Be jokios operacijos, skaudėjimo ar apeidimo savo kasdienio darbo.

William H. Adams, fajermanas, Sheldon Alex Works, Wilkes-Barre, išgydytas nuo išsiveržimo, kurį turėjo per 15 metų.

R. D. Greenwalt, mašinistas prie Prospect brekerio, Breslau, Pa., du vaiku, 3 ir metų senumo, išgydyti nuo išsiveržimo, o diržo nenėšioja du metu.

Skaitykite ką rašo išgydytas per Dr. O'Malley unijos Dooking Boss Raub's brekerio, Luzerno, Pa.

Courtdale, Pa., 26 Nov. 1911. Garbus Daktare O'Malley!

Rašau jums laiška pranešdamas apie mano išėjimą, pranešu kad visiškai esu sveikas ir pavėlinu mano vardą naudoti dėl ligonių pagelbos.

Box 131, Luzerno, Pa.

Ad. Kutenberger.

Su tokiais paliudijimais dėlko turėtum da vilkinti ir neatėiti ant rodos pas Dr. O'Malley, kuris tave PERŽIURES UŽ DYKĄ ir pasakys kas tau kenkia, ir geriausia rodą kaip gali pasveikti. Geriau pasinaudok iš 25-metinės praktikos ir pasi pavojuje.

Pasiklafoėjimas-ypatingai ar per pačią.

Atsiųsk adresą ir markę už 2c, tai prisiusim knygtę su paveikslėliais apie išsiveržimą užpėčytam kugerte.

Dr. Alex. O'Malley
158 Washington St. Wilkes-Barre, Pa.
Kur lietuviška ir lenkiška susikalbama ir susirašoma.

BIRUTE

LIETUVIŲ TAUTOS VEIDRODIS.

Savaitinis laikraštis skiriamas visiems lietuviams.

„BIRUTĖ“ išėina kas pėtynėčia Tilžėje (Mažojoje arba Prūsų Lietuvoje).

„BIRUTĖ“ yra vienatinis prūsų lietuvių laikraštis, kuris visu pasišventimu darbuojasi atgaivinti savo brolius tautiška.

„BIRUTĖ“ spausdinama lietuviškėmis raidėmis ir išėina grynųjų lietuvių kalboje.

„BIRUTĖ“ jau eina trečius metus ir supažindina savo skaitytojus ypačiai su reikalais prūsų lietuvių, šale to praneša apie lietuvių tautišką ir kultūrišką kilimą Didž. Lietuvoje, Amerikoje ir Anglijoje.

„BIRUTĖ“ nori būti „apžvalga“ visoms apžvalgoms, ant kiek jai pasiseks tą įvykdinti, prigulės ano savo tautiečių.

„BIRUTĖ“ tekainuoja visose Suvenyose Amerikos Valstijose visiems metams tikrai \$1.50.

Priederme kiekvieno lietuviuo yra išsirašyti „Birute“, tuomi pameria reikalus prūsų lietuvių ir kartu visos lietuviškos tautos.

„BIRUTĖ“ galima užsisakyti per p. J. J. Paukštį, 120-124 Grand str., Brooklyn, N. Y., kuris yra „Birutės“ atstovu visos Amerikos.

Konkursinis

Geografijos Vadovėlis

Kaina 75c. Apdaryta \$1.00.

J. J. Paukštis & Co.
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Telefonas: 3254—J—Market.

Daktaras
Jonas J. Kaškiaučius

Gydo vyrų, moterų ir vaikų ligas, pagelbsti prie gimdymo.

VALANDOS: 8-11 ryte, 1-3 po pietų, 7-9 vak.
Seredomis 8-11 ryte.

88 Jefferson Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J.

DAKTARAS TIESŲ

Julian Czupka

Advokatas ir Notary Public

Ofisas: 3 N. Main St., Wilkes-Barre, Pa. kasdien.
138 S. Washington Ave., Scranton, Pa. Panedėliais ir Ketr. nuo 6-7 vak.

Užsimu provom's Wilkes-Barre ir Scranton. Teipgi pas skvairas paliudijimus (dovieruastis) išrupinu Rusijoje ir Lietuvoje.

VIENGENCIAI!

Remkime savo rašytojus, — skaitykime ir loškime puikiausią lietuvių kalboje tragediją

„RUTVILE“

Zemaitijos mergelę, parašytą V. Nagornoskio. Labai smagi pasikaitymui, o ant scenos tai tikrai kerėjančiai išrodo. Knygtė iliustruota. Kaina: tikrai 40c. Peningus siųskite ekspeditoriaus adresu:

J. Galinaitis,
418 S. Pacas str., Baltimore, Md.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS — pas —

Jona Kulboka

SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, — KVEPIANTI CIGARAI —

74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kampas Wythe ave.)

VISŲ ATIDŽIAI!

Pas mus galima gauti visus Vidūno raštus.

Mūsų uždavinys 90
Slaptinga žmogaus didybė .. 30
Mirtis ir kas toliaus 25
Gimdymo slėpiniai 40
Žmonijos kelias 20
Visatos saranga 20
Likimo kilmė 40
Apšvietimas 30

Kur protas? (vieno veiksmo komedija) 25

Piktoji gudrybė (vieno veiksmo komedija) 20
Jonuks mergų bijas (dviejų veiksmų komedija) 20
Tėviškė (vienveiksmis dramatiškas veikalas) 20
Lietuvos varpeliai (muzikos veikalas) 45

Kurie norite gauti angščiau paminėtas kningas, malonėkite kreiptis šiuomi adresu:

J. J. PAUKŠTIS,
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Rusiškas progresyviškas laikraštis

„Russkoe Slovo“

Leidžiamas du kartu per savaitę, redaguojamas J. K. Okuncovo.

Kaina metams \$2.00. Užrubežiuose, Kanadoje ir New York \$3.00.

Prie regakcijos randasi visokių knygų knygynas ir atliekami visi spaudos darbai.

Antrašas:
Russkoe Slovo
108 E. 12th St. New York, N. Y.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100,000.00

Skaitykite atydziai!

Nesiduokite apgaudinėt triuksmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeda gvarancija į Valstijos kasa. Pirm negu pavesite savo pinigų taupinimui arba pasiuntimui Tėvynėn, pasiteirankite kaip ir kuomi užtikrina Jūsų sunkiai uždribta skatika. Sudėjan Valstijos kason Šimta tukstančių dolerių kaipo užtikrinimą Jums. Įsitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lenktis. Jūsų patarnavimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už \$26.15, 100 rub. už \$51.90, 500 rub. už 259.40, 1000 rub. už \$518.00. Parduoda laivakortes į Eurodą ir į Ameriką Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakortų kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dyka.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100,000.00

MOKSLAINĖ DĖL MOVING PICTURES OPERATORIŲ.

Atsidarys nuo Spalio (October) 1-mos dienos, kas dieną ir vakarą.

Dienines klasas nuo 2 iki 4 po pietų.

Vakarinės klasas nuo 8 iki 10 vak.

Bus mokinama apie judančių paveikslų rodyma ir elektrą, angliškai ir lietuviškai.

Norintems plačiau dazintioti, reikia saukties adresu:

A. T. RAČIUNAS
630 HALSEY ST. BROOKLYN, N. Y.

P. S. Užsirašykite iš anksto, ba per daug neimsiu.

KAS ČIA DO BIESAS? NAGI „TARKA“!

TARKAI

SATVROS IR JUOKŲ LAIKRAŠTIS

Kas prisiųs mums dolerinę Tas gaus tarką poperintą. Jukū bus per visą metą. Juokai eina į sveikatą. Prisiuntusieji už 10c. marknėjų, gausite vieną numerį dovanai.

Adresuokit: P. Narvydas,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA APTIEKA

Sveikata Brangiausias Žmogaus Turtas.

Jau nuo keliolikos metų Brooklyn-New York gyvuoja Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA Provizoriaus VINCŲ J. DAUNOROS, kurios tikslu yra apsaugoti savo vientautius nuo visokių apgavikų ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnųjų.

LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgy metų prityrimu išrado daugybę specialiausių gyduolių, sutaisytų iš šviežiausių ir geriausių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių ligas. Tarpe kitų aptiekos sandėlyje sukrautos ir gaunamos sekandios gyduolės:

Kraujo Valytojas	\$1.00	Del išvavimo soliterio	\$3.00
Gyvasties Balsamas	75c	Del lytiškų ligų	50c. ir \$1.00
Nervų Stiprintojas	50c ir \$1.00	Nuo Reumatizmo	50c. ir \$1.00
Vaistas nuo vidurių	50c. ir \$1.00	Nuo kojų prakaitavimo	25c
Nuo kosulio	25c. ir 50c	Gydanti mostis	50c
Nuo gerklės skaudėjimo	25c. ir 50c	Antiseptiškas muilas	25c
Skilvinės proškos	\$1.00	Antiseptiška mostis	25c
Pigulkos del kepenų	25c	Nuo dusulio	50c
Nuo galvos skaudėjimo	25c	Proškos del dantų	25c
Nuo kojų nuospaudų	10c. ir 25c	Nuo kosulio del vaikų	25c
Nuo dantų gėlimo	10c	Kastorija del vaikų	10c. ir 25c
Nuo persalimo	25c	Nuo viduriavimo	25c
Plaukų stiprintojas	25c. ir 50c	Kraujo Stiprintojas	50c
Linimentas arba Expelleris	25c	Gumbo Lasai	50c ir \$1.00
Anatharynas plovimui	25c	Nuo plaukų žilimo	50c
Nuo kirmėlių	25c	Blakių Naikintojas	10c
		Karpy Naikintojas	10c

Speciališkia tikrai lietuviška Trejanka arba Trejos Devynieros 25c

Taip pat iš Lietuvos pargabentos visokios lietuviškos gydančios žolės, saknys ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

Reikalaukite prisuntimo Katalogo su mūsų gyduolių aprašymais.

Kreipiantiesiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.

Jeigu jums brangi yra jūsų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašdami arba atsilankydami į LIETUVIŠKA APTIEKA

VINCAS J. DAUNORA
APTIEKORIUS
229 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00

Vaikų Draugas arba kaip mokyti skaityti ir rašyti be mokytojo..... 15c

Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo..... 10c

Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta)..... 35c

Viso \$1.00

Kas atsiųs iškirpes šita apgarsinimą iš „Vienybės Lietuvninkų“ ir \$1.00 per money order, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

PIRMAS LIETUVIŠKAS Fotografistas ir Maliorius

Geras darbas. Vidutiniška čienia.

G. BENSON,

328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Autanas Stašauckas.

Labai puikioje vietoje salūnas, užlaikau skaniausius gėrimus ir kvepiančius cigarus. Lietuviai, nepamirškite atsilankyti pas savo vientautį

No. 2 Cor. Nesbitt ir B. EAST PLYMOUTH, PA.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENTAINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems persikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirkto Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad mes visados suteikiame keleiviams geriansius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rabežius.

Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie mūsų, o busit kuogeriansia aprupinti visame.

Ofiso valandos:
šiokiems dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunciname pinigus į visas svieto dalis sangiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi ismainom aut ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas.

Persiuoėiam fotografijas į Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

Padarom aktus rejeantalnus dėlei žemės ir kitokių priklausanciu savasčiu. Tą viską darom su konsolio padulijimu.

Užsiimame protomis Europiškėmis ir Amerikoniškoms iskoletavojime mokesčiu.

Darom daviernastis, išjieskom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką.

„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 metė.

Išėina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų“ Amerikoje prekioja metams \$2.00, pusei metų \$1.00. Užrubežiuose prekioja metams \$3.00, pusei metų \$1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitudijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškams rašyt ir kitokius spaudos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiskas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Paukštis ir K. Brazys,
120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUOS ŽEMĻĀPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvių stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvienas įgyti tą ŽEMĻĀPĪ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis
Lietuviškas graborius.
Išbalsamuoju ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, vėselioms ir krikštynoms.
Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, krepkitės reikale.

Tel. 651 Greenpoint.

Daktaras Jonas Misevičia

VIENATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIŠKAS BROOKLYNE.
Gydo Visokias Ligas; taipgi dar pabaigęs kursą Didžiausiam Palaginiam Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).

272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.
Prie So. 2-nd Street.

Zmijecznik

Zmijecznik
Rattlesnake Liniment

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERSALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelti, neįsivaikyti rodo pas kokius nemokintus žydėlius ar kryžius savo priepuoli, bet kreipkitės arba tiesiai parašyk pas savo loconą vienintį reikalindamas tikrų, gryną ir gydančių vaistų — pas

ALBERTA G. GROBLEVSKI,
Plymouth, Pa.

garsų dirbėjas „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių“, o persitikrinsi, kad nežaiskėsi veltui ir ant apgavystių savo sunkiai uždirbtu centu.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tikrai randasi ant svieto taip pat senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moter.

„Lenkiškai-Lietuviški“ vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatinai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptose užlaikome, kaip kunigas išpažinti.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagalbos, aprašyk savo negorovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laišku, o nutekumet to nesigailėsi.

Adresas:
Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

SAULE

Du-kart nedėlinis laikraštis Smagiausias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.

IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĒTNYČIĄ

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoje Ant viso meto \$2.50
Ant pusės meto \$1.25
Ant ketverčio meto 65c.

EURO-ROSIJOJE ir LIETUVOJE \$3.50
ANGLIJOJE ir SKOTLANDIJOJE 15 sh.
PRUSUOSE 15 markų.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamirškite šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdiati.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos PIRTYS

274 South First Street, (tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.

Perėjo in naujas rankas ir viskas gerai prižiurima. Užėkite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

Bell Telephone Dickinson 3757 W.

Dr. Stankaus Gydykla.

Pirmutinė ir vienatinė lietuviška gydykla. Irenė tikras lietuvis daktaras Ignotas Stankus. Čionai priima ir užlaiko visokius ligonius dėl darymo operacijų ir gydymo visokiu ligu. Dėl ligonių yra įtaisyti puikus rūmai su visokiomis vėgdomis ir po priežiura paties daktaro Ignoto Stankaus. Pritaiso tam tikrus valgymus dėl kožo ligonio. Tame ligonbutyje randasi puikus Medicinališkas Clinikas su visokiais brangiomis prietaisais, kaip tai: aptieka su brangiomis gyduolėmis, visokie instrumentai darymui operacijų, brangi elektriškos mašinos, su kuriomis galima pamatyti visą žmogaus kūną, mikroskopai ir tt.

DARO VISOKIAS OPERACIJAS.

Su darymu operacijų ant nosies išgydo: nuo sunkumo, negalėjimo kvėpuoti per nosį, skaudėjimo galvos, greito pailimo, tonkaus peršalimo su slogomis ir tt. Su darymu operacijų ant gerkles išgydo: nuo skaudėjimo gerkles, dūvimo burnos, sauso kosulio, sunkumo ir negeri jausmu gerklių ir burnoj, užkibimo balso, vargingo ir nespakaino miegojimo ir kitokiu visoku nelaimiu, kurios paeina nuo gerkles ligu. Daro visokias operacijas ant vidurių, kaulų, keju, ranku, augančių visokiu guzu ir visokiu lytišku užsikrečiamu ligu.

TUKSTANČIAI PAKEKAVON UŽ IŠGYDYMA.

Visu padėkavoniu čionai estalpinu yra negalima, bet keina, tu paveljima pačiu pacielentu, čionai ta pnamo.

Franciskus Urbaitis, Camp 10, Posterville, Wis. 1-20 taip — Ger daktaras Ignotas Stankus, vaiztas įsua jau baigiu ir jaučiuose visokias operacijas. Sird ngai dėkavoniu Tamistai už gerą gydovles ir už taip žmogų eke. Jus mane išgydė nuo taip bjaurios ligos ir i taip trumpu laiku. Vėduo Tamistai es pastinai tarpe visu savo pažistamui ir užpuolus kiti kokią ligai es vienomė su kielicos prie jus.

As, Jonas K. Steponas, P. O. Fox St, Depot, Harbaur, Ont. Canada, jaučiuose visokias sveiku, daugiaus gyduoliu nebe stiklaviu, bet su dūngia aču.

PASEKMINGAI GYDO LIGAS.

Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gelnuo sgaru, kaulu, strėnu ir žonu; užkietėjimo ir nedirbimo viduriu, išbėrimo, kuno nežėjimo, visokiu spuogu, dederviniu, alinkimo plauku, galvos skaudėjimo, nuo širdies ligos, inkstu, plančiu, kepenu. Nuo visokiu nervišku ligu, neuralgijos, drebėjimo sgaru, nemiegojimo ir išgėčio, nuo greito nullimo ir sunkaus kvėpavimo, peršalimo ir visokiu slogu. Nuo visokiu užsikrečiamu lytišku ligu ir visokiu kitokiu nusilpėjimu sveikatos. Taip gi nuo visokiu moterišku ligu, skausmingu ir neregularišku mėnesiniu, baltuju tekėjimu ir gumbu ligu.

Visi ligonai krepkitės pas daktarą Ignotą Stanku ypatiška arba laišku be skirumo, kaip toll gyvenate Amerikoje, Anglijoje, Kanadoje ir kitose šalyse, o apturėsit širdingą rodą ir pagelbė. Neklaidžiokit, bet tiesiog rašykite arba atvažiuokit ypatiška ant šito adreso:

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad st., Philadelphia. Pa.

Offiso } Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare.
Valandos } Subatoms per visą dieną. Nedėliomis nuo 1 iki 4 po pietu.

MĒNESINIS RAŠTAS Linksma Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĒNESIO.

Talpinasi visokių gražių Istorijų, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:

Amerikoje ant viso meto tik \$1.
Rosijoje \$1.50. Anglijoje 7 sh.
Prusuose 7 mk.

Kas užsirašo „SAULE“ ir „LINKSMA VALANDA“ ir pilnai užsimoka, tai abu raštu gauna per visą metą už \$3 in Ameriką, in Rosiją \$4.50, in Angliją 7 sh. Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANA puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.
520-522 W. South Al.
MAHANAY CITY, PA.

Teisingiausia Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, kelivai visados bus užganėdiati.

SIUNČIU PINIGUS i visas dalis svieto luo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kauceja \$30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėti dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugražinu.

PIRMOS KLASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandšteinas

Turėjęs praktika Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisa.

103 So. 2-nd Str., kamps Berry Str.

Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas specialiu ligų chronišku (įsisenėjusiu).

Valandos priėmimo ligonių: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

THE LACKAWANNA

Parankiausiai geležinkelio Europie refiaujančiams. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangi perdavinėja bagaža ir perveža pasazierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglinių kelias).
Trumpiausias kelias į Buffalo, Tiesiai į Scrantona ir Anglių Sriti. Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punkty nuolatini ir parankus susišėimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:
George A. Callen,
Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja taip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universaliais, raktais, taip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių i minutą. Padaryta iš labai tvirtu plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta i labai puikią skrynelę ir jį galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netikta naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokių prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Copyrights and Labels registered. Twenty Years' Practice. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. Address:
H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Best 383 Wilson Bldg. WASHINGTON, D. C.

Svarbu dėl tų, kurie nori turėti šmotą žemės netoli New Yorko.

Gražioj miesto dalyje, labai arti didelių fabriku, tik 11 centų kaštuoja nuvairuoti iš New Yorko, kur parduodam po \$125 ir augšciaus ant lengvų išlygų. Prie padarymo sutarties mokestis labai mažu ir mažos mėnesinės išmokestys. Kiekvienas mūsų lotų pirkėjas gauna automatišką „Laikrodinę Banką“ kaip dovaną.

Užprašome atsiskaityti ypatiška ar per laiška, siunčiame visokius aprašymus su mapomis ir paveiksiais, teipgi ir tikieta atkeliauti ant mūsų savasties, po adresu:

HOME ASSOCIATES, 63 Park Row, Room 1013, New York City.

PUIKUS HOTELIS Andriaus Milišausko

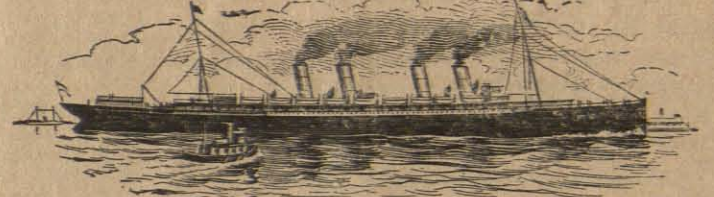
Visada šaltas alus, skani arielka, alus, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atraziavę iš kitur, nepamirškite šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypp

Bischoff's Banking House

287 Broadway Kamps Reade Gatvės
New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai butų greitai atlikti, tegu atsiskaitysi

Seniausį Bankinį Namą. Uždėta 1848 m.

\$100.000 (simtas tukstančių dolerių) yra mūsų kauceja sudėta i rėdišką kasą. Pinigus siunčiame i Kraju kuo greičiausiai. Pinigus visų krauju išmainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šipkortes parduodame ant geriausių galvinių visų Linijų i ir iš Kraujus už pigiausių kainą. Pasportus dėl keliaujančių i Kraju parūpiname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rezentališkas popierasus su palludijimu Konsulo. Atjiesiojimų dalių atliekame kuoteisingiausiai.

Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare.
Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

Rusizkai Amerikonizska Linija.		Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.	
8 d. i Rotterdamą	11 dienų i Liepoją	Išplaukimas iš New Yorko.	
III klasa \$31	III klasa \$33	Kursk Oct. 5	Czar Nov. 2
II „ 45	II „ 50	Russia Oct. 19	
I „ 60	I „ 70		

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės in mūsų agentus ir centrališką kontorą
A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvania's Universiteta), užsiima varamu provy visuose teismuose.

Offisas rarnuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENNA.

Office Phone Peoples 37
Bell 47
Residence Peoples 1100

12 dideliu ir 12 mažu.

H. B. ROSENSON,
BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1103 W. Wm. St.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuskos Parodos už rupestingą ir artistiską išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAZDŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreiškiti guodotiniems Kunigams ir guodotinioms Draugystėms, kad aš dirbu vis angščiau paminėtus daigtus PIGIAUSIAI, TEISINGIAUSIAI IR GERIAUSIAI, nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais igijau geriausių praktika ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau nega kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

Užsirašykite „Vienybę Lietuvinkų“.